

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΝΟΡΙΑΚΟΥ ΚΛΗΡΟΥ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ Ι' | ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19 | 1-15 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1961 | ΑΡ. 15-16

Η ΘΕΟΤΟΚΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ

Κοινή χριστ. συνείδησις ὀλοκλήρων αἰώνων, καθιέρωσε τὸν Αὐγουστο, ὡς τὸν κατ' ἔξοχὴν μῆνα πὸν μὲ σεμνοὺς καὶ κατασκευτικὸς ὕμνους, θὰ ἐκδηλώνεται ἡ εὐγνωμοσύνη τῶν πιστῶν, στὴν ἀγιωτέρα γυναικεία μορφή τῆς Θρησκείας μας, τὴν Μητέρα τοῦ Θεανθρώπου Κυρίου. Μεγάλες εορταστικὲς συγκεντρώσεις, πανηγυρικὲς ἀκολουθίες, ἱερὲς πορεῖες στὰ Θεομητορικὰ προσκυνήματα, κάνουν τὸν τελευταῖον μῆνα τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἔτους, νὰ εὐωδιάζῃ ἀπὸ τὴν πνοή 'Εκείνης, πὸν ἡ Χάρη τοῦ Θεοῦ τὴν ἀνύψωσε ὡς «ὑπερδοξασμένη τιμιωτέρα τῶν Χερουβίμ». Καὶ αὐτὸ γιὰτὶ ἡ Θεοτόκος ἐνσαρκώνει διὰ τοὺς Ὁρθοδόξους ἓνα ἀπέραντο πνευματικὸ μεγαλεῖο. «Ἡ ἀγάπη καὶ ἡ εὐσέβεια πρὸς τὴν Παρθένο, γράφει ὁ Σέργιος Βουλγάκοφ, εἶναι ἡ ψυχὴ τῆς Ὁρθοδόξου εὐλαβείας, εἶναι ἡ καρδιὰ πὸν ἀναζωογονεῖ καὶ ἀναζωπυρώνει τὸ σύνολον τοῦ σώματος».

Γαλουχεῖται ἀπὸ τοὺς γέροντας τῆς, τὸν Ἰωακείμ καὶ τὴν Ἄννα μὲ «παιδεία καὶ νοθεσία Κυρίου». Ἀναπτύσσεται στὸ ἱερὸ περιβάλλον τοῦ Ναοῦ ἀφωσιωμένη στὸν πνευματικὸ καταρτισμὸν τῆς. Παραδίδεται στὸ «ῥῆμα» τοῦ Θεοῦ, γιὰ νὰ ὑπηρετήσῃ τὸ σχέδιο τῆς Σωτηρίας μας, μὲ τὴν σάρκωσι τοῦ προαιωνίου λόγου στὰ παρθενικὰ σπλάγγνα τῆς. Γίνεται, ὅπως διδάσκουν οἱ Πατέρες, ἡ δευτέρα Εὔα, ἀπὸ τὴν ὁποία παίρνει νέαν ἀφετηρία τὸ ἀνθρώπινο γένος. Ἡ πρώτη Εὔα θέλησε νὰ πάρῃ ἀπὸ τὸν Διάβολον, ὅτι ὁ Θεὸς τῆς ἔδωσε μὲ μέτρο μόνον. Ἡ δευτέρα Εὔα—Μαρία δέχεται τυφλὰ ὅτι ὁ Θεὸς θέλησε νὰ τῆς δώσῃ.

Μὲ τὴν στοργὴ καὶ γλυκύτητα μιᾶς νεαρᾶς μητέρας φροντίζει μέσα ἀπὸ παρεξηγήσεις καὶ ἐπιβουλές, πίκρες καὶ θυσίες, νὰ ἀναθρέψῃ τὸν μικρὸν Ἰησοῦ, τὸν ὁποῖον μὲ ἀγωνία παρακολουθεῖ σ' ὅλη τὴν μετέπειτα διδακτικὴ καὶ εὐσεβητικὴ Του δρᾶσι. Εἰς τὴν τραγικὴν ἐκείνην στιγμὴν τῆς ἀποκορυφώσεως τοῦ σταυρικοῦ πόνου, δέχεται σιωπηρὰ, μὲ τοὺς πνιγμοὺς τῶν δακρῶν τῆς, νὰ γίνῃ μητέρα «τοῦ ἡγαπημένου» μαθητοῦ Ἰωάννη, ἀλλὰ καὶ κάθε ἐκλεκτῆς ψυχῆς, πὸν πίστεψε στὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ.

Ἡ ἀπλότης τῆς μορφῆς Τῆς, ἡ προσωπικὴ γνώσις ὄλων τῶν ἀποχρώσεων τῶν θλίψεων τῆς ἐγκοσμίου ζωῆς, ἡ ἰδανικὴ σχέσις Τῆς πρὸς τὸν Χριστόν, ἡ ὑπεροχὴ τῆς ἀγιότητός Τῆς, θίγουν τίς λεπτότερες χορδὲς τῆς Ὁρθοδόξου ψυχῆς, ὥστε πολὺ ἐνωρὶς νὰ παρατηρῆται ὡς καθολικὸ φαινόμενο, ἢ ἰδιάζουσα εὐσέβεια τῶν Ἑλλήνων «στὴν Θεοτόκο» καὶ τῶν Σλαύων, στὴν «Μπογκορόντισσα»

*

Ἡ ἔκτασις τῆς τιμῆς τῆς Θεοτόκου ἀντικατοπτρίζεται πιστὰ στὴν λατρευτικὴ πράξις τῆς Ἐκκλησίας μας. Τὰ μισὰ σχεδὸν τῶν ἁσμάτων, τῶν ἱεροτελεστιῶν, ἔχουν ὡς θέμα τὴν Θεοτόκον. Τὸ αὐτὸ παρατηρεῖται καὶ στὴν Εἰκονογραφία. Θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἰσχυρισθῆ κανεὶς ὅτι στὴν λειτουργικὴ πράξις τῆς Ὁρθοδοξίας, ἡ «Παναγία» κατέχει ἐξέχουσα θέσι ἀπὸ ἐπεκράτησε ν' ἀπευθυνόμεθα πρὸς Αὐτήν, μὲ τὸ «σῶσον ἡμᾶς» πὸν ἀρμόζει μόνον στὸν μοναδικὸν Σωτῆρα τοῦ Κόσμου, Χριστόν, («σῶσον Υἱὲ Θεοῦ...»).

Σὲ τί ὁμῶς ὀφείλεται ἡ μεγάλυνσις αὐτῆς τῆς Θεοτόκου στὴν λειτουργικὴ πράξις;

Τὴν ἀπάντησις τὴν δίδει ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος ὁ ἱερός Ἀμβρόσιος μὲ ὅσα λέγει «περὶ παρθενίας» καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο ἡ θέσις τῆς Θεοτόκου στὴν Θεία οἰκονομία.

Ἡ παρθενία τῆς Θεομήτορος εἶναι, κατὰ τὸν Ἀμβρόσιο, φαινόμενο ἰδίας χάριτος, πὸν τῆς ἐδόθη ὡς δῶρον διὰ τὴν ἐξαιρετικὴν σωφροσύνη Τῆς. Ἐὰν τώρα, τὸ νέο τοῦ Χριστιανισμοῦ, εἶναι ἡ ἀγνότης, πὸν ἀποτελεῖ οὐσιῶδες στοιχεῖο τῆς Ἐκκλησίας, εἶναι φανερὸ πὸς ἡ πηγὴ τῶν δώρων αὐτοῦ ταυτίζεται μὲ τὴν Ἐκκλησία. Ἡ Θεοτόκος σὰν τέλειος τύπος τῆς σωφροσύνης, εἶναι φορεὺς τοῦ γνησίου ἐκκλησιαστικοῦ πνεύματος καὶ ταυτίζεται μὲ τὴν Ἐκκλησία, ὥστε Ἐκκλησία—Ὀὐρανός—Παρθένος Μαρία, ἀποβαίνουν συνώνυμα. Δὲν εἶναι μία τῶν πολλῶν γυναικῶν τῆς Ἐκκλησίας, ἡ «Θεοτόκος», οὔτε καὶ θεωρεῖται ἡ πρώτη μεταξὺ ἴσων στὸν χορὸν τῶν Ἁγίων, ἔχει μιὰ ἰδιάζουσα θέσι στὸ μεταίχιμο μεταξὺ Δημιουργοῦ καὶ δημιουργήματος καὶ γι' αὐτὸ ἀποτελεῖ τὸ κέντρο τῆς ἐκκλ. ζωῆς. «Ἐὰν ἡ Ἐκκλησία εἶναι τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ, ἡ Θεοτόκος, λέγει ὁ Καβάσιλας, εἶναι ἡ καρδιά αὐτοῦ, τὸ σημεῖον ἐπαφῆς γῆς καὶ οὐρανοῦ, τὸ κέντρο τῆς δημιουργηθείσης ζωῆς».

Τὸν πλοῦτο τῆς θέσεως τῆς Θεοτόκου στὴν Ὁρθοδοξία, ἐκφράζουν ἡ Ὑμνολογία, ἡ Εἰκονογραφία, ἡ ἱερὰ Μουσική, ὅλες

οί Λειτουργικῆς τέχνες. Ἄπειρα εἶναι τὰ ἐκφραστικά ἐπίθετα μὲ τὰ ὁποῖα χαρακτηρίζεται ἡ Θεοτόκος. Πλήθος εἰκόνων τῆς ἐρμηνεύουν τὸ βάθος τῆς πολύπλευρης ψυχικῆς τῆς ὠραιότητος. Θὰ μπορούσε κανεὶς νὰ πῇ ὅτι κάθε εἰκόνα τῆς Παναγίας εἶναι «Φανερωμένη», μὲ τὴν ἔννοια, ὅτι ὁ εἰδικὸς χαρακτηρισμὸς κάθε σχεδὸν εἰκόνας τῆς, ἀποτελεῖ ἔκφραση τῆς θέσεως, πὺν κατέχει στὴν Ὁρθόδοξη συνείδηση.

*

Ἡ Ὁρθοδοξία ἔχει ἐξαιρέτους τίτλους τιμῆς καὶ λατρείας τῆς Μητέρας τοῦ Κυρίου. Ἡ παρουσία τῆς στὴν εὐσέβεια τῆς Ἀνατολῆς εἶναι πρὶν συντελεσθῆ τὸ 431 ὁ δογματικὸς θρίαμβος τῆς Ἐφέσου. Ὁ Μ. Κων/νος ἀφιέρωσε τὴν «Πόλιν» του εἰς Αὐτήν, κατὰ μίαν παράδοσιν πὺν ἔχει ἡ ἑορτὴ τῶν ἐγκαινίων τῆς 11 Μαΐου 330 καὶ ὕψωσε τὴν εἰκόνα τῆς ὑπεράνω τῆς Αὐτοκρατορικῆς Ἀδλῆς καὶ τῶν δημοσίων κυρίων. Ἡ εἰκὼν τῆς, ἀπὸ τότε συνδέεται μὲ πολλοὺς ἀγῶνες καὶ μὲ μεγάλους Πατέρες, πρὶν παρουσιασθῆ στὰ Μωσαικὰ τοῦ Δ'—ΣΤ' αἰῶνος στὴν Δύσιν. Εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα περὶ τὸ 450 καθιερῶνεται ἡ 15 Αὐγούστου, σὰν ἑορτὴ τῆς Κοιμήσεώς τῆς καὶ πρὶν ἀπὸ τὰ χρόνια τοῦ Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου († 826), ὁ μῆνας Αὐγούστου ἀφιερῶνεται στὴν Θεοτόκο, γιὰ νὰ ἐπισημοποιηθῆ ἀπὸ τὸν Ἀνδρόνικο τὸν Β', τὸν Παλαιολόγο (1282—1328).

Ἐδῶ εἰς τὴν Ἀνατολὴν ὑπάρχον ἀπὸ τὰ παλαιοχριστιανικὰ καὶ Βυζαντινὰ χρόνια τὰ περίφημα προσκνήματα τῆς Θεοτόκου, πρὶν ἢ Δύσιν γνωρίση τὸ ὄραμα τῆς Παρθένου. Στὴν Ἁγία Γῆ, ἢ Γεθσημανῆ, μὲ τὸν κατὰ παράδοσιν τόπον ταφῆς τῆς Θεοτόκου, πὺν συγκεντρώνει τὴν εὐλάβεια, Ὁρθοδόξων, Ἀρμενίων, Κοπτῶν καὶ τῶν Μουσουλμάνων ἀκόμη καὶ ἡ Ναζαρέτ, ὅπου τὰ θεμέλια τῆς Βασιλικῆς τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τοῦ Δ' αἰῶνος. Στὴν Συρία καὶ τὸν Λίβανον, τὸ προσκνήμα τῆς Χαριμέ, κοντὰ σὲ ναὸ τοῦ 390, ἢ Ἐδεσσα, τὸ Σαϊντναγία πὺν εἶναι γνωστὰ ἀπὸ τὰ ἀρχαῖα χρόνια καὶ ἡ Παναγία τοῦ Βαμντοῦν. Στὴν Κωνσταντινούπολιν, ἡ Ζωοδόχος Πηγὴ (Μπαλουκλί) κοντὰ στὴν πόρτα τῆς Σηλυβρίας, πὺν μαρτυρεῖται ἀπὸ τὰ μέσα τοῦ Ε' αἰῶνος καὶ ἔχει πανορθόδοξο χαρακτῆρα, γιαντὸ καὶ ὅλα τὰ Ρωσικὰ προσκνήματα πρὸς τὰ Ἱεροσόλυμα. (1900—1918) ἐσταματοῦσαν πάντοτε ἐκεῖ. Στὴν Κύπρο ἡ Παναγία ἡ Κυκκώτισσα καὶ ἡ Ἀγγελόκτιστος τοῦ Θ' αἰῶνος. Στὴν Σερβία, ἡ Παναγία τοῦ Βελιγραδίου, τοῦ Πεκίου καὶ τοῦ Πριζρέν, τῆς Ρεμετέ (1272), τῆς Σβάτα—Γκόρα κ.ἄ. Ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ Μεγάλου Στεφάνου (1504) στὴν Ρου-

μαρία γίνεται ἀπὸ τὸν Ἰωσήφ τὸν ἐξ Ἰορδάνου, τὸ «δεύτερο περιβόλι τῆς Παναγίας» στὰ ὄρη Βιστρίτσα. Ὁ Ρουμᾶνος ἐπίσκοπος Μελχισεδέκ, γράφει στὰ 1869, ὅτι στὴν Ρουμανία ὑπῆρχαν, 18 θαυματουργεῖς εἰκόνες. Ὀνομαστὰ εἶναι σήμερα τὰ προσκυνήματα στὴν Νίκουλα, στὴν Μαριαράντρα καὶ τὴν Κοικισόμλονο (ΙΣΤ' αἰών) κ. ἄ.

Ἡ Ὁρθόδοξος Φιλανδικὴ Ἐκκλησία ἐκτὸς ἀπὸ τὴν μεγάλη Μονὴ Βαλάμ, ἔχει σὰν θεομητορικὸ τῆς προσκύνημα τὴν Μονὴ Κονεβίτσ.

Ἡ Ἁγία Ρωσία ὑπῆρξε «κατοικία τῆς Μητέρας τοῦ Θεοῦ» πρὶν οἱ ναοὶ τῆς μεταβληθοῦν σὲ δημοσίους χώρους καὶ οἱ εἰκόνες τῆς τοποθετηθοῦν στὰ Μουσεῖα, ὅπως ἐγίνε μετὰ τὴν «Παναγία τοῦ Βλαντιμίρ» τοῦ ΙΑ' αἰῶνος, πὸν εὑρίσκεται στὴν αἴθουσα Τρετιακόβ τῆς Μόσχας. Μ' ὄλους τοὺς ἄνευ προηγουμένων σὲ σατανικότητα διωγμούς, πὸν ὑπέστη ἡ Ἐκκλησία καὶ τὴν ἀθειστικὴν ἐκπαίδευσιν 44 ἐτῶν, ἡ πίστις εἰς τὸν Χριστὸν καὶ ἡ ἀγάπη εἰς τὴν Θεοτόκον, εἶναι βαθύτατα τοποθητημένη στὴν καρδιὰ τῶν πιστῶν. Αὐτὴ ἡ «μαρτυρία τῆς πίστεως» εἶναι μία ἀπὸ τίς ὠραιότερες πραγματοποιήσεις τῆς Ὁρθοδοξίας. Γιὰ ἓνα πιστὸν Πραβוסλαῦρον (Ὁρθόδοξον) ἡ Μπογκορόντιτσα (Θεοτογεννήτωρ) τοῦ Καζάν, τοῦ Κιέβου, τῆς Μόσχας, τοῦ Σμόλενσκ, τοῦ Ποκορόβ, τοῦ Νόβγκοροντ, παραμένει «πάντων τῶν θλιβομένων ἡ χαρὰ».

Ἡ χριστιανικὴ πίστις εἰς τὴν πατρίδα μας συγκέντρωσε τὴν ἐδσέβειά της στὰ πανελλήνια προσκυνήματα τῆς Μεγαλοσπηλαιώτισσας τῶν Καλαβρύτων τοῦ Δ' αἰῶνος, τῆς Καταπολιανῆς τῆς Πάρον τοῦ Ε' αἰῶνος, στὸ περιβόλι τῆς Παναγίας, τὸ Ἅγιον Ὄρος ἀπὸ τὸν Ι' αἰῶνα καὶ τέλος «ἡ Εὐαγγελίστρια τῆς Τήνου». Ἡ Ὁρθόδοξος ἑλληνικὴ ψυχὴ ἀφιέρωσε ἀναρίθμητες ἐκκλησίες σ' ὄλες τίς σκηνές τοῦ βίου τῆς Θεοτόκου, τὴν ὁποίαν προσκυνᾷ με βαθεῖα κατάνυξη ἰδιαίτερα τίς ἡμέρες αὐτές. Σὲ κάθε ἑλληνικὴ πόλιν, σὲ κάθε χωριό, σὲ κάθε βουνὸ καὶ κάθε ἀκρογιάλι παντοῦ, εἰλαβικά καὶ τὸ θυμίαμα παρακλήσεως, πρὸς τὴν «προστάτιδα τῶν Χριστιανῶν». Χιλιάδες πιστῶν «προστρέχουν» στὴν «Χάρη» της γιὰ νὰ ἐκδηλώσουν τὰ συναισθήματα τιμῆς καὶ ἀφοσιώσεως πρὸς τὴν «Παντάνασσα» τοῦ Κόσμου. Εἶναι μιὰ ἀκόμη χαρακτηριστικὴ στιγμή ἀνθοφορίας τῆς Ὁρθοδόξου πνευματικότητος, οἱ ἡμέρες αὐτές τοῦ Ἀδγούστου, μέσα εἰς τὸ τεχνοκρατικὸ μένος τοῦ «αἰῶνος τούτου».

ΑΡ. ΠΑΝΩΤΗΣ
Θεολόγος—Καθηγητῆς

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΕΙΣ ΑΠΟΡΙΑΣ

**Η ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ ΚΑΙ Ο ΠΛΟΥΤΟΣ
ΕΞ ΕΠΟΨΕΩΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ**

Συχνάκις προβάλλεται τὸ ἐρώτημα, ἐὰν ὁ Χριστιανισμὸς συμβιβάζεται πρὸς τὴν ιδιωτικὴν ιδιοκτησίαν καὶ τὸν πλοῦτον. Λοιπὸν διὰ τοῦ παρόντος ἄρθρου θὰ δώσωμεν ἀπάντησιν εἰς τὸ ἐρώτημα αὐτό.

Ὁ Χριστιανισμὸς ἀναγνωρίζει τὸ δικαίωμα τῆς ιδιοκτησίας. Οἱ πρὸς τὸν νεανίσκον λόγοι τοῦ Κυρίου «πώλησόν σου τὰ ὑπάρχοντα καὶ Δός πτωχοῖς» (Ματθ. 19', 21) προϋποθέτουν, ὅτι ὁ Σωτὴρ ἀναγνωρίζει τὸ δικαίωμα τοῦτο. Πωλεῖ τις μόνον ὅ,τι κατέχει ὡς ἰδικόν του. Οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ δὲν ἦσαν ὅλως ἄποροι. Ὁ Πέτρος εἶχεν οἰκίαν, ἐν τῇ ὁποίᾳ παρέμεινε καὶ ὁ Σωτὴρ. Μεταξὺ τῶν μαθητριῶν τοῦ Ἰησοῦ συγκαταλέγονται καὶ ἡ «Ἰωάννα γυνὴ Χαζᾶ ἐπιτρόπου Ἡρώδου, καὶ Σουσάννα, καὶ ἕτεραι πολλαί, αἵτινες διηκόνουν αὐτῷ ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων αὐταῖς» (Λουκ. 11', 3).

Ἡ κοινοκτημοσύνη τῶν πρώτων Χριστιανῶν, κατὰ τὴν ὁποίαν «οὐδὲ εἰς τι τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ ἔλεγεν ἴδιον εἶναι, ἀλλ' ἦν αὐτοῖς πάντα κοινά» (Πράξ. 4', 32), δὲν ἦτο ἀποτέλεσμα κομμουνιστικῶν ἰδεῶν, ἀλλ' ἐκουσία ἐκδήλωσις ἀγάπης. Τοῦτο ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν λόγων τοῦ Πέτρου πρὸς τὸν Ἀνανίαν: «Οὐχὶ μένον (=μὴ πωλούμενον) σοὶ ἔμενε καὶ πρᾶθὲν (=πωληθὲν) ἐν τῇ σῆ ἐξουσίᾳ ὑπῆρχεν;» (Πράξ. 4', 3) (Πρβλ. Π. Μπρατσιώτου, Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἦτο σοσιαλιστής; 1925).

Καὶ διὰ τοὺς πατέρας τῆς Ἐκκλησίας πρόβλημα δικαιοῦματος ιδιοκτησίας δὲν ὑφίσταται. Ἡ ιδιοκτησία καὶ ὁ πλοῦτος, ὡσάκις δὲν προέρχεται ἐξ ἀρπαγῆς καὶ ἀμαρτίας καθ' ὅλου, θεωρεῖται ὑπ' αὐτῶν ὡς δῶρον Θεοῦ καὶ ὡς περιουσία Θεοῦ.

Ὡς λέγει ὁ Χρυσόστομος, «οὐκ ἀμαρτία τὰ χρήματα... οὐδὲν γὰρ ὁ Θεὸς κακὸν ἐποίησεν, ἀλλὰ πάντα καλὰ λίαν, ὥστε καὶ τὰ χρήματα καλά».

Ἡ ἰδιοκτησία ἀνταποκρίνεται τρόπον τινά εἰς τὴν φύσιν τοῦ ἀνθρώπου. Ὡς λέγει ὁ Ν. Μπερδιάγιεφ, «ἡ ἰδιοκτησία περιέχει ἓνα πυρῆνα ὄντολογικόν, εἶναι συνδεδεμένη πρὸς τὴν ἀρχὴν αὐτὴν τοῦ προσώπου, ὅπως μᾶς τὸ δεικνύουν αἱ ἀποπειραὶ πραγματοποιήσεως τοῦ ὑλιστικοῦ κομμουνισμοῦ. Ἀποσύρατε ἀπὸ τὸ ἄτομον πᾶσαν προσωπικὴν δύναμιν ἐπὶ τοῦ ὑλικοῦ κόσμου, πᾶσαν ἐλευθερίαν εἰς τὰς οἰκονομικὰς ἐνεργείας καὶ θὰ τὸ μεταβάλετε εἰς ἓνα δοῦλον τῆς κοινωνίας καὶ τοῦ Κράτους. Τὸ Κράτος καὶ ἡ κοινωνία θὰ ἀποσύρουν ἀπὸ τὸ ἄτομον μὲ τὴν σειρὰν τῶν τῶ δικαίωμα τῆς ἐλευθερίας τῆς σκέψεως, τῆς συνειδήσεως καὶ τοῦ λόγου, τὸ δικαίωμα τῆς μετατοπίσεως καί, εἰς τὸ τέλος, τὸ δικαίωμα τῆς ζωῆς».

Χαρακτηριστικὸν εἶναι, ὅτι τὰ ὀρθόδοξα λειτουργικὰ κείμενα θεωροῦν ὡς εὐλογίαν Θεοῦ τὸ νὰ ἔχη ὁ ἄνθρωπος «ἐγκόσμια ἀγαθά». («Τὰ ταμεῖα αὐτῶν ἔμπλησον παντὸς ἀγαθοῦ»). Ἐπίσης εὐλογία Θεοῦ εἶναι καὶ ἡ «πλησμονή» σίτου, ἄρτου, οἴνου καὶ ἐλαίου (Πρβλ. τὰς ἐξῆς ἐκφράσεις: «Καὶ οἶνος εὐφραίνει καρδίαν ἀνθρώπου» — «Τίμα τὸν Κύριον..., ἵνα πιμπλῶνται τὰ ταμεῖά σου πλησμονῆς σίτου, οἴνω δὲ οἱ ληνοὶ σου ἐκβλύζωσιν» — «Εὐλόγησον τοὺς ἄρτους τούτους, τὸν σίτον, τὸν οἶνον καὶ τὸ ἔλαιον» — «Καὶ πλησθήσονται οἱ ἄλωνες σίτου καὶ ὑπερεκχυθήσονται οἱ ληνοὶ οἴνου καὶ ἐλαίου...»).

Κατὰ παρόμοιον τρόπον εὐλογία Θεοῦ εἶναι τὸ νὰ ἔχη τις «ἐπαύλεις ποιμνίων», πρόβατα, καμήλους, ζεύγη βοῶν, «χλαίνας ἐκ βύσσου καὶ πορφύρας», «ἔρια καὶ λῖνον». Τοιοῦτοτρόπως ἐξηγεῖται διατὶ δεόμεθα «ὑπὲρ εὐκρασίας ἀέρων, εὐφορίας τῶν καρπῶν τῆς γῆς καὶ καιρῶν εἰρηνικῶν» (Πρβλ. «Εὐκράτους καὶ ἐπωφελεῖς τοὺς ἀέρας ἡμῶν χάρισαι· καὶ ὄμβρους εἰρηνικοὺς τῇ γῇ πρὸς καρποφορίαν δώρησαι»). Καὶ ἐν τῷ Εὐχολογίῳ τῆς Ὁρθοδόξου Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας ὑπάρχουν εὐχαί, πὺ ἀναφέρονται εἰς πλείστας ἐκφάνσεις τοῦ ὑλικοῦ πολιτισμοῦ καὶ ἐγκοσμίου βίου (πρβλ. εὐχὰς «ἐπὶ θεμελίῳ οἴκου», «εἰς χωράφια, κήπους, ἀμπελῶνας», «ἐπὶ εὐλογῆσει σπόρου», «εἰς τὸ εὐλογῆσαι ἄλας», «εἰς τὸ εὐλογῆσαι ποίμνην»,

«εἰς κατασκευὴν πλοίου», «εἰς τὸ εὐλογῆσαι δίκτυα», «ἐπὶ ἐγκαινίοις ἀρδευτικῶν ἔργων» κ.λ.π.).

Ἡ ἰδιοκτησία καὶ ὁ πλοῦτος, αὐτὰ καθ' ἑαυτά, εἶναι θρησκευτικῶς καὶ ἠθικῶς ἀδιάφορα. Ἡ θρησκευτικὴ ἀξία ἢ ἀπαξία αὐτῶν ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ τρόπου τῆς κτήσεως καὶ τῆς χρήσεως αὐτῶν.

Τὸ ἄριστον καὶ κύριον θεμιτὸν μέσον τῆς κτήσεως τῆς περιουσίας εἶναι ἡ τιμὴ ἐργασία. Ὡστε εἶναι ἀπόβλητος ὁ πλοῦτος, ποῦ ἀποκτᾶται «ἐξ ἀρπαγῆς καὶ ἀπὸ γοητείας καὶ ἐξ ἐτέρων τοιούτων προφάσεων» καὶ διὰ τῶν ἀνηθικῶν ἐπαγγελμάτων. Ὡς λέγει ὁ Χρυσόστομος, «οὐ κελεύομεν μὴ πλουτεῖν, ἀλλὰ κακῶς μὴ πλουτεῖν· ἔξεστι γὰρ πλουτεῖν, ἀλλὰ χωρὶς ἀρπαγῆς καὶ βίας...». Δι' αὐτὸ τὰ ἄδικοι καὶ ἀνήθικοι ἐπαγγέλματα θεωροῦνται ὑπὸ τοῦ Χριστιανισμοῦ ὡς ἀπόβλητα. Ἐμπόριον λ.χ., ἐν τῷ ὁποίῳ ἐπικρατεῖ τὸ ψεῦδος καὶ ὁ δόλος· καταστήματα, εἰς τὰ ὁποῖα ὁ κλεπτίστατος Ἑρμῆς παίζει πρόσωπον ταχυδακτυλουργοῦ· δυσώδη καὶ σκοτεινὰ καταφύγια τοῦ Βάκχου καὶ τῆς Ἀφροδίτης, ἐνθα ὁ λογικὸς ἄνθρωπος ἀποκτηνοῦται· χαρῦδες, ροφῶσαι πᾶν ὅ,τι ἱερὸν καὶ ὄσιον· φωλεοὶ τῶν τυχηρῶν παιγνιδίων· συγγραφαί, διοχετεύουσαι τὸ δηλητήριον τῆς διαφθορᾶς εἰς τὰς ψυχὰς τῶν νέων· ἀξιώματα, ποῦ ἀπεκτήθησαν διὰ βραδουργίας καὶ ἀνηθικῶν ἢ ἀδίκων μέσων — πάντα ταῦτα δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἔχουν τὴν θέσιν τῶν εἰς μίαν χριστιανικὴν κοινωνίαν.

Ἰδιαιτέραν σημασίαν δίδει ὁ Χριστιανισμὸς εἰς τὸ ζήτημα τῆς χρήσεως τῆς περιουσίας. Ὡς τονίζει πάλιν ὁ ῥώσος Νικ. Μπερδιάγιεφ, «ἀπὸ ἀπόψεως χριστιανικῆς ἠθικῆς, ἢ ἀρχῆ τῆς ἀπολύτου καὶ ἀπεριορίστου ἰδιοκτησίας, ἀναφορικῶς πρὸς τὰ ὑλικά καὶ οἰκονομικὰ ἀγαθὰ, εἶναι ψευδῆ καὶ ἀπαράδεκτος. Οὐδεὶς δύναται νὰ εἶναι ἀπόλυτος κύριος καὶ ἰδιοκτῆτης, οὔτε τὸ ἄτομον, οὔτε ἡ κοινωνία ἢ τὸ Κράτος... Τὸ ἀπόλυτον δικαίωμα τῆς ἰδιοκτησίας ἀνήκει εἰς τὸν Θεόν, εἰς τὸν Δημιουργὸν τοῦ κόσμου... Τὸ ἄτομον εἶναι ὑπεύθυνον διὰ τὴν ἰδιοκτησίαν του, ὑπεύθυνον πρὸ τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἀνθρώπων διὰ τὴν χρῆσιν, τὴν ὁποῖαν κάμνει ὡς πρὸς αὐτήν».

Οἱ ἄνθρωποι ἔχουν ἐπὶ τῆς περιουσίας αὐτῶν μόνον δικαίωμα χρήσεως καὶ οὐχὶ καταχρήσεως, καθ' ὅτι δὲν εἶναι ἀπόλυτοι ἰδιοκτητῆται ταύτης, ἀλλ' ἀπλῶς... διαχειρισταὶ καὶ «οἱ κ ο ν ό μ ο ι τῶν παρὰ Θεοῦ δοθέντων», ὡς ἐτόνισαν ὁ Κύριος (Ματθ. κε', 19), οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πατέρες τῆς Ἐκκλησίας. «Τί δὲ ἔχεις, ὃ οὐκ ἔλαβες; Εἰ δὲ καὶ ἔλαβες, τί καυχᾶσαι ὡς μὴ λαβών;» (Α' Κορ. δ', 7). Καὶ ὁ Χρυσόστομος λέγει χαρακτηριστικῶς: «Οὐδὲν ἔχεις σόν, οὐ χρήματα, οὐ λόγον... Τὸ δὲ ἕμὸν καὶ τὸ σόν ῥήματά ἐστι ψιλὰ μόνον... Καὶ γὰρ ὁ ἄηρ καὶ γῆ καὶ ὕλη τοῦ Δημιουργοῦ καὶ σὺ δὲ αὐτός... Εἰ δὲ ἡ χρῆσις σή, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἄδηλος...».

Ἡ ἰδιοκτησία, πὺ δύνανται νὰ εἶναι ἡ πηγὴ μιᾶς πρωτοβουλίας καὶ μιᾶς ἐλευθέρας ἐνεργείας, μεταβάλλεται πολλάκις εἰς πηγὴν δουλείας. Πράγματι «ὁ ἄνθρωπος ὑφίσταται τὴν κυριαρχίαν ὑλικῶν ἀγαθῶν καὶ ἡ ἔννοια μάλιστα τῆς ἀπολύτου ἰδιωτικῆς ἰδιοκτησίας καὶ τοῦ πλοῦτου παραμορφώνει τὴν ἠθικὴν του συνείδησιν εἰς βαθμόν, ὥστε νὰ τὸν καθιστᾷ ἄδικον. Ὡστε ὀφείλει τις ὄχι μόνον μὲ δίκαιον τρόπον νὰ δημιουργήσῃ περιουσίαν, ἀλλὰ καὶ δικαίως νὰ μεταχειρίζεται αὐτήν. Ἡ ἀποκλειστικὴ, ἐγωϊστικὴ καὶ αὐθαίρετος χρῆσις τῆς περιουσίας εἶναι ἀπόβλητος καὶ καταδικάζεται ὑπὸ τοῦ Χριστιανισμοῦ, διότι ἡ ἰδιοκτησία εἶναι ἀγαθὸν ἄνωθεν δεδομένον, δῶρον Θεοῦ, «οὔτινος εἶμεθα πεπιστευμένοι τὴν διαχείρισιν οὐ μόνον πρὸς ἴδιον, ἀλλὰ καὶ πρὸς κοινὸν καλόν, ὑποστηρίζοντες τοὺς χρεῖαν ἔχοντας καὶ εἰς τὰς κοινὰς ἀνάγκας συνεισφέροντες» (Χρ. Ἄνδρουτσου, Σύστημα Ἠθικῆς σελ. 204-205). Οἱ πλούσιοι ἔχουν καθῆκον νὰ μεταδίδουν τὰ ἀγαθὰ των, διὰ νὰ ἐφαρμόζωνται οἱ λόγοι τοῦ Ἀποστόλου Παύλου «οὐ γὰρ ἵνα ἄλλοις ἄνεσις, ὑμῖν δὲ θλίψις· ἀλλ' ἐξ ἰσότητος, ἐν τῷ νῦν καιρῷ τὸ ὑμῶν περίσσευμα εἰς τὸ ἐκείνων ὑστέρημα, ἵνα καὶ τὸ ἐκείνων περίσσευμα γένηται εἰς τὸ ὑμῶν ὑστέρημα, ὅπως γένηται ἰσότης» (Β' Κορ. η', 13). Ἐν τῇ Χριστιανικῇ ἀτμοσφαιρᾷ οἱ παρουσιαζόμενοι ὡς ἀπόλυτοι ἰδιοκτητῆται τοῦ πλοῦτου αὐτῶν καὶ χρησιμοποιοῦντες αὐτὸν οὐχὶ μόνον πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν ἀναγκῶν αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ δι' ἄλλους ἐγωϊστικὸς σκοποῦς, θεωροῦνται ὡς καταχρασταί,

κλέπτοντες τὸν ἄρτον τῶν πεινῶντων, καί, ὡς θὰ ἔλεγεν ὁ Μ. Βασίλειος, «λωποδύται καὶ σφετερισται» «τῶν ὄσων πρὸς οἰκονομίαν ἐδέξαντο» «ἢ ὁ μὲν ἐνδεδυμένον ἀπογυμνῶν λωποδύτης ὀνομασθήσεται, ὁ δὲ τὸν γυμνὸν μὴ ἐνδύων, δυνάμενος τοῦτο ποιεῖν, ἄλλης τινός ἐστι προσηγορίας ἄξιος; Τοῦ πεινῶντός ἐστι ὁ ἄρτος, ὃν σὺ κατέχεις, τοῦ γυμνητεύοντος τὸ ἱμάτιον, ὃ σὺ φυλάσσεις εἰς ἀποθήκας... Ὡστε τοσοῦτους ἀδικεῖς, ὅσοις παρέχειν ἐδύνασο». Ἐν τῇ χριστιανικῇ ἀτμοσφαίρᾳ ἔχουν πάντοτε ἰσχὺν οἱ ἐξῆς λόγοι τοῦ Χρυσοστόμου: «Δεσποτικά ἐστὶ τὰ χρήματα, ὅθεν ἂν αὐτὰ συλλέξωμεν... Καὶ γὰρ ἔλαβες ἐτέρων πλείονα· οὐχ ἵνα αὐτὰ ἀναλώσης μόνος, ἀλλ' ἵνα καὶ ἐτέροις γένη οἰκονόμος καλός... Μὴ τοίνυν λέγε τὰ ἑμαυτοῦ ἀναλίσκω καὶ τῶν ἑμαυτοῦ τρυφῶ. Οὐκ ἀπὸ τῶν σεαυτοῦ, ἀλλ' ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων... Γίνεται δὲ σὰ τὰ ἀλλότρια, ἂν εἰς ἐτέρους ἀναλώσης· ἂν δὲ εἰς σαυτὸν ἀναλώσης ἀφειδῶς, ἀλλότρια γέγονε τὰ σά».

Αἱ περὶ ἰδιοκτησίας καὶ πλοῦτου ὅμως ἀντιλήψεις τοῦ Χριστιανισμοῦ δὲν ἔχουν σχέσιν πρὸς τὰ κομμουνιστικὰ κηρύγματα, διότι ἡ ἀγαθοεργία τῶν πλουσίων δὲν ἐπιβάλλεται διὰ τῆς βίας ὑπ' αὐτοῦ, ἀλλ' ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς προαιρέσεως αὐτῶν. Αἱ ἀνωτέρω ἐκφράσεις τῶν πατέρων τῆς Ἐκκλησίας ὑπενθυμίζουσι μὲν ἴσως τὴν ἐναντίον τῆς «κεφαλαιοκρατίας» πολεμικὴν τῶν σοσιαλιστῶν καὶ κομμουνιστῶν, εἶναι ὅμως ἐκδήλωσις ἀγανακτικῆς ἐκείνης κατὰ τῆς ἀστοργίας καὶ τῆς πωρόσεως τῶν πλουσίων καὶ κατὰ τοῦ μαμμωνιστικοῦ πνεύματος καὶ δὲν ἀποτελοῦν σύνθημα ἐπιθέσεως τρομοκρατικῆς ἢ μὴ κατὰ τοῦ ἰσχύοντος κοινωνικοοικονομικοῦ καθεστώτος, ἀλλὰ χρησιμεῖουσιν ὡς ἀντίδρασις κατὰ τοῦ φοβεροῦ μαμμωνισμοῦ καὶ ὡς ἰσχυρὸν κίνητρον καὶ ἐλατήριον προθυμοτέρας καὶ δραστηριωτέρας εὐποιίας πρὸς ὅσον τὸ δυνατόν μεγαλυτέραν περιστολὴν τῆς κοινωνικῆς ἀδικίας καὶ ἀνισότητος (Π. Μ π ρ α τ σ ι ὡ τ ο υ, Οἱ τρεῖς ἱεράρχαι καὶ τὸ κοινωνικὸν πρόβλημα, Ἀθήναι 1939, σελ. 30-31).

*

Ὁ πλοῦτος λοιπὸν καὶ ἡ ἰδιοκτησία δὲν ἀντιτίθενται κατ' ἀρχὴν πρὸς τὸν Χριστιανισμόν. Ἄν δὲ ὁ Κύριος λέγῃ, ὅτι

«δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰσελεύσονται εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ» (Λουκ. ιη', 24), τοῦτο συμβαίνει, διότι ὁ πλοῦτος συνοδεύεται ὑπὸ πολλῶν πειρασμῶν καὶ κινδύνων. Ὅντως ἡ ἀρετὴ εἶναι δυσκατόρθωτος διὰ τοὺς πλουσίους. «Οἱ βουλόμενοι πλουτεῖν ἐπιπίπτουσιν εἰς πειρασμὸν καὶ παγίδα καὶ ἐπιθυμίας πολλὰς ἀνοήτους καὶ βλαβεράς, αἵτινες βυθίζουσι τοὺς ἀνθρώπους εἰς ὄλεθρον καὶ ἀπώλειαν» (Α' Τιμ. ζ', 9). Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἔλεγον παραβολικῶς, ὅτι ὁ πλοῦτος ἄλλοτε στέλλεται ὑπὸ τοῦ Διός, τοῦ Θεοῦ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἄλλοτε ὑπὸ τοῦ Πλούτωνος, τοῦ θεοῦ τοῦ Ἄδου. Ὁ πλοῦτος ὁδηγεῖ εὐκόλως εἰς τὴν νέκρωσιν τῶν πνευματικῶν ἀγαθῶν, τὴν υπερηφάνειαν, τὸν ἐγωϊσμόν, τὴν σαρκολατρείαν, τὴν ἀδικίαν, τὴν ἀσπλαγχίαν. Οὕτως ἐξηγοῦνται τὸ «οὐαὶ ὑμῖν τοῖς πλουσίοις» (Λουκ. ζ' 24) καὶ οἱ λόγοι τοῦ Ἰακώβου: «Ἄγε νῦν οἱ πλούσιοι, κλαύσατε ὀλολύζοντες... Ἰδοῦ, ὁ μισθὸς τῶν ἐργατῶν, τῶν ἀμησάντων τὰς χώρας ὑμῶν, ὁ ἀπεστερημένος ἀφ' ὑμῶν κρᾶζει· καὶ αἱ βοαὶ τῶν θερισάντων εἰς τὰ ὄρα Κυρίου Σαβαῶθ εἰσεληλύθασιν. Ἐντρυφήσατε ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐσπαταλήσατε· ἐθρέψατε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐν ἡμέρᾳ σφαγῆς· κατεδικάσατε, ἐφονεύσατε τὸν δίκαιον» (Ἰακ. ε', 1-5. Πρβλ. Λευϊτ. ιθ' 13· Δευτ. κδ', 15· Ἀμ. ζ', 4· Μαλ. γ', 5 καὶ πλεῖστα ἄλλα χωρία τῶν προφητῶν). Οἱ λόγοι οὗτοι δὲν στρέφονται ἐναντίον τῆς ἰδιοκτησίας καὶ τοῦ πλοῦτου, ποῦ ἀποκτᾶται δικαίως καὶ χρησιμοποιεῖται ἐπιωφελῶς, ἀλλὰ ἐναντίον τῆς ἀδίκου προελεύσεως καὶ ἐγωκεντρικῆς χρήσεως αὐτοῦ.

Ὅστε διὰ τοὺς Χριστιανοὺς πάντοτε ἔχουν ἰσχὺν οἱ λόγοι τοῦ Κυρίου: «Μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς... Θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν θησαυροὺς ἐν οὐρανῷ... Ὅπου γὰρ ἐστὶν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ ἔσται καὶ ἡ καρδιά ὑμῶν» (Ματθ. ζ', 19-21). Δὲν πρέπει νὰ λησμονῶμεν, ὅτι ἡ φιλαργυρία καὶ ἡ χρηματολατρεία ὠδήγησε τὸν Ἰούδαν εἰς τὸ νὰ προδώσῃ τὸν Χριστόν, τὸν Ἀνανίαν εἰς τὸ νὰ ψευσθῆ κατὰ τοῦ ἀγίου Πνεύματος, τὸν Ἐφιάλτην εἰς τὸ νὰ προδώσῃ τὴν Ἑλλάδα. Ἡ κακὴ χρῆσις τοῦ χρήματος ὠδήγει τὸν Λούκουλλον εἰς τὸ νὰ δαπανᾷ διὰ πᾶν δεῖπνον αὐτοῦ καθ' ἐσπέραν τὸ ποσὸν τῶν 20.000 λιρῶν στερλινῶν καὶ ὁδηγεῖ καὶ σήμερον εἰς ἀθεμιτουργίας, εἰς ἐκθήλυσιν τῶν ἠθῶν, εἰς τὴν διαφθορὰν τῆς ἀθωότη-

τος, εἰς τὴν δωροδοκίαν τῆς δικαιοσύνης. Ὅσοι ἐκ τῶν Χριστιανῶν εἶναι πλούσιοι, πρέπει νὰ μὴ λησμονοῦν, ὅτι τὸ ἀργύριον εἶναι ἠὺλογημένον μόνον, ὅταν κτίξῃ ναοὺς, ὅταν ἀνεγείρῃ σχολεῖα, ὅταν ἀπομάσῃ δάκρυα, ὅταν κτίξῃ φιλανθρωπικὰ ἰδρύματα, ὅταν γίνεται ὄργανον ἱεραποστολικῶν σκοπῶν (Κ. Καλλινίκου, Πρακτικαὶ ὁμιλίαι σ. 76. Τοῦ αὐτοῦ 52 ὁμιλίαι, σ. 186-187). Οἱ πτωχοὶ ἐξ ἄλλου πρέπει νὰ ἔχουν ὑπ' ὄψιν τῶν, ὅτι καὶ ἡ πτωχεία, αὐτὴ καθ' ἑαυτήν, δὲν ἐξασφαλίζει τὴν πνευματικὴν πρόοδον, ἂν δὲν συνοδεύεται ὑπὸ τῆς ἀρετῆς. Κατὰ τοὺς πατέρας, ὑπάρχουν πολλοὶ πτωχοί, οἵτινες εἶναι «πλεονεκτίστατοι τῇ γνώμῃ», «πλεονεκτικώτατοι τῇ προαιρέσει» (Μ. Βασίλειος). Ὡς λέγει ὁ Χρυσόστομος, «αἱ προαιρέσεις καὶ τοὺς πλουτοῦντας καὶ τοὺς πενομένους ἐργάζονται, οὐχ ἡ τῶν χρημάτων περιουσία, οὐδὲ ἡ ἔνδεια». Πλούσιοι καὶ πτωχοὶ δέον νὰ πλουτοῦν «ἐν ἔργοις ἀγαθοῖς» (Α' Τιμ. ζ' 18). Γενικῶς ἡ ἀ γ ά π η πρέπει νὰ εἶναι τὸ διακριτικὸν γνώρισμα τῶν Χριστιανῶν. Οἱ Χριστιανοὶ δέον νὰ ζοῦν, «ταῖς χρεῖαις (ἀλλήλων) κοινοῦντες» (Ρωμ. ιβ', 13· πρβλ. Ἐφ. δ', 28), παρουσιάζοντες «σπλάγχνα οἰκτιρμῶν», «ἐλεοῦντες ἐν ἰλαρότητι» (Ρωμ. ιβ', 8), τρέφοντες τοὺς πεινῶντας, ποτίζοντες τοὺς διψῶντας, συνάγοντες τοὺς ξένους, περιβάλλοντες τοὺς γυμνοὺς, ἐπισκεπτόμενοι τοὺς ἀσθενεῖς καὶ τοὺς ἐν φυλακαῖς καὶ θεωροῦντες τούτους ὡς ἀδελφοὺς τοῦ Χριστοῦ (Ματθ. κε', 31-46). «Ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφόν, ὃν ἑώρακε, τὸν Θεόν, ὃν οὐχ ἑώρακε, πῶς δύναται ἀγαπᾶν;» (Α' Κορ. ε', 8). Οἱ Χριστιανοὶ «μηδενὶ μηδὲν ὀφείλουσιν εἰμὴ τὸ ἀγαπᾶν ἀλλήλους» (Ρωμ. ιγ', 8). Ἡ χριστιανικὴ πίστις δέον νὰ εἶναι «πίστις δι' ἀγάπης ἐνεργουμένη» (Γαλ. ε', 6), διότι «ἡ πίστις, ἐὰν μὴ ἔργα ἔχη, νεκρὰ ἐστὶ καθ' ἑαυτήν» (Ἰάκ. β', 17). Οἱ Χριστιανοὶ πρέπει νὰ εἶναι «ἐρριζωμένοι καὶ τεθεμελιωμένοι» ἐν τῇ ἀγάπῃ (Ἐφεσ. γ', 18), ἡ ὁποία εἶναι «ὁ σύνδεσμος τῆς τελειότητος» (Κολ. γ', 14)· δέον νὰ «κατανοῶσιν ἀλλήλους εἰς παροξυσμὸν ἀγάπης καὶ καλῶν ἔργων» (Ἐβρ. ι', 24) καὶ νὰ «ἐργάζωνται τὸ ἀγαθὸν πρὸς πάντας, μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς οἰκείους τῆς πίστεως» (Γαλ. ζ', 10). Μέσα εἰς μίαν τοιαύτην ἀτμόσφαιραν ἡ ἰδιοκτησία καὶ ὁ πλοῦτος εἶναι ἀληθῶς ἠὺλογημένα!

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

ΠΡΟΣΛΑΛΙΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΝΑΒΑΙΝΟΥΣΑΝ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΟΥΡΑΝΟΥΣ ΠΑΡΘΕΝΟΝ ΜΑΡΙΑΝ

Ἄμεμπτε Παρθένη, Μήτηρ τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἀνθρώπων, πιστεύομεν ἀκραδάντως καὶ ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ ἡμῶν, ὅτι εὐρίσκεισαι ἐν τῷ Οὐρανῷ, ὅπου Σοὶ ψάλλουσιν οἱ χοροὶ τῶν Ἁγγέλων καὶ αἱ τάξεις τῶν μακαρίων καὶ ὡς Βασίλισσάν των Σὲ προσκυνοῦσιν.

Ἐνοῦμεθα δὲ καὶ ἡμεῖς, μετ' ἐκείνων, εἰς δοξολογίαν τοῦ Κυρίου, Ὅστις Σὲ ἀνύψωσεν, ὑπὲρ πάντα τὰ δημιουργήματα, καὶ προσκυνοῦμέν Σε τιμητικῶς, μετ' ἐκείνων, μετ' εὐλαβείας ἄκρας, καὶ ἀγάπης θερμῆς. Διότι Σὺ ἀποτελεῖς τὴν εὐδοκίαν καὶ τὴν τέρψιν τῆς Παναγίας Τριάδος, ἣτις εὐδοκίησασα, ἐπὶ τῇ τελείᾳ ἀγιότητι καὶ τῇ ταπεινοφροσύνῃ Σου, κατέστησέ Σε, ὡς μητέρα τοῦ Λόγου, ἀξίαν τοῦ ὑπερτάτου σεβασμοῦ τῶν Ἁγγέλων καὶ τῶν ἀνθρώπων! Καὶ νῦν, περιεστεμημένη τὸν Ἥλιον καὶ περιβεβλημένη τοὺς Ἀστέρας, ἐντεθρονισμένη ἐκ δεξιῶν τοῦ Υἱοῦ καὶ Θεοῦ Σου, ἀπαστρόπτεις, ὑπὲρ πάντας τοὺς Ἀγγέλους καὶ τοὺς Ἁγίους! Τὸ ὄμμα Σου, ὅπερ ἄλλοτε ἐπὶ τῆς Γῆς, ἐν τρυφερᾷ μητρικῇ ἀγάπῃ ἀνεπαύετο, ἐπὶ τοῦ ἐν τῇ ἀγκάλῃ Σου, ὡς ἐπὶ τῶν Χερουβίμ, ἐπαναπανομένου, σεσαρκωμένου, ὡς ταπεινοῦ βρέφους, Ἰησοῦ, νῦν εὐφραίνεται ἐν τῷ Οὐρανῷ, ἐπὶ τῇ δεδοξασμένῃ ἀνθρωπίνῃ φύσει τῆς ἀκτίστου Σοφίας τοῦ Θεοῦ! Καὶ ἡ θεὰ τοῦ ἐν Τριάδι Θεοῦ, πρὸς Ὅν εὐρίσκεισαι ἐγγύτερον ἀπάντων τῶν Ἀγγέλων, πληροῦσά Σε ἀρρήτου χαρᾶς καὶ ἀγαλλιάσεως, καθιστᾷ Σε μακαριωτάτην μεταξὺ ἀπάντων τῶν ἐν Οὐρανοῖς εὐφραينوμένων.

Δὲν ὑπῆρξεν ἀληθῶς, οὔτε θὰ ὑπάρξῃ τελειότερον ὁμοίωμα τῆς ἀγιότητος καὶ ἀγαθότητος τοῦ Ἰησοῦ, παρὰ Σέ! Ὡς Ἐκεῖνος, οὕτω καὶ Σὺ πλήρης ἀγαθότητος καὶ συμπαθείας, ἐπὶ ταῖς ἡμετέραις ἀνάγκαις.

Ὅθεν καὶ ἡμεῖς οἱ πτωχοὶ ἁμαρτωλοὶ, ὧν τὴν ἀνάτασιν καὶ ἀνύψωσιν τῆς ψυχῆς παρεμποδίζει καὶ ἀνακόπτει τὸ βάρος τοῦ κάτω ἐλκομένου ὀλικοῦ ἡμῶν σώματος, παρακαλοῦμέν Σε θερμῶς, κάθαρον καὶ πτέρωσον ἡμῶν τὰς διανοίας καὶ

δίδαξον ἡμᾶς, περιφρονοῦντας πάντα τὰ ἀπατηλὰ θέληγητα τῆς Γῆς, εἰς μόνον τὸν Θεὸν τὰ προσφέρωμεν τὴν καρδίαν ἡμῶν, καὶ μὲ δλόκληρον ἀγάπην τὰ λατρεύωμεν Αὐτόν, ἵνα μὴ εἴρεθῶμεν, Παναγία Παρθένε, μετὰ τῶν βεβήλων καὶ ἀνόμων εἰδωλολατρῶν!

Πεποίθαμεν, Ἀειπάρθενε Δέσποινα, ὅτι, Σὺ, πλήρης εὐσπλαγχνίας, οὐδέποτε παραβλέπεις τοὺς κινδύνους καὶ τὰς ἀγωνίας ἡμῶν, τοὺς ἀγῶνας καὶ τὰς θλίψεις ἡμῶν! "Ὅτι χεῖρες, ἐπὶ ταῖς χαραῖς καὶ ταῖς νίκαις ἡμῶν, καὶ ὅτι διαρκῶς ἀντηχεῖ, εἰς τὰ πάναγνα ὄτά Σου, ἡ γλυκυτάτη φωνὴ τοῦ Ἰησοῦ, ἥτις, δι' ἓνα ἕκαστον ἡμῶν τῶν χριστιανῶν, λέγει Σοι, ἐκεῖνο τὸ παρηγορητικώτατον, ὅπερ ἐνετείλατό Σοι, περὶ τοῦ ἡγαπημένου Μαθητοῦ: «*Ἰδοὺ ὁ Υἱὸς Σοῦ!*» Καὶ ἡμεῖς, οἵτινες, ὡς Μητέρα ἡμῶν Θεόδοτον ἀναγνωρίζομέν Σε, ὦ Κεχαριτωμένη Μαριάμ, κηρύττομέν Σε μεσίτριαν ἡμῶν, πρὸς Θεόν, ἀκοίμητον, Δύναμιν ἡμῶν ἐν τῇ ἐπιγείῳ ἀσθενείᾳ καὶ ἀδυναμίᾳ ἀπροσμάχητον, καὶ παραμυθίαν ἡμῶν στοργικωτάτην καὶ ἀντικατάστατον. Πιστεύομεν, ὅτι οἱ ὀφθαλμοὶ Σου, οἵτινες ἔβρεξαν μὲ τὰ δάκρυά των, ὁμοῦ μετὰ τῶν σταγόνων τοῦ αἵματος τοῦ Ἰησοῦ, τὴν Γῆν, δακρῶν καὶ σήμερον καὶ βρέχουν τὸν κόσμον ἡμῶν, τὸν πλήρη πολέμων καὶ συρράξεων καὶ καταθλίψεων τῶν δικαίων καὶ ἀδυνάτων. Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ σκότους τῆς κοιλάδος ταύτης τῶν δακρῶν, καταύγαζε ἡμᾶς μὲ τὸ οὐράνιον φῶς Σου, καὶ ἐπῆχε τὴν ἡμέραν καὶ εὐσπλαχρον βοήθειάν Σου, ἐν ταῖς ψυχικαῖς ἡμῶν ἀνάγκαις, καὶ ἐν ταῖς δοκιμασίαις τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Πατρίδος ἡμῶν! Οἱ ἐπίγειοι ἡμεῖς προσκνηταί Σου, καθὼς ἀτενίζομεν τὴν λαμπράν, πρὸς τὸν Υἱόν, ἀποδόν Σου, προσδοκῶντες καὶ τὴν ἡμετέραν μέλλουσαν Ἀνάστασιν καὶ ἄνοδον, περκαλοῦμέν Σε, Μήτηρ Θεοτόκε, εὐμενεστάτη, ἡμερωτάτη καὶ γλυκυτάτη Παρθένε Μαρία, δεῖξον καὶ ἡμῖν, ἐν τῇ ἐσχάτῃ καὶ ἐπιφανεῖ ἡμέρᾳ, μετὰ τὴν παρούσαν ἀθλίαν κατάστασιν, τὸν Ἰησοῦν, τὸν εὐλογημένον καρπὸν τῆς κοιλίας Σου! Τανῦν δὲ θραῦσον τοὺς πάγους τῶν πεπωρωμένων καρδιῶν. Βοήθησον ἡμῖν, ὥστε αἱ καρδίαι ἡμῶν ὀσημέραι τὰ καλλιεργῶνται καὶ ἐξομιῶνται, πρὸς τὴν καρδίαν Ἐκεῖνου, ὅστις εἶπε

«Μάθετε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι πραῖος εἰμί καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ». Ἐνστάλαξον ταῖς καρδίαις ἡμῶν ἀγάπην καὶ ἀφροσύνην εἰς τὰς Σὰς ἀρετάς. Ἄναψον ἐν ἡμῖν τὸ ἱερὸν πῦρ, ὅπερ ἐν Σοὶ πάντοτε ἀσίγαστον καίει. Σκέπε ὑπὸ τὴν κραταίαν Σου προστασίαν τὴν Ἁγίαν Ἐκκλησίαν. Προστάτευε αὐτήν, ἵνα ἀκαταμάχητος καὶ ἀλώβητος ἐξερχομένη, ἀπὸ πασῶν τῶν ἐπιθέσεων τῶν ἐχθρῶν Αὐτῆς, παραμένη τὸ ἀσφαλὲς καταφύγιον βεβαίας σωτηρίας. Ἔσο Σὺ ἡ Ὁδὸς ἡμῶν, δι' ἧς θὰ φθάσωμεν τῷ Ἰησοῦ! Ἔσο ἡ Μεσίτρια ἡμῶν, παρὰ τῷ Υἱῷ Σου! Ἔσο ἡ βοήθεια ἡμῶν, ἐν ἀνάγκαις, καὶ ἡ παρηγορία ἐν ταῖς θλίψεσι καὶ τοῖς πόνοις, ἡ ἰσχὺς ἡμῶν ἐν ταῖς δοκιμασίαις καὶ τοῖς πειρασμοῖς, ἡ καταφυγὴ ἐν τοῖς διωγμοῖς, ἡ προστασία ἐν τοῖς κινδύνοις! Ἐξαιρέτως δ' ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἀγωνίᾳ, ἐν τῇ ὥρᾳ τοῦ θανάτου, ὅτε ὁ Ἄδης θὰ παρατάξῃ ὅλας τὰς δυνάμεις του, ἵνα καταπῆ τὴν ψυχὴν ἡμῶν, Σὺ ἀγαθωτάτη Παρθένε, ἐν ἐκάστη φοβερᾷ στιγμῇ, ἐξ ἧς κρέματα ὀλόκληρος ἡμῶν ἡ Αἰωνιότης, ἀξίωσον νὰ εἴμεθα βεβαιωμένοι περὶ τῆς ἀναλλοιώτου Σοῦ πρὸς ἡμᾶς ἀγάπης, τῆς Μητρικῆς Σου καρδίας, δεικνύουσα ἡμῖν τότε τὴν μεγάλην δύναμιν καὶ παρρησίαν, ἣν κέκτησαι παρὰ τῷ Ἰησοῦ, τῷ Υἱῷ καὶ Θεῷ Σου, Ὅν ἐν τῇ ἀλήκτῳ μακαριότητι τῶν Οὐρανῶν, ἀξίωσον, μετὰ Σοῦ, νὰ δοξολογῶμεν, σὺν τῷ Ἀνάρχῳ Αὐτοῦ Πατρὶ καὶ τῷ Παναγίῳ καὶ ζωοποῦντι Πνεύματι, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων Ἀμήν!

Ἄρχιμ. ΕΥΘ. ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΗΣ

Ἰ. Προϊστάμ. τοῦ Ἰ. Ν. Ἁγίας Βαρβάρας Πατησίων.

ΤΑ ΧΑΡΟΥΜΕΝΑ ΠΑΙΔΙΑ

εἶναι τὸ περιοδικὸ ὅλων τῶν παιδιῶν τῆς Ἑλλάδος. Τὸ διαβάζουν μὲ ἐνθουσιασμό, διότι μορφώνονται Ἐθνικά, Ἐκκλησιαστικά, Χριστιανικά. Ποικιλία θεμάτων, πλουσιωτάτη πολύχρωμη εἰκονογράφησις.

Ἐγγραφὰ εἰς τὰ Γραφεῖα τῆς Ἀποστ. Διακονίας.

ΑΠΑΙΤΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ ΜΑΣ

Ὁ ἄνθρωπος τῆς ἐποχῆς μας κατέχεται ἀπὸ ἓνα ζωηρὸν πόθον. Ἀπὸ τὸν πόθον τῆς ἀλλαγῆς. Τῆς ἀλλαγῆς ὅμως ὄχι ὅπως τὴν προσφέρει ὁ κόσμος, μὲ τοὺς ἐξωτερικοὺς τύπους καὶ τὰ πολιτικὰ ἢ φιλοσοφικὰ σχήματα, ἀλλὰ ὅπως τὴν ποθεῖ ἡ «κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν Θεοῦ» πλασθεῖσα ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου.

Καὶ ἀκριβῶς μία τοιαύτη ἀλλαγὴ, ποὺ δὲν καταρρακώνει τὴν ἀνθρωπίνην προσωπικότητα, ἀλλὰ ποὺ τὴν προάγει καὶ τὴν ὀδηγεῖ πρὸς τὴν ὑπὸ τοῦ ὠραιοτάτου κυρίου ἄρθρου τοῦ ταυταριθμοῦ φύλλου τῆς «Ἐκκλησίας» ἐξαιρομένην θέωσιν, εἶναι ἡ Μεταμόρφωσις τοῦ Σωτῆρος. Ἄς διδαχθῶμεν, λοιπόν, τὴν ἀληθινὴν ἀλλαγὴν ἀπὸ τὸν Χριστὸν τῆς μεταμορφώσεως.

Πρῶτον χαρακτηριστικὸν γνώρισμα τῆς μεταμορφώσεως τοῦ Κυρίου εἶναι ὅτι αὐτὴ ἔλαβε χώραν εἰς τὸ «Ὅρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν». Ὅχι βέβαια εἰς κανένα τόπον ὅπου ἔργα σκότους καὶ ἐγκλήματος γίνονται, ἀλλὰ εἰς τὸ Θαβώριον ὄρος. Τὸ γνωστὸν διὰ τὴν ἀρίστην καὶ μοναδικὴν θέαν του, τὴν ὁποίαν πολλὰ ὑψηλότερα ὄρη ἀπὸ αὐτὸ δὲν τὴν εἶχον.

Εἰς τὸ ὄρος, λοιπόν, αὐτὸ ἀνέβη ὁ Κύριος «κατ' ἰδίαν». διὰ νὰ προσευχηθῇ. Δηλ. νὰ προετοιμασθῇ, διότι μετ' ὀλίγον θὰ ὑφίστατο τὸν Σταυρικὸν θάνατον. Τοῦτο ἄλλωστε, ἔπραττε ὡσάκις ἐπρόκειτο νὰ ἀναλάβῃ κάθε μέγα του ἔργον. Ἐκεῖνος, λοιπόν, ὁ ὁποῖος ἠνάλωσε τὴν ζωὴν του κηρύττων καὶ διδάσκων τὸ Εὐαγγέλιον τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ καὶ θεραπέων πᾶσαν νόσον, τόσον, ὥστε, πολλάκις, δὲν εἶχε χρόνον «οὐδὲ φαγεῖν». Αὐτός, πάλιν, ὡσάκις διεδίδετο ἢ φήμη Του καὶ πλήθη λαοῦ συνεκεντρώνοντο διὰ νὰ ἀκούσουν τὴν διδασκαλίαν Του καὶ νὰ θεραπευθοῦν «Αὐτὸς ἦν ὑποχωρῶν ἐν ταῖς ἐρήμοις καὶ προσευχόμενος.» Ὑπόδειγμα θαυμασίου συνδυασμοῦ δημοσίας δράσεως καὶ κατ' ἰδίαν μονώσεως εἶναι ὁ Σωτὴρ τῆς μεταμορφώσεως. Αὐτὸν τὸν συνδυασμὸν τῶν ἀντιθέσεων εἶχον ὅλοι ἐκεῖνοι, ποὺ ἠκολούθησαν «τοῖς ἔργεσι Αὐτοῦ». Ἀπόστολοι καὶ μαθηταὶ Του, πατέρες καὶ μάρτυρες, ὅσοι καὶ Ἄγιοι.

Κάθε δὲ χριστιανός, ἰδιαίτερος ὁ ὀρθόδοξος, πρέπει νὰ γνωρίζῃ, ὅτι διὰ νὰ ἐπιτύχῃ τὴν ἠθικὴν μεταμόρφωσιν, ποὺ εἶναι ὁ σκοπὸς τῆς παρουσίας ζωῆς, εἴτε εἰς τὸν ἑαυτὸν του, εἴτε εἰς τὴν σημερινὴν κοινωνίαν, τὴν μοιχαλίδα καὶ ἁμαρτωλὸν, δὲν πρέπει νὰ ἀποστρέφεται αὐτήν, ἀλλὰ νὰ εὐαγγελίζεται εἰς αὐτήν τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, εὐρίσκων συγχρόνως καὶ χρόνον διὰ νὰ ἀνέρχεται κατ' ἰδίαν καὶ εἰς τὸ πνευματικὸν Θαβώρ. Ἀπὸ

ἔκει τὴν δόξαν τοῦ Κυρίου κατοπτριζόμενος, θὰ μεταμορφοῦται εἰς τὴν «Αὐτοῦ εἰκόνα ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν».

Δεύτερον γνῶρισμα εἶναι ὅτι ἡ μεταμόρφωσις ἦτο μία φυσικὴ συνέπεια τῆς ἀγίας ζωῆς τοῦ Κυρίου. Διὰ τοῦτο τὸ σῶμά Του ἔμεινεν «ἐπὶ τοῦ οικείου σχήματος, ἐπὶ τὸ ἐνδοξότερον οἱ χαρακτηρηρεσ διὰ φωτεινοῦς χρώματος διεχρώννυντο» κατὰ τὸν Κύριλον Ἀλεξανδρείας. Καὶ πράγματι ἡ οὐσία τοῦ σώματος τοῦ Κυρίου δὲν μετεβλήθη, μετεβλήθη ὅμως ἡ ἐξωτερικὴ Του ἐμφάνισις.

Τὸ πρόσωπόν του κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς μεταμορφώσεως ἔλαμψεν ὡς ὁ ἥλιος καὶ τὰ ἱμάτια Αὐτοῦ ἐγένοντο λευκὰ ὡς τὸ φῶς.

Ἔτσι λάμπων καὶ ἀκτινοβολῶν ἀπὸ θείαν δόξαν ἐμφανίζε-
ται εἰς τοὺς μαθητάς Του. Αὐτὴ δὲ ἡ δόξα, διὰ τὸν ἀναμάρτητον καὶ Ἅγιον Κύριον, μαρτυρεῖ ὅτι ὀριστικὸν τέλος τοῦ βίου δὲν εἶναι ὁ σκοτεινὸς τάφος, ἀλλὰ ἡ ἐνδοξος μεταμόρφωσις, τῆς ὁποίας τὴν ἀρχὴν δεῖκνυει τώρα εἰς τοὺς μαθητάς Του.

Καὶ οἱ πιστοὶ τῆς ἐποχῆς μας γίνονται ἐπόπται τῆς ἐκείνου μεγαλειότητος, ὅταν μεταμορφῶνται πνευματικῶς καὶ ὅταν τὸ τοῦ Ἀπ. Παύλου «Μεταμορφοῦσθε τῇ ἀνακαινώσει τοῦ νοῦς ὑμῶν, εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς, τί τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ τὸ ἀγαθὸν καὶ εὐάρεστον καὶ τέλειον», εὕρισκῃ ἀπήχησιν εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς ψυχῆς των.

Καὶ τρίτον χαρακτηριστικὸν γνῶρισμα εἶναι ἡ ἐντολὴ τοῦ οὐρανίου πατρὸς πρὸς τοὺς Ἀποστόλους καὶ ὅλους τοὺς χριστιανούς κατὰ τὴν ὥραν τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Κυρίου. «Αὐτοῦ ἀκούετε».

Εἰς αὐτὸν νὰ ὑπακούετε. Ὁρος ἀπαραίτητος διὰ νὰ λαμβάνωμεν τὴν διὰ τοῦ Χριστοῦ σωτηρίαν καὶ υἰοθεσίαν. «Αὐτοῦ ἀκούετε» εἶναι ὁ σκοπὸς τοῦ ὅλου ἐκπάγλου ἐκείνου θαύματος τῆς μεταμορφώσεως — Ἀκούσατέ τον, ἀλλὰ καὶ ἀκολουθήσατέ Τον ὅπου σᾶς ὀδηγήσῃ Ἐκεῖνος. Καὶ πράγματι Αὐτὸν ἤκουσαν οἱ παρόντες εἰς τὴν μεταμόρφωσιν τοῦ Κυρίου ἐκπρόσωποι τῆς Παλαιᾶς, ἀλλὰ καὶ τῆς Καινῆς Διαθήκης καὶ διὰ τοῦτο ἔγιναν θεμέλιοι αἰώνιοι τῆς Ἐκκλησίας μας. Αὐτὸν ἤκουσαν αἱ μυριάδες τῶν μαρτύρων καὶ ἡρώων τῆς πίστεώς μας, ποὺ ἀπετέλεσαν τὴν ἐν οὐρανοῖς «πα-
νήγουριν καὶ ἐκκλησίαν πρωτοτόκων».

Αὐτὴ ἡ ἐκουσία ὑποταγὴ καὶ ὑπακοὴ εἰς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ μεταμορφώνει τὴν χριστιανὸν εἰς φωτεινὴν προσωπικότητα.

Τότε ὁ χριστιανὸς ἔχει τὴν πεποίθησιν ὅτι «κατορθώσει τὴν ὁδὸν αὐτοῦ ἐν τῷ φυλάξασθαι τοὺς νόμους Κυρίου».

Ὅπισω, λοιπόν, εἰς τὸν Χριστὸν τῆς μεταμορφώσεως. Αὐτὸ

δὲν εἶναι ἐν σύνθημα ἀναχρονιστικόν, ὀπισθοδρομικόν. Ὅχι. Εἶναι ἐν σύνθημα σωτηρίας καὶ προόδου. Διότι ὅπως ὁ πλοίαρχος κατὰ τὴν στιγμήν, ποῦ κινδυνεῖ τὸ πλοῖον του νὰ συντριβῆ ἐπὶ τῆς ὑφάλου, διατάσσει νὰ γυρίσῃ ὀπίσω ὀλοταχῶς, δὲν ὑπάρχει φόβος νὰ χαρακτηρισθῆ ὅτι δὲν ξεύρει τί κάνει, κατὰ παρόμοιον τρόπον καὶ ὁ σημερινὸς ἄνθρωπος ὅταν Ἀ ὕ τ ο ὕ ἄ κ ο ὕ η δὲν ὑπάρχει πλέον κίνδυνος νὰ χαρακτηρισθῆ ὡς ὀπισθοδρομικός. Ἀπλούστατα διότι, ὁ ἄνθρωπος τὸ πρῶτον ἡμισυ τοῦ 20οῦ αἰῶνος, ἐδοκίμασε τοὺς καρπούς, ποῦ προσφέρει ὁ δρόμος τῆς ἀπωλείας, «τῆς ψεύτικης ἀλλαγῆς», εἰς ὁποίαν τὸν ὠδήγησαν οἱ διάφοροι «—ισμοί», καὶ σήμερον, παρὰ τὴν καταπληκτικὴν τεχνικὴν πρόοδον, ἀληθινῶς ἀλλοτρίωται τὸν ἑαυτὸν του ἀπολίτιστον, βάρβαρον καὶ ζητεῖ τὴν ζωὴν αὐτοῦ.

Καὶ αὐτὴν θὰ τὴν εὕρῃ ὁ ἄνθρωπος σήμερον, μόνον ἐὰν κάμῃ κυβερνήτην τῆς ζωῆς του καὶ τοῦ πολιτισμοῦ του τὸν Χριστὸν τῆς μεταμορφώσεως. Τότε θὰ μεταμορφοῦται «τῇ ἀνακαινώσει τοῦ νοός... καὶ θὰ δοκιμάζῃ τί τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, τὸ ἀγαθὸν καὶ εὐάρεστον καὶ τέλειον». Καὶ μίαν τοιαύτην μεταμόρφωσιν, ἀληθινῶς ἀλλοτρίωται τοῦ σημερινοῦ ἀνθρώπου ἀπαιτεῖ καὶ ἡ ἐποχὴ μας.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗΣ

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΣΑΜΟΥ ΕΙΡΗΝΑΙΟΥ
ΜΕΛΕΤΗΜΑΤΑ ΔΙΑΦΟΡΑ

ΤΟΜΟΙ 1—4
ΑΘΗΝΑΙ 1960

Πωλοῦνται εἰς τὰ Βιβλιοπωλεῖα
καὶ εἰς τὰ γραφεῖά μας,
ἀποστέλλονται δὲ καὶ ταχυδρομικῶς,
ἐλεύθερα ταχυδρομικῶν τελῶν.

Ἐκαστος τόμος τιμᾶται δρχ. 50.

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ
ΑΠΟ ΤΗΝ «ΦΙΛΟΘΕΟΝ ΑΔΟΛΕΣΧΙΑΝ»
ΤΟΥ ΕΥΓΕΝΙΟΥ ΒΟΥΛΓΑΡΗ
ΕΠΙΣΤΑΣΙΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΓΕΝΕΣΙΝ

Ἐντίθετα πάθη φέρουν τὸ ἴδιο συχνὰ ἀποτέλεσμα.

Ὅταν ἐγνωρίσανε οἱ γιοὶ τοῦ Ἰακώβ, πὼς ὁ μεγάλος καὶ τρανὸς ἐκεῖνος ἄρχοντας, ποὺ τοὺς εἶχε νὰ στέκωνται μπροστά του σὰν ὑπεύθυνοι, ἦτανε ὁ ἴδιος ἐκεῖνος ἀδελφός των ὁ Ἰωσήφ, ποὺ αὐτοί, ἀπὸ φθόνου ἀσυγκράτητο, τὸν ἐμισήσανε, σχεδὸν τὸν ἐθανάτωσαν, τὸν ἐρρίζανε ζωντανὸ μέσα σ' ἓνα ξεροπήγαδο τῆς ἐρήμου, καὶ στὸ τέλος τὸν ἐπουλήσανε σὰν ἀνδράποδο στοὺς περαστικούς Ἰσραηλίτες· ὅταν ἀπὸ τὸ θρόνο του ἐπάνω, ποὺ καθότανε σὰν Βασιλεῦς, ἀνοιξε τὸ στόμα του καὶ τοὺς εἶπε· «Ἐγὼ εἶμαι ὁ ἀδελφός σας ὁ Ἰωσήφ, ποὺ τὸν ἐπουλήσατε στὴν Αἴγυπτο»· αὐτὴ ἡ φωνὴ ἦτανε γι' αὐτοὺς μιὰ φοβερὴ καὶ τρομερὴ βροντὴ, ποὺ τοὺς κατατάραξε τίς ψυχές τους. Αὐτὸς ὁ λόγος ἔπεσεν ἐπάνω τους σὰν κεραυνός, ποὺ τοὺς κατέσεισε σφοδρότατα τὸ νοῦ τους. Τοὺς ἔφερεν ἀναστάτωση στὰ συλλοϊκά τους· καὶ τοὺς ἔκανε νὰ στέκωνται σαστισμένοι καὶ ἀμίλητοι· «Καὶ δὲν μπόρεσαν τ' ἀδέλφια του νὰ τοῦ ἀποκριθοῦνε· γιὰτὶ τοὺς εἶχε κυριέψει ταραχὴ» (Γεν. με', 3).

Τὰ δυνατὰ πάθη, ὅταν καταιγίσουνε ξαφνικὰ τὴν ψυχὴ μας, μᾶς γεννοῦν ἓνα εἶδος ἐκσταση καὶ μᾶς κάνουνε βουβούς καὶ ἀκίνητους. Ἔτσι καὶ ὁ Ἰακώβ κατόπιν ἀπόμεινε ἐκστατικός, ὅταν, ἐντελῶς ἀνέλπιστα, ἔμαθε πὼς ἐσώθηκεν καὶ πὼς ζῆ ὁ Ἰωσήφ· καὶ τὴ δόξα ποὺ ἔλαβε καὶ τὴ μεγάλη του εὐδαιμονία· «Ἐσάστισε τὸ μυαλὸ τοῦ Ἰακώβ» (Γεν. με', 25).

Ἄλλ' ἢ ἐκσταση τοῦ Ἰακώβ ἦτανε μὲ χαρὰ καὶ

μέ λαχτάρα· τὸ σάστισμα ὅμως τῶν παιδιῶν τοῦ Ἰακώβ ἦτανε μέ δειλία καὶ φόβο. Ἐκεῖνος ξαφνικὰ αἰσθάνθηκε νὰ πλαταίγη σὰν ὠκεανὸς ἡ καρδιά του. Ἡ δική τους ὅμως καρδιά συμμαζεύθηκε. Κι' ἐκεῖνος κι' αὐτοὶ ἐνοιώθανε τὴν ψυχὴ τους σὰν μετέωρη.

Δύο ἐντελῶς ἀντίθετα πάθη ἡ χαρὰ καὶ ἡ δειλία, ὁ φόβος καὶ ἡ λαχτάρα, πού συνετάραζαν, ὡς ἐκεῖ πού δὲν μποροῦσε παραπάνω, τὴ συνεκτικὴ δύναμη τῆς καρδιάς, ἐγινήκανε παραίτια καὶ πρόξενα τοῦ ἴδιου ἀποτελέσματος. Στὴν περίστασιν αὐτὴν ἐπροκάλεσαν τὸ σάστιμα καὶ τὴν ἔκσταση. Πολλές φορές ὅμως πραξενοῦνε σὲ μερικοὺς καὶ ξαφνικὸ θάνατο ἀπὸ ἀποπληξία.

Ὁ Θεὸς ἀπὸ τὸ κακὸ οἰκονομεῖ τὸ ἀγαθόν.

Ὁ Ἰωσήφ στὴν ἐπιβουλὴ καὶ τὴν καταδρομὴ πού ἔπαθεν ἀπὸ τ' ἀδελφία του, ἔβλεπε τὴν οἰκονομία καὶ τὴν ἐνέργεια τῆς πρόνοιας τοῦ Θεοῦ ἀπὸ ψηλά.

Νὰ μὴ σκέπτεσθε μόνον, ἀδελφία μου, τὴν σκληροκαρδία πού ἐδείξατε γιὰ μένα, καὶ μέ τὴν ὁποία μ' ἐπουλήσατε σὰν δοῦλο στὴν Αἴγυπτο· ἀλλὰ συλλογισθῆτε καὶ τοῦτο· στὴν περίπτωσιν αὐτὴν, πῶς ὁ καλὸς καὶ ἀπειράγαθος Θεὸς μετέστρεψε σὲ ἀγαθὸ τὸ σκληρὸ καὶ ἀπάνθρωπον ἐκεῖνο ἔργο σας· σεῖς μ' ἐπιβουλευθήκατε γιὰ νὰ μέ θανατώσετε· ὁ Θεὸς ὅμως μέ ἐπροφύλαξε, καὶ γιὰ τὴ ζωὴ τὴ δική μας καὶ γιὰ τὴν ἰδική σας. Αὐτὸς μέ ἔστειλεν ἐμένα, προτῆτερα ἀπὸ ὅλους σας, ἐδῶ, γιὰ νὰ σᾶς συντηρήσω σ' αὐτὴ τὴν μεγάλην ἀφορία καὶ τὴν ἀκαρπία τῆς γῆς, πού ἄρχισεν ἐδῶ καὶ δύο χρόνια, καὶ πού θὰ βαστάξῃ ἀλλὰ πέντε ἀκόμα χρόνια· «Δὲν μ' ἐξαποστείλατε σεῖς ἐδῶ, ἀλλὰ ὁ Θεός»· (Γεν. μέ, 8).

Δυὸ εἶναι τὰ διδάγματα πού παίρνομε ἀπὸ ἐδῶ καὶ πού εἶναι καὶ τὰ δυὸ ἀληθινώτατα. Τὸ πρῶτον

εἶναι, ὅτι ὁ πανάγαθος καὶ παντοδύναμος Θεός, χάρις στὴν ἐλευθερία ποῦ ἐχάρισε στὸ λογικό του αὐτὸ κτίσμα τὸν ἄνθρωπο, ἀφήνοντάς τον ἀνεμπόδιστο κι' ἐλεύθερο νὰ διαπραττῆ τὸ κακό, μεταχειρίζεται συχνὰ τὴν ἐνέργειά του αὐτῆ, σὰν ἓνα μέσο καὶ σὰν ἓνα ὄργανο κάποιου καλοῦ καὶ ὠφέλιμου ἀποτελέσματος· καὶ τοιοῦτοτρόπως κάνει ἀγαθὸ καὶ τὸ κακό· καὶ ἡ ὑπεράγαθη καλωσύνη του τὸ κατευθύνει σὲ ἔκβαση καλῆ.

Ἔτσι, ἀπὸ τὸν ἀδελφικὸ φθόνον καὶ ἀπὸ τὴν ἀκόλαστην ἐρωτομανία τῆς αἰγυπτίας πρὸς τὸν Ἰωσήφ, οἰκονόμησε τὴν προώθησή του στὴν πρωθυπουργία τοῦ Αἰγυπτιακοῦ κράτους, καὶ μὲ αὐτὴ στὴ διατροφή ὀλοκληρων λαῶν, ὅταν συνέβηκεν ὁ ἐφτάχρονος λιμός· οἰκονόμησε μάλιστα ξεχωριστὰ καὶ τὴ συντήρησιν ὅλης τῆς οἰκογένειας τοῦ Ἰακώβ, ἀπὸ τὴν γενεὰ τοῦ ὁποίου ὕστερα ἀπὸ τὸ πέρασμα τῶν χρόνων ποῦ εἶχε προκαθορισμένα, ἐμελλε νὰ λάμψη ἐπάνω στὴ γῆ ἡ ἀληθινὴ λατρεία τοῦ Δημιουργοῦ τῶν πάντων, καὶ ἡ σωτηρία τῆς ἀνθρώπινης φύσης.

Γι' αὐτὸ ἔλεγεν ὁ Ἰωσήφ, παρηγορώντας τ' ἀδελφια του· «Νὰ μὴ λυπᾶσθε λοιπὸν τώρα· οὔτε καὶ νὰ τὸ λογιάζετε σὰν ἓνα πρᾶγμα σκληρὸ καὶ ἀπάνθρωπο, ὅτι μ' ἐπουλήσατε στὸν τόπον αὐτόν». Καὶ βέβαια αὐτὸ ποῦ ἐκάματε ἦτανε κακούργημα, καὶ μάλιστα μεγάλο· ἀλλὰ ὁ Θεὸς μετέβαλε τὸ κακὸ σὲ καλό. Καὶ νὰ τώρα ἡ διάθεσή σας καὶ ἡ προαίρεσή σας ἀπέναντί μου νὰ μὲ θανατώσετε, ἐγένηκε σὲ μένα ἡ ἀφορμὴ νὰ μπορέσω νὰ σᾶς κρατήσω στὴ ζωὴ· «Γιατὶ ὁ Θεὸς μ' ἔστειλε προτῆτερά σας ἐδῶ, γιὰ νὰ συντρέξω τὴ ζωὴ· καὶ νᾶμαι γιὰ σᾶς ἓνα στήριγμα καὶ νὰ σᾶς συντηρήσω στὴ μεγάλη σας στέρηση»· (Γεν. με', 7). Τὸ ἴδιο δίδαγμα συνάγει ἀπὸ ἐδῶ καὶ ὁ Ὠριγένης. «Ὁ Θεὸς ἐξαποστέλλοντας αὐτὸν στὴν Αἴγυπτον μεταχειρίσθηκε καὶ τὴν προαίρεσιν τῶν ἀδελφῶν του γιὰ τὸν Ἰωσήφ καὶ τὴς ἰκανότητές του, γιὰ νὰ οἰκονομήσῃ

τὴν ζωὴν πολλῶν. Εἶναι λοιπὸν φανερὸν πῶς ὁ Θεὸς μεταχειρίζεται συχνὰ τὶς ἀμαρτίαι τῶν ἄλλων, γιὰ νὰ ἐξοικονομήσῃ τὴν σωτηρίαν ἄλλων».

Ἡ ἄλλη διδασκαλία ποὺ προκύπτει ἀπὸ αὐτὸ εἶναι, πῶς οἱ συμφορὲς καὶ τὰ περιστατικὰ ποὺ συμβαίνουν στοὺς ἀνθρώπους, γίνονται καὶ αὐτὰ συχνὰ συμπτώματα εὐεργετικά, ποὺ τὰ ἐξοικονομεῖ ὁ Θεός· καὶ πολλὰ φορὲς αὐτὸς ποὺ τὰ παθαίνει ἀπαλλάσσεται ἀπὸ βαρύτερες συμφορὲς· ἢ καὶ τοῦ γίνονται ἀφορμὴ καὶ σκαλοπάτια γιὰ τὴν εὐδαιμονία του, καὶ τὴν δόξαν του, καὶ τὸν ὑψωμὸν του.

Γιὰ τοῦτο ὁ εὐσεβὴς ἄνθρωπος δὲν πρέπει νὰ βαρυκομᾷ καὶ νὰ πονοπλαντάζῃ περισσότερον ἀπὸ ὅ,τι πρέπει, καὶ νὰ ἀδημονῇ καὶ νὰ χάνῃ τὸ ἠθικὸν του ὅλως διόλου, ὅταν τοῦ ἐπέρχονται κακοπραγίαι καὶ θλίψεις. Γιατὶ εἶναι ἐνδεχόμενον, ἀπὸ τὰ σουβλερὰ αὐτὰ καὶ ὀδυνηρὰ ἀγκάθια, νὰ ξεφυτρώσουνε γι' αὐτὸν γλυκύτατα καὶ εὐχαριστότατα λουλούδια χαρᾶς καὶ ἀγαλλίασης, ὅπως συνέβηκε καὶ μὲ τὸν Ἰωσήφ· ποὺ γι' αὐτὸν ἡ ἐπιβουλή καὶ ἡ καταδρομὴ τῶν ἀδελφῶν του, τὸ πούλημά του καὶ ὁ ξενητεμὸς του εἰς τὴν Αἴγυπτον, ἡ συκοφαντία καὶ ἡ διαβολὴ μιᾶς ἀκόλαστης γυναίκας, ὁ λάκκος τῆς ἐρήμου, καὶ ὁ ἄλλος λάκκος τῆς φυλακῆς του, ὅλα αὐτὰ ἦσαν σὰν προειδοποίησις καὶ σὰν προπαρασκευὴ γιὰ τὸν ὑψωμὸν του, γιὰ τὸ μεγαλεῖόν του, καὶ γιὰ τὴν δόξαν του· ποὺ σ' αὐτὰ ἐπροβιβάσθηκε, ὅπως ὁ ἴδιος τ' ὠμολόγησε εἰς τὰ ἀδελφία του, ὅταν τὸν ἀναγνώρισαν· «Δὲν μ' ἐστείλατε λοιπὸν ἐσεῖς ἐδῶ, ἀλλὰ ὁ Θεός· καὶ μ' ἔκανε σὰν πατέρα τοῦ Φαραῶ· καὶ ἐξουσιαστὴ τοῦ παλατιοῦ του, καὶ ἄρχοντα ὅλης πέρας ὡς πέρας τῆς Αἰγύπτου»· (Γεν. με', 8).

Αὐτὸ τὸ δίδαγμα συνάγει ἀπὸ τὸ περιστατικὸν αὐτὸ καὶ ὁ θεῖος Χρυσόστομος, ποὺ μᾶς διδάσκει· «ὅτι

μέ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ εἶχε γίνει αὐτό· αὐτὸς τοῦτέστιν οἰκονόμησε τὴν κάθοδο τοῦ Ἰωσήφ στὴν Αἴγυπτο, γιὰ νὰ φθάσῃ καὶ ν' ἀναβῆ σὲ τέτοια περιφάνεια καὶ δόξα».

Ἐπαγγελίες τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν Ἰακώβ πού μ' αὐτές τὸν ἐνισχύει νὰ φύγῃ γιὰ τὴν Αἴγυπτο.

Μὲ πολλές καλές καὶ ἐξαιρετικὰ εὐχάριστες ἐπαγγελίες παρηγορεῖ καὶ δυναμώνει ὁ πανάγαθος Θεὸς τὸν γέροντα Ἰακώβ, ὅταν καταβασανισμένον πλεόν ἀπὸ τὸ βάρος τῶν ἡμερῶν του, κι' ἀποκαμωμένον ἀπὸ τὶς ἀμέτρητες συμφορές κι' ἀπὸ τὶς θλίψεις του, τὸν προσκαλεῖ νὰ φύγῃ γιὰ τὴν Αἴγυπτο, γιὰ νὰ χαρῆ καὶ νὰ καμαρώσῃ ἐκεῖ τὸ χιλιαγαπημένο του παιδί, τὸν Ἰωσήφ.

Ἄς προσέξουμε πόσα τοῦ ὑπόσχεται ὁ Θεός. Τὸν βεβαιώνει πρῶτα, ὅτι τὸν περισκέπει ἡ θεία του χάρη καὶ ἐπίσκεψῃ κι' ὅτι τὸν ἔχει σ' ἐντελῶς ξεχωριστὴ μοῖρα, ὅπως εἶχε τοὺς πατέρες του· «Ἐγὼ εἶμαι ὁ Θεὸς τῶν πατέρων σου» (Γεν. μστ', 3).

Βγάζει κατόπιν ἀπὸ τὴν καρδιά του κάθε φόβο καὶ κάθε δισταγμό· καὶ τὸν ἐνθαρρύνει στὸ νὰ μὴ ὑποπεύεται πῶς θὰ τοῦ συμβῆ κανένα κακό, ἂν κατεβῆ στὴν Αἴγυπτο· «Νὰ μὴ φοβᾶσαι καθόλου νὰ κατεβῆς στὴν Αἴγυπτο» (Γεν. μστ', 3).

Τοῦ προαναγγέλλει τρίτον, ὅτι ἐκεῖ τὸ ἔθνος του θὰ πληθυνθῆ καὶ θὰ μεγαλυνθῆ· «Θὰ σὲ κάμω ἐκεῖ ἔθνος μεγάλο» (Γεν. μστ', 3). Τοῦ ὑπόσχεται τέταρτον ὅτι θᾶναι πάντα μαζί του, κι ὅτι ποτὲ δὲν θὰ τοῦ λείψῃ ἡ προστασία του καὶ ἡ κηδεμονία του ἐνόσφ θὰ ζῆ, καὶ πέραν ἀπὸ τὴ ζωὴ του, ὅταν πεθάνῃ. «Θὰ κατεβῶ κι' ἐγὼ μαζί σου στὴν Αἴγυπτο· κι' ἐγὼ θὰ σὲ ξαναφέρω ἐδῶ ἐπάνω στὸ τέλος» (Γεν. μστ' 4).

Καὶ τελευταῖον τοῦ ὑπόσχεται καὶ τοῦτο ὁ Θεός· ὅτι δηλαδὴ θὰ τοῦ κλείσῃ τὰ μάτια του, μὲ τὰ ἴδια του τὰ χέρια, τὸ πολυαγαπημένο του παιδί ὁ Ἰωσήφ, ποῦ τώρα ζωντανό, ζωντανὸς κι' αὐτός, πάει γιὰ νὰ τὸν χαρῆ. «Καὶ στὰ στερνά σου ὁ Ἰωσήφ θὰ βάλῃ τὰ χέρια του ἐπάνω στὰ μάτια σου» (Γεν. μστ', 4).

Ὅλες αὐτὲς οἱ ὑποσχέσεις εἶναι γλυκὲς καὶ χαρμόσυνες· καὶ μονάχα ἡ τελευταία, ποῦ τοῦ θύμιζε τὸ θάνατό του, ἦτανε λίγο πικρὴ· γιατί ὁ θάνατος καὶ μονάχα νὰ τὸν ἀναφέρῃ κανεῖς, εἶναι ἀψιθιὰ καὶ φαρμάκι, ποῦ μᾶς καταπικραίνει ὅλη τὴ γλύκα τῆς ζωῆς. Ναί! Ἀλλὰ τὴν ἀψιθιὰν αὐτὴ τὴν ἐγλύκανε κάπως ὁ Θεὸς στὸ γέροντα Πατριάρχη κατὰ δύο τρόπους. Πρῶτον τοῦ ὑποσχέθηκε, ὅπως εἶπαμε παραπάνω, ὅτι δὲν θὰ τὸν ἐγκαταλείψῃ ὥστε, οὔτε καὶ μετὰ τὸ θάνατό του· «Κι' ἐγὼ θὰ σὲ ὑποστηρίξω παντοτεινά»· καὶ δεύτερον, πὼς θὰ τοῦ κλείσῃ τὰ μάτια του τ' ἀγαπημένο του παιδί· «Ὁ Ἰωσήφ θὰ βάλῃ στὰ στερνά σου τὰ χέρια του ἐπάνω στὰ μάτια σου. Καὶ τὰ δύο αὐτὰ πράγματα ἡμερεύουν τὴν ἀγριότητα τοῦ θανάτου καὶ γλυκαίνουν κάπως τὴν πίκρα του.

Τὸ ἓνα εἶναι, ὅταν ὁ ἄνθρωπος πεθαίνει ἀνάμεσα στοὺς δικούς του καὶ τοὺς ἀγαπημένους του, ἀφήνονται πίσω του, ἂν βέβαια ἔχη, τὰ γλυκύτατα καὶ τρισπόθητα παιδιὰ του· Τέτοιο θάνατο τὸν εὐχονται γιὰ τὸν ἑαυτό τους ὅλοι οἱ γονεῖς.

Τὸ ἄλλο εἶναι, ὅταν ὁ ἄνθρωπος πεθαίνει κατασφαλισμένος μὲ τὴν ἐλπίδα γιὰ τὴ χάρη καὶ γιὰ τὸ ἔλεος τοῦ Δημιουργοῦ του καὶ τοῦ Πλάστη του καὶ Σωτήρα του Θεοῦ· Θάνατος ποῦναι τρισμακάριστος σ' ὅλους τοὺς εὐσεβεῖς καὶ φιλόθεους ἀθρώπους· «Ἐὰν θὰ βρεθῶ καὶ μέσα στὸ σκοτάδι τοῦ θανάτου, δὲν θὰ φοβηθῶ πὼς θὰ πάθω κανένα κακό, γιατί ἐσύ, Κύριέ μου, εἶσαι μαζί μου» (Ψαλμ. κβ' 4).

Μεταφρ. ΘΕΟΔΟΣΗ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ

Ἡ ποίησις τοῦ Δεκαπενταγούστου

**ΟΤΑΝ Η ΚΑΜΠΑΝΑ ΣΗΜΑΙΝΗ ΤΩΝ ΕΣΠΕΡΙΝΟ
ΚΑΙ ΣΥΝΕΓΕΙΡῆ ΚΑΘΕ ΟΡΘΟΔΟΞΟ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚῆ ΨΥΧῆ
Ο ΠΑΡΑΚΛΗΤΙΚΟΣ ΚΑΝΩΝ ΓΥΡῶ ΑΠΟ ΤΗΝ ΜΕΓΑΛῆ ΜΗΤΕΡΑ**

Ἡ ἱστορία τῆς καμπάνας

Στὸν μικρὸ ἀνηφορικὸ δρόμο. Κάτω ἀπὸ τὰ θαμπὰ φῶτα τοῦ δειλινοῦ βουβῆς λιτανεῖες κατευθύνονται πρὸς τὸ μικρὸ ἀπομακρυσμένο ἐξωκκλήσι. Καὶ ὀλοένα πυκνῶνται οἱ λιτανεῖες. Εἶναι γυναικεῖς οἱ περισσότερες. Σκυπτές πολλῆς ἀπ' αὐτές, θλιμμένες καὶ μαυρομαντηλοῦσες. Τὶς ὀδηγεῖ ἡ εὐλάβειά των. Καὶ οἱ ἤχοι μιᾶς ἀσθενικῆς καμπανοκρουσίας ξυπνᾷ τὴν εὐλάβεια αὐτὴν καὶ δημιουργεῖ τὴν ἀτμόσφαιρα ἐνὸς συγκινητικοῦ καὶ ὑποβλητικοῦ μυστικισμοῦ. Ὁ ἀνηφορικὸς αὐτὸς δρόμος τὴν ὥρα τῆς λιτανείας, τῶν θαμπῶν φῶτων τοῦ δειλινοῦ καὶ τῆς ἀπομακρυσμένης καμπανοκρουσίας γίνεται μιὰ ἱερὴ ὁδὸς πρὸς τὸ χωρίον εἰς τὸ ὁποῖον προσκαλοῦνται ἀπὸ τὰ πέρατα τοῦ κόσμου οἱ ἀπόστολοι. Ἔτσι ξαναζῆ μῆσα εἰς τὴν ποίησιν καὶ τὴν θρησκευτικὴν παράδοσιν τῆς Γεθσημανῆς καὶ γεμίζει τὴν σκέψιν καὶ τὴν ψυχὴν ἡ μορφή τῆς Πανάχραντης Παρθένου, ποὺ ἐτοιμάζεται νὰ ἀποχαιρετήσῃ τὸν πρόσκαιρον κόσμον. Οἱ καμπανοκρουσίαι γίνονται δυνατώτερες ὀλοένα καὶ οἱ βουβῆς γυναικεῖες λιτανεῖες ποὺ φθάνουν τὴν ὥρα αὐτὴν τῶν θαμπῶν μισοφωτισμένων δειλινῶν μῆσα εἰς τὸ ἐξωκκλήσι μεταβάλλονται εἰς ἓνα σιωπηρὸ τραγικὸ μοιρολόγι γύρω ἀπὸ τὴν Θεοτόκον καὶ χαμηλοβλεποῦσες ὅλες προσείχονται καὶ συμμετέχουν εἰς τὸν ἑσπερινὸν τῆς παρακλήσεως. Ὁ ποιητὴς τῆς Σκιάθου καὶ ἡ ποίησις του ἀνακατεῦνται μὲ τὴν ἀτμόσφαιρα αὐτὴν τοῦ ἐξωκκλησιοῦ, ποὺ εἶναι καὶ ἀτμόσφαιρα τὴν ὥρα αὐτὴ ὄλων τῶν ἐκκλησιῶν, καὶ ὁ γλυκασμὸς τῶν ἀγγέλων καὶ τῶν θλιβομένων ἡ χαρὰ γίνεται ρεμβασμὸς Δεκαπενταγούστου καὶ ὕμνος τρυφερός, θυμίαμα εὐῶδες καὶ προσευχὴ κατανυκτική. Ἀπὸ τὰ μισοανοιγμένα παράθυρα τοῦ ἐξωκκλησιοῦ οἱ μικροὶ σπουργίτες γλυστροῦν ἔτσι ἀθόρυβα καὶ γιὰ μιὰ στιγμὴ διπλώνουν τὰ φτερά τους ὡσὰν μικρὰ χερουβείμ, ποὺ κατεβαίνουν γιὰ νὰ παραστοῦν μὲ διπλωμένες τὶς φτερούγες των γύρω ἀπὸ τὴν ἀποθνήσκουσαν Θεοτόκον. Τὰ θαμπὰ φῶτα τοῦ δειλινοῦ γίνονται ἀνταύγειες χρυσῆς ποὺ πλέκουν μαζὶ μὲ τὰ τρεμάμενα φῶτα τῶν ἀσημένιων καντηλιῶν τὸν θεῖον φωτοστέφανον ποὺ πλαισιώνει τὴν χλωμὴν μορφή τῆς κοιμωμένης πλέον μεγάλης μητέρας, τῆς Παναγίας.

Χρυσοπλοκάωτατε πύργε
καὶ δωδεκάτειχε πόλις
ἡλιοστάλακτε θρόνε
καθέδρα τοῦ βασιλέως

Ἡ ψυχὴ μας γειμίζει τρυφερότητα καὶ ἀγάπη. Ὁ θάνατος τῆς Πανάχραντης κόρης τῆς Ναζαρέτ ξυπνᾷ μέσα μας μιὰ ζωὴ καὶ ἀγκαλιάζουμε σὰν σ' ἓνα ὑπερκόσμιο ἐκστασιασμό τοὺς ἀπομακρυσμένους ἤχους τῶν καμπανοκρουσιῶν.

***

Ποτὲ ἴσως ἡ καμπάνα δὲν συγκινεῖ τόσο βαθειὰ τὴν χριστιανικὴ ψυχὴ ὅσο κατὰ τοὺς ἐσπερινοὺς αὐτοὺς τοῦ Δεκαπενταυγουόστου. Καλεῖ σ' ἓνα ψυχικὸ συναγεμὸ καὶ δημιουργεῖ μὲ τοὺς ἤχους τῆς τὴν ἀτμόσφαιρα μιᾶς θρησκευτικῆς ἀσύληπτης ωραιότητος. Ἔχουν ἓνα ἰδικὸ τους κόσμον καὶ μιὰ δική τους ψυχὴ οἱ καμπάνες. Καὶ ἀξίζει νὰ συγκεντρώσουμε τὴν ἱστορίαν τους ποὺ ἐξελίχθη σὲ μιὰ θρησκευτικὴ καὶ ἔθνικὴ μυσταγωγία. Ἀντίθετες στάθηκαν οἱ πληροφορίες τῶν χρονικογράφων διὰ τὰ πρῶτα χρόνια τῆς καμπάνας ποὺ ἀκούσθηκε ἰδίως στὴν Δύσι. Ἡ εἰσαγωγὴ τῆς καμπάνας στὴν ὀρθόδοξη ἐκκλησία χρονολογεῖται ἀπὸ τὰ μέσα τοῦ ἐνάτου αἰῶνος. Ὁ τότε αὐτοκράτωρ τοῦ Βυζαντίου ἔμπλεος χαρᾶς διὰ τὴν ἦταν ὑπὸ τῶν Ἐνετῶν τῶν Ἀράβων οἱ ὁποῖοι ἀφ' οὗ κατέλαβαν τὴν Κρήτην ἐπέδραμον καὶ κατὰ τῆς Δαλματίας, ἐτίμησε τὸν δοῦκα τῶν Ἐνετῶν Οὕρσον ἀπονείμας εἰς αὐτὸν τὸν τίτλον τοῦ πρωτοσπαθαρίου. Ὁ Οὕρσος εἰς ἀπόδοσιν τῆς τιμῆς ποὺ τοῦ ἐγένετο ἐχάρισε εἰς τὸν βυζαντινὸν αὐτοκράτορα δώδεκα ὑπερμεγεθεῖς καμπάνες. Οἱ καμπάνες αὐτὲς ἀνηρτήθησαν εἰς τὸν ναὸν τῆς ἁγίας Σοφίας καὶ ἀγαπήθηκαν τόσο ἀπὸ τὸν λαὸ τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων, ὥστε ταχέως ἐγενικεύθη ἡ χρησιμοποίησις των. Κάθε φορὰ ποὺ ἔδουούσαν οἱ ἤχοι τῆς καμπάνας τὴν ἀτμόσφαιρα τοῦ Βυζαντίου ὁ ὀρθόδοξος πληθυσμὸς ἐδοκίμαζε μιάν συγκίνησιν καὶ ἓνα ψυχικὸ συναγεμὸ. Ἡ εὐσεβὴς χριστιανικὴ Ρωσία ἀπετέλεσε τὴν πρωτοπόρον εἰς τὴν κατασκευὴν κωδῶνων ἐκκλησιαστικῶν ἀπὸ χάλυβα. Ἐνας ἀπὸ τοὺς μεγαλυτέρους κωδῶνας ἦταν τοῦ μοναστηρίου Τροζκόϊ στὴν Μόσχᾳ βάρους ἐβδομήκοντα πέντε τόννων. Βραδύτερα κατεσκευάσθη ὁ «βασιλεὺς τῶν κωδῶνων» βάρους διακοσίων σαράντα ἕξ τόννων. Παντοῦ ὅπου ὑπῆρξεν ρωσικὴ ἐκκλησία οἱ καμπάνες των ἐξεχώριζαν εἰς ὄγκον, κατασκευὴν καὶ μελωδικότητα. Ἦταν οἱ καμπανοκρουσίαι των ὀλόκληρης θρησκευτικῆς συμφωνίας. Οἱ καμπάνες τῆς ρωσικῆς ἐκκλησίας στὴν Πόλιν ἐσημαίνοντο κατὰ τρέπον ποὺ ἔδιναν τὴν ἐντύπωσιν συμφωνικῆς συναυλίας ὑπὸ τὴν μπαγκέτα μεγάλου

μαέστρου. Ἰδέαν τοῦ ὄγκου τῶν ρωσικῶν κωδῶνων δίδει καὶ σή-
μενον ἀκόμη ἡ καμπάνα τῆς ρωσικῆς ἐκκλησίας τῶν Ἀθηνῶν. Τὸ
κῦμα τῆς ἀθείας κατεβίβασε ἀπὸ τοὺς ναοὺς τῆς Ρωσίας τὶς περισσό-
τερες καμπάνες καὶ μετέτρεψε αὐτὲς εἰς μέταλλα. Ἡ ἑλληνικὴ ὀρθό-
δοξος ἐκκλησία καὶ τὸ πλήρωμά της διετήρησε τὴν ἀγάπην καὶ
τὴν εὐλάβειά τους πρὸς τὴν καμπάνα. Οἱ ἤχοι της συνυφάνθησαν
καὶ μετὰ τὰ μεγαλύτερα ἔθνικὰ γεγονότα. Οἱ καμπάνες ἐξανήγγειλαν
πάντοτε κατὰ τὰ τελευταῖα ἰδίως χρόνια τὶς μεγάλες νίκες τοῦ ἑλλη-
νικοῦ στρατοῦ. Καὶ οἱ καμπάνες καθὼς ἐσήμαιναν χαρμόσυνα
μιὰ νύχτα τῶν Χριστουγέννων στὴν Πόλιν μετέδωσαν τὸ μεγάλο
μήνυμα τοῦ ἀνοίγματος τῶν ἐκκλησιῶν ποὺ ἔμειναν κλεισμένες
ἐπὶ μῆνες εἰς ἔνδειξιν διαμαρτυρίας διὰ τὴν καταπάτησιν τῶν προνο-
μίων ἀπὸ μέρους τῶν κυριάρχων τοῦ σουλτανικοῦ καθεστώτος.
Ἡ καμπάνα στὸ ἐξωκκλήσι δημιουργεῖ τὴν ἀτμόσφαιρα ἑνὸς ὑπο-
βλητικοῦ μυστικισμοῦ. Ἡ ἐποχὴ αὐτῆ τοῦ Δεκαπενταυγοῦστου
μὲ τοὺς ἑσπερινούς καὶ τὸν παρακλητικὸ κανόνα του, ἀφιερωμένο
στὴν ἀειπάρθενο θεομήτορα, δημιουργεῖ μιὰ ξεχωριστὴ ἐπιθυμία
τῶν πιστῶν, γιὰ τοὺς ἤχους τῆς καμπάνας. Ἡ καμπανοκρουσία
τὰ βράδυνα αὐτὰ τῶν συγκινητικῶν παρακλήσεων φέρνει τὴν ψυχὴ
κοντήτερα ὀλοένα πρὸς τὴν ψυχὴ τῆς θρησκείας. Σὰν μιὰ νεκρώσιμη
μελωδία γιὰ τὴν Παναγίαν ποὺ θὰ κοιμηθῆ καὶ θὰ παραδώσῃ τὸ
πνεῦμά της εἰς τὸν πεφιλημένο της Υἱὸ καὶ Θεό.

Ἀπόστολοι ἐκ περάτων
συναθροισθέντες ἐνθάδε
Γεθσημανῆ τῷ χωρίῳ
κηδεύσατέ μου τὸ σῶμα
Καὶ σὺ Υἱὲ καὶ θεέ μου
παράλαβέ μου τὸ πνεῦμα

Ἡ μελωδικὴ κροῦσις τῆς καμπάνας, ποὺ συνοδεύει τὶς στιγμὲς
αὐτὲς τῆς ὑστάτης ἐπιθυμίας τῆς Μητέρας τοῦ Θεοῦ ἀγκαλιάζει τὴν
ψυχὴ μας καὶ γεμίζει τὸν ἐσωτερικὸ μας κόσμον μὲ τὸ ἄρωμα τοῦ θυ-
μιάματος τῆς ὠραιότερης μυσταγωγίας.

ΒΑΣ. ΗΛΙΑΔΗΣ

**Παρακαλοῦνται οἱ ἀποστέλλοντες ταχ. ἐπιταγὰς πρὸς
τὰ περιοδικὰ «Ἐκκλησία», «Θεολογία» καὶ «Ἐφη-
μέριος», ὅπως σημειῶσιν ἐπ' αὐτῶν τὴν αἰτίαν
τῆς ἀποστολῆς.**

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟΝ «ΕΥΕΡΓΕΤΙΝΟ» Ἡ «ΣΥΝΑΓΩΓΗ ΗΘΙΚΩΝ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΩΝ»

Ἄγια λόγια τοῦ ὁσίου Ἐφραίμ
γιά τὸν πόλεμο τῆς ἐπιθυμίας.

Ἄδελφοί μου, οἱ ἄρχαῖοι προσέφεραν γιὰ θυσία στοῦ Θεοῦ μοσχάρια καὶ κριοὺς καὶ πρόβατα· ἐμεῖς δὲ τοῦ προσφέρουμε τὸ σῶμα μας, γιὰ νὰ εἶναι ναὸς τοῦ Θεοῦ, μετὰ τὴν χάρη καὶ τὴν βοήθεια τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Δὲν πρέπει λοιπὸν νὰ τὸ ἐξευτελιζῶμε καὶ νὰ τὸ κατασπιλώνωμε, ἀλλὰ νὰ τὸ διατηροῦμε ἅγιο καὶ καθαρὸ καὶ ἀμώμητο.

Μποροῦμε δὲ νὰ σβύνωμε τὴν πύρωση τῆς σάρκας μας μετὰ τὸ συνेतὸ μας λογισμὸν μας καὶ μετὰ τὴν φωτισμένην μας θέλησιν· καὶ μετὰ τὴν συνέργειαν τοῦ Θεοῦ, νὰ καταπολεμήσωμε τὸ πάθος αὐτό. Γιατὶ ὁ Σατανᾶς διαρκῶς μᾶς πειράζει·

καὶ συδαυλίζει μέσα μας τὴν φωτιὰ τῆς ἐπιθυμίας, μετὰ λογῆς λογῆς πονηροὺς διαλογισμοὺς, λέγοντάς μας: — Ὡς πότε λοιπὸν θὰ τυραγνιέσαι καὶ θὰ ὑποφέρης ἔτσι; ὡς πότε θ' ἀντιστέκεσαι στὴν ἐπιθυμίαν σου; Ὑποχώρησε λιγάκι, καὶ ἱκανοποίησε τὸ πάθος σου. Δὲν εἶναι σπουδαῖο πρᾶγμα ἂν πέσης καὶ μιὰ φορὰ στὴν ἁμαρτία! Ἄνθρωπος εἶσαι. Σταμάτησε λίγο τὸν πόλεμόν σου. Καὶ ὕστερα τὸν ξαναρχίζεις πάλι.

Ἐχεις πάντα τὸν καιρὸν νὰ μετανοήσης. Τὸ πρᾶγμα δὲν εἶναι τίποτα. Μιὰ στιγμή μονάχα βαστᾷ, κι' ἀμέσως φεύγει καὶ περνᾷ. Ὁ Θεός, νὰ μὴν τὸ ξεχνᾷς, πὼς εἶναι φιλάνθρωπος, καὶ γεμάτος ἀπὸ συμπόνια· κι' ὅταν μετανοιώσης, θὰ σὲ συγχωρήσῃ καὶ θὰ σὲ δεχθῇ κοντὰ του.

Ἐσὺ ὁμως, ἀδελφέ μου, πρέπει νὰ τὸν ἀντιλογήσης, καὶ νὰ τοῦ ἀνατρέψῃς τὰ ἐπιχειρήματά του — Ὡ! τρισκατάρτατε, καὶ μιὰρὲ, καὶ ἔχθρὲ τοῦ γένους μας, καὶ πολέμιε τῆς σωτηρίας μας, τί κάθῃσαι καὶ μοῦ καλαναρχᾷς, ὡς πότε θὰ ὑποφέρω τὴν κόπο καὶ τὸν ἀγῶνα αὐτόν; Σοῦ ἀπαντᾷ λοιπὸν ὡσότου ὁ Θεὸς ἰδῇ τὴν ταπεινώσῃ μου καὶ τὴν προσπάθειά μου καὶ μοῦ συγχωρήσῃ τίς ἁμαρτίες μου, ἐλευθερώνοντάς με ἀπὸ ἐσένα τὸν ἀντιδικό μου. Δὲν τὸ

ξέρεις λοιπόν, Σατανᾶ, πὼς ὅταν ἓνα θηρίο συνηθίσῃ νὰ τρώῃ ὦμὸ κρέας, γίνεται τότε ἀγριώτερο καὶ φοβερώτερο, καὶ ἀκατανίκητο εἶναι στὸ ἐξῆς τὸ πάθος του; Πὼς λοιπόν μοῦ βάζεις στὸ μυαλό μου καὶ μοῦ λές, πὼς ἂν ἱκανοποιήσῃς μιὰ φορὰ τὴν ἐπιθυμία σου, τότε πλέον δὲν θὰ ἐνοχλεῖσαι; Καὶ ποιὸς μοῦ τὸ βεβαιώνει καὶ μοῦ τὸ ὑπόσχεται, πὼς ἂν πέσω στὴν ἁμαρτία, θάχω πάντα καιρὸ νὰ μετανοήσω, καὶ δὲν θάχω κι' ἐγὼ τὴν ἴδια μοῖρα πού ἔχουνε οἱ ἁμαρτωλοὶ; Μιὰ σκιά εἶναι ἡ ἐπίγεια αὐτὴ ζωὴ μας. Καὶ φθάνει μιὰ μονάχα στιγμή, γιὰ νὰ σβύσῃ. Καὶ σὺ μὲ συμβουλευεῖς, νὰ σηκώσω μόνος μου τὸ μαχαίρι, καὶ νὰ σκοτωθῶ, μὲ τὸ χέρι μου; Μὰ γι' αὐτὸ ἀκριβῶς δὲν πρέπει νὰ σ' ἀκούσω· γιὰ νὰ μὴν χάσω, γιὰ μιὰ στιγμή μονάχα τὸν πλοῦτο τῆς αἰωνιότητος. Κι' αὐτά, πού μὲ τόσους κόπους καὶ χρόνια ὀλόκληρα ἐσύναζα νὰ τὰ σκορπίσω τώρα, σὲ μιὰ στιγμή, στοὺς τέσσερες ἀνέμους καὶ νὰ γενῶ σκλάβος σου!

Λές, πὼς δὲν εἶναι σπουδαῖο τὸ πρᾶγμα. Ἄκουσε λοιπόν, ἐχθρὲ τῆς ζωῆς μας καὶ ἐπίβουλε, ποιά τιμὴ καὶ ποιά δόξα περιμένει, αὐτοὺς πού κατανίκησαν τὸ πάθος· αὐτό, πού ἐσύ τὸ λές μικρό· καὶ ποιά τιμωρία περιμένει αὐτοὺς πού ἐνικηθήκανε.

Ὁ φρόνιμος Ἰωσήφ, δὲν δοξάζεται σ' ὄλες τὶς γενεές, καὶ δὲν μεγαλύνεται καὶ δὲν ἐπαινιέται καὶ στὸν οὐρανὸ καὶ στὴ γῆ, ἐπειδὴ ἐνίκησε τὸ πάθος αὐτό; Καὶ ἀντίθετα, ἡ γυναῖκα τοῦ Πεπεφρῆ δὲν ἐστιγματίσθη καὶ δὲν περιφρονιέται ἀπὸ ὅλον τὸν κόσμον; Καὶ δὲν ἐγκωμιάζεται ἀπὸ ὅλους ἀνεξαίρετως ἡ ἀγία Σωσάννα, καὶ θὰ ἐγκωμιάζεται ὡς τὴ συντέλεια τοῦ κόσμου, ἐπειδὴ δὲν ὑποχώρησε στὴν ἐπιθυμίαν αὐτὴ, παρὰ ἐστάθηκε γεμάτη ἀπὸ σωφροσύνη· καὶ καταφρόνησε κι' αὐτὸν τὸ θάνατο; Ἡ μήπως ξεχνᾷς, πὼς οἱ ἄρχοντες καὶ οἱ κριτὲς πού ἐνικηθήκανε ἀπὸ τὸ πάθος αὐτὸ ἐλιθοβολήθηκαν ἀπὸ τὸ λαό, καὶ τὸ ὄνομά τους ἔμεινε ἐπονείδιστο σ' ὄλες τὶς γενεές;

Φύγε λοιπόν μακρὰ μου, παμμίαιρε καὶ πολέμει τῆς ψυχῆς μου. Ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός, πού ἔδωκε στοὺς ἀνθρώπους τὴ φώτιση ἀπὸ τὸ πνευμά του τὸ ἅγιο, αὐτὸς θὰ σὲ ἐπιτιμήσῃ. Κι' αὐτὸς θὰ σοῦ ἀχρηστέψῃ τὰ Σατανικά σου σχέδια καὶ τὶς ἐνεδρὲς σου· γιατί δὲν κάνεις τίποτα ἄλλο, παρὰ σὰν ἓνα λιοντάρι νὰ μούχῃς πιάσει καρτέρι, γιὰ νὰ μοῦ καταπιῆς τὴν ψυχὴ μου. Φαρμάκι εἶναι τὰ γλυκόλογά σου· βόθρος καὶ βάραθρο ἀνοικτὸ ἢ στράτα σου· βάραθρο, πού μᾶς ὀδηγεῖ στὸν ἀφανισμό, καὶ τὰ δῶρά σου

και τὰ καλούδια σου εἶναι γεμάτα ἀπὸ σαπίλα καὶ φέρνουν τὸ θάνατο.

Μὲ συμβουλεύεις νὰ ξεπέσω ἀπὸ τὴ χαρὰ καὶ ἀπὸ τὴ δόξα τοῦ Κυρίου μου, καὶ νὰ καταθλίψω τὸ πνεῦμα τὸ Ἅγιο, ποῦ μ' αὐτὸ ἐσφραγίσθηκα, γιὰ νὰ βρῶ τὴ λύτρωσή μου· μὲ ἀποτέλεσμα, νὰ κληρονομήσω μαζί σου τὴν ἄσβυστη φωτιά καὶ τὰ ἀκοίμητα σκουλήκια, ποῦ θὰ μὲ κατατρῶνε, κι' ὅλα τ' ἄλλα βασανιστήρια, ποῦ ἔχουνε ἐτοιμασθῆ γιὰ σένα καὶ γιὰ τοὺς ὑπηρέτες σου;

Αὐτὰ μοῦ λές! Κι' αὐτὰ μὲ συμβουλεύεις. Τὸ ξέρω ὅμως καλά, πὼς ἂν σ' ἀκούσω, σὺ θὰ φύγης ἀμέσως καὶ θὰ τρέξης νὰ πᾶς στὸν ἀρχηγό σου τὸν Ἀρχισατανᾶ καὶ θὰ τοῦ φέρης τὰ σιχαρίκια πὼς μὲ ἀφάνισες· καὶ θὰ γελάτε τότε καὶ οἱ δυὸ σας ποῦ μ' ἐκάματε πτώμα. Ἄλλὰ δὲν θὰ σ' ἀκούσω, Σατανᾶ! Νὰ τὸ ξέρης! Καὶ καλύτερα εἶναι νὰ μὲ δαγκάνης σὰν σκυλί, παρὰ νὰ γελάσης ἕνα τέτοιο γέλοιο γιὰ μένα. «Ὁ Κύριός μου εἶναι τὸ στήριγμά μου· καὶ ἡ καταφυγή μου· καὶ ὁ ἀντιλήπτοράς μου. Ὁ Κύριός μου εἶναι ἡ σωτηρία μου, καὶ ὁ ὑπερασπιστὴς τῆς ζωῆς μου. Ἐπάνω σ' αὐτὸν θὰ στηρίζω πάντα τὶς ἐλπίδες μου καὶ θὰ σωθῶ ἀπὸ τὶς παγίδες σου...»

Ἐκτὸς ὅμως ἀπ' αὐτὰ, βάλε στὸ νοῦ σου καὶ τὸ φόβο τῆς γέεννας καὶ τὸ μαρτύριο τῆς κόλασης· κι' ἔτσι ἀπὸ τὸ φόβο τῆς φωτιᾶς ἐκείνης θὰ σβύση καὶ ἡ κολασμένη φωτιά μέσα σου. Κι' ἂν θές, θὰ σοῦ δώσω μὲ λίγα λόγια τὴν εἰκόνα καὶ τὴν ζωγραφιά τῆς τιμωρίας ποῦ μᾶς περιμένει στὴν κόλαση ἐκείνη, γιὰ νὰ λογιᾶσης ἔτσι καὶ νὰ μάθης ἀπὸ τὴν ὠχρὴν αὐτὴν ἀναπαράσταση, πόσο ἀπέραντη καὶ πόσον ἀβάσταγη εἶναι ἡ συμφορὰ ἐκείνη.

Καὶ σ' ἐρωτῶ, μπήκες ποτέ σου σὲ λουτρό; καὶ δὲν σοῦ ἔτυχε ποτέ σου νὰ ἰδῆς ἐκεῖ ἀνθρώπους, ποῦ τοὺς ἔχει παραλύσει ἡ φωτιά καὶ ποῦ πέφτουνε μέσα σὲ νεροδεξαμενὲς διὰ νὰ δροισισθοῦνε λίγο; Σ' ἐκείνην ὅμως τὴ λαύρα καὶ τὴ φλόγα, ποῦ περιμένει ἐκεῖ τοὺς ἀμαρτωλοὺς, οὔτε δεξαμενὴ μὲ νερὸ ὑπάρχει· οὔτε καὶ πόρτα γιὰ νὰ ξεφύγης· οὔτε φῶς· οὔτε ἀγεράκι ποῦ νὰ σὲ δροσιζῇ· οὔτε κι' ἂν ξεφωνίζης ἀπὸ τὴ φωτιά ποῦ σὲ καίει, βρίσκεται κανένας ποῦ νὰ σὲ συντρέξῃ καὶ νὰ σὲ βοηθήσῃ! Γιατί μᾶς τὸ λέει ἡ Γραφή, πὼς ἡ κρίση ἐκεῖ εἶναι ἀνελέητη, γι' αὐτοὺς ποῦ δὲν ἐλογιάσανε καὶ δὲν λυπηθῆκανε τὴν ψυχὴ τους! Δὲν εἶδες τάχατες ποτέ σου πόσο φόβο φέρνει στὸν ἄνθρωπο ἕνα ἀναμμένο καμίνι τοῦ λουτροῦ, σὰν τύχη κανεὶς νὰ τὸ πλησιάσῃ; Ἐκεῖ πέρα ὅμως, ἀντὶ νὰ καῖνε ξύλα, καίγονται ἀπὸ τὴ θεία φωτιά οἱ ἄνθρωποι οἱ ἀσεβεῖς· κι' ὅσο μεγα-

λύτερες είναι οί άμαρτίες τους, τόσο και φοβερώτερη είναι ή φωτιά που άνάβει και γίνεται, έτσι, άφόρητη ή Κόλαση εκείνη. Γιατί έχει είπωθή, πώς ή όργη του Θεού, και ό θυμός του, και ή στενοχώρια και ή θλίψη θα βραίνουν την ψυχή του ανθρώπου εκείνη που έκανε τó κακό, κι' εκυλιότανε στην άμαρτία.

Αυτά να συλλογίζεσαι, άδελφέ μου. Κι' άμέσως, σαν τó κερí μπροστά στη φωτιά έτσι θα λυώση και θα διαλυθή μέσα στο μυαλό σου ή έπιθυμία τής ήδονής. Πρέπει όμως και να προφυλάγεσαι και να μην αφήνης τά μάτια σου ασύδοτα να παρακολουθοΰνε κάθε ματαιότητα. Γιατί είναι μεγάλος προδότης τó περίεργο μάτι. Γιατί τó έρέθισμα του νοΰ μας από τις άλλες μας αισθήσεις περνά μόλις λείψη ή άφορμή που τó έπροκάλεσε. Τó έρέθισμα όμως από τά όσα βλέπομε μένει και μάλιστα μάς πολεμά πολύ περισσότερο, όταν λείψη ή άφορμή και μάς γεννά λαχτάρες και έπιθυμίες.

Και για να σε κάμω να τó καταλάβης αυτό καλύτερα άκούμε π.χ. ώραϊες μελωδίες και μουσική, μόλις όμως άκούσωμε μιá πένθιμη φωνή και κλάμματα, σβύνεται άμέσως και χάνεται ή έντύπωση τής μελωδίας. Ή τρώς μέλι, και μόλις βάζεις στο στόμα σου ένα πικρό πράγμα, άμέσως σβύνει ή γλυκύτητα του μελιού και σου άπομένει ή πικράδα. Τó ίδιο συμβαίνει και με την όσφρηση. Μυρίζεσαι ένα λουλούδι ή κάποια μυρωδιά· μόλις όμως σου προσβάλλει την όσφρησή σου κάποια δυσωδία, γιομίζεις από άηδία και σβύνει όλως διόλου ή εύωδιά. Έτσι γίνεται και με την άφή· άγγίζεις τó κρύο νερό και αισθάνεσαι τή δροσιά του. Μόλις όμως βάζεις τó χέρι σου σε καπτό νερό, άμέσως χάνεται ή δροσερότητα που αισθάνηκες.

Δέν γίνεται όμως τó ίδιο και με τά μάτια μας. Και είτε την έχομε μπροστά μας την αίτία και την άφορμή που μάς έπροκάλεσε μιάν έντύπωση, είτε κι' έχει λείψει, ή έπιθυμία μάς καταφλέγει τόν νοΰ μας. Και δέν συμβαίνει μονάχα αυτό· αλλά και με διάφορες αισχρές ύπνοφαντασίες μάς ταράζει την καρδιά μας. Γιατί οί δαίμονες, με τó λογισμό, κατορθώνουν και κρυφρογλυστρουΰν στο νοΰ μας, και τόν παρασέρνουν στην ήδυπάθεια.

Γι' αυτό τó λόγο λέει και ή άγία Γραφή πώς «ό ρεμβασμός τής έπιθυμίας άναστατώνει τόν άπονήρευτο και άπρόσεκτο νοΰ. Γιατί ή άμαρτία γενιέται από την ήττα τών ματιών μας· που αν δέν τά διατηροΰμε άγρυπνα και νηφάλια και αν δέν άποφεύγωμε, με φρόνηση και με ταπεινώση, τις άφορμές, άργά ή γρήγορα θα κυλισθοΰμε στην άμαρτία, όπως μάς τó είπε και ό Κύριος· «Αυτός που βλέπει μιá γυναίκα και την έπιθυμεί, έχει ήδη μοιχεύσει μέσα στην καρδιά του»...

Ἄκούσετε τί συνέβη σ' ἓνα Μοναχὸ πού ἐζοῦσε μέσα στὴν ἔρημο, μὲ νηστείες καὶ μὲ σκληραγωγίες ζώντας ἀπὸ τὰ ἐργόχειρά του καὶ προκόβοντας δλοένα στὴν ἀρετή.

Αὐτὸς λοιπὸν ὁ μοναχὸς ὑπερφηανεύθηκε καὶ τὸ πῆρεν ἐπάνω του γιὰ τὴν καλή του αὐτὴ πολιτεία. Κι' ὁ Σατανᾶς ἐζήτησε τὴν ἄδεια νὰ τὸν πειράξῃ, ὅπως κάποτε τὸν Ἰώβ. Πρὸς τὸ βραδάκι λοιπὸν τοῦβαλε στὸ νοῦ του τὴν φαντασία καὶ τὸ εἶδωλο μιᾶς ωραίας γυναίκας, πού περιπλανιότανε μέσα στὴν ἔρημο καὶ πού ἔφθασε ὡς τὴ σκίτη του. Βρίσκοντας λοιπὸν τὴν πόρτα τῆς ἀνοικτῆ μπῆκε μέσα· καὶ πέφτοντας γονατιστὴ μπροστά του τὸν παρακαλοῦσε, ἐπειδὴ τὴν ἔπιασε πλέον ἢ νύχτα, νὰ δεχθῇ νὰ τὴν ἀφήσῃ νὰ μείνῃ ἐκεῖ, ὡσότου νὰ ξημερώσῃ. Κι' αὐτὸς, ἀπὸ ἀστοχασία καὶ ἀπονευματικά τὸ ἐδέχθηκε· καὶ ζήτησε νὰ μάθῃ, πῶς ἔχασε τὴ στράτα τῆς καὶ τὴν περιπλάνησέ τῆς.

Κι' αὐτὴ τοῦ ἀράδιασε ἓνα σωρὸ γλυκόλογα καὶ ἱστορίες ψεύτικες καὶ δολερές, κι' ἄνοιξε μαζί του μεγάλη συζήτηση. Κι' ἄρχισε νὰ τοῦ γλυκογελά· καὶ σιγὰ σιγὰ νὰ τραβίετα κοντά του· καὶ νὰ τοῦ πιάνῃ τὰ χέρια· καὶ νὰ τὸν ψηλαφᾷ τὰ γένια του καὶ τὸν τράχηλό του· καὶ σὲ λίγο, αἰχμαλώτισε τελείως τὸν ἀσκητή.

Καὶ ὁ λογισμὸς του ἐθολώθηκε· γιατί ἐφοῦχτιαζε πλέον μὲ τὰ χέρια του τὴν ἐπιθυμία καὶ πῆρε τὴν ἀπόφαση νὰ συννευρεθῇ μαζί τῆς· γιατί εἶχε πλέον ξεστρατίσει ὁ νοῦς του καὶ εἶχε γίνεῖ σὰν τὸ πυρωμένο καὶ τὸ ξεφρενιασμένο γιὰ θηλυκὸ ἄλογο.

Κι' αὐτὴ, ὅπως διόλου ξαφνικά, ἐγλύστρησε μέσα ἀπὸ τὰ χέρια του κι' ἐγένηκεν ἄφαντη, σὰν νᾶτανε μιὰ σκιά κι' ἔσβυσε. Ἀκούστηκαν λοιπὸν τότε στὸν ἀέρα τριγύρω γέλοια καὶ καγχασμοὶ δαιμονικοὶ πού τὸν ἀναγελοῦσαν καὶ τὸν κοροΐδευαν πού τὸν ἐξεγέλασαν. Καὶ τοῦλεγαν, μὲ μεγάλες φωνές «Ὅποιος ὑφώνει τὸν ἑαυτό του, ταπεινώνεται. Καὶ σὺ τὸ ἴδιο ἔπαθες. Ὑψώθηκες ὡς τὸν οὐρανὸ· καὶ τώρα κατρακύλησες στὰ βάθη τῆς ἀβύσσου».

Ἐξενύχτισε λοιπὸν ὁ ἀσκητής, ἀναστενάζοντας βαρεῖα καὶ κλαίοντας. Κι' ἀπελπισμένος πλέον γιὰ τὴ σωτηρία του, ἔκαμε καὶ τὸ ἄλλο τὸ φοβερώτερο, κι' ἐξαναγύρισε στὸν κόσμον.

Γιατί αὐτὴ εἶναι ἡ προσπάθεια τοῦ Σατανᾶ. Νὰ μᾶς καταπονᾷ δηλαδὴ καὶ νὰ μᾶς ἀπελπίξῃ· καὶ νὰ μᾶς σπρώχνῃ σὲ ἐνέργειες, πού δὲν θὰ μποροῦμε πλέον νὰ ὀρθοδοποδήσωμε.

Γι' αὐτὸ λοιπόν, παιδιά μου, πρέπει νὰ προσέχωμε· καὶ νὰ μὴν συντυχαίνωμε ἀπρόσεκτα μὲ γυναῖκες. Γιατί ἡ θύμησή τους μᾶς ἐντυπώνεται ἀνεξάλειπτα καὶ παρασυρόμεθα, ἔτσι στὴν ἁμαρτία.

Ἄποδοσις ΑΝΘΙΜΟΥ ΘΕΟΛΟΓΙΤΗ

Αἱ μεγάλοι μορφαὶ τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας

Ο ΑΡΧΙΜΑΡΤΥΣ ΤΗΣ ΣΜΥΡΝΗΣ

Ὁ ἐν ἀγίοις πατὴρ ἡμῶν Πολύκαρπος, ἐπίσκοπος Σμύρνης, ὑπῆρξε μία ἀπὸ τὰς πλέον ἐξαισίας μορφαὶ τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας. Τὸ μαρτύριόν του ἐξιστορεῖ μία ἐπιστολὴ γραμμένη ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Σμύρνης πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς πόλεως Φιλομήλου. Ἡ ἐξιστόρησις αὐτὴ εὐρίσκεται ἀνάμεσα εἰς τὰ συγγράμματα τῶν Ἀποστολικῶν Πατέρων, οἱ ὅποιοι ὑπῆρξαν μαθηταὶ τῶν Ἀποστόλων καὶ οἱ πρῶτοι μετὰ τοὺς Ἀποστόλους διδάσκαλοι καὶ ποιμένες τῆς Ἐκκλησίας. Ἐνας ἀπὸ αὐτοὺς ἦτο καὶ ὁ σύγχρονος τοῦ Πολυκάρπου Ἅγιος Ἰγνατίος ὁ Θεοφόρος, πού ἦτο ἐπίσκοπος εἰς τὴν Ἀντιόχειαν τῆς Συρίας καὶ ἐμαρτύρησεν εἰς τὴν Ρώμην. Εἰς τὰς ἐπιστολάς, λοιπόν, τοῦ Ἰγνατίου βλέπομεν πόσον θαυμάσιος ἦτο ὡς ἐπίσκοπος ὁ μακάριος Πολύκαρπος.

Ἦτο, λοιπόν, ὁ κεχαριτωμένος Πολύκαρπος ἄμωμος εἰς πάσας τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ καὶ στερεωμένος ἐπάνω εἰς τὴν ἀμετάθετον πέτραν τῆς πίστεως, ἀπὸ ὅπου ἐποίμαί ε με σοφίαν καὶ πολυμέριμον ἐργατικότητα τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Σμύρνης. Ἦτο δὲ τόσον φιλόπνοος καὶ ζηλωτῆς εἰς τὸ ἔργον του, ὥστε ἀληθινὰ ὠμοίαζε με πολύκαρπον δένδρον, φυτευμένον μέσα εἰς ἐπίγειον παράδεισον, τὴν ἐκκλησίαν. Διότι τὸν κατεστόλιζον ὄλαι αἱ ἀρεταί. Κατόπιν τούτου, ἦτο πολὺ φυσικόν, ὅταν ἐξέσπασεν ἕνας μεγάλος διωγμὸς κατὰ τῶν Χριστιανῶν, οἱ ἄρχοντες τῆς χώρας νὰ θελήσουν πρῶτον τὸν Πολύκαρπον νὰ πατάξουν. Ἰδοὺ, λοιπόν, πῶς ἀφηγεῖται τὸ μαρτύριόν του ἡ ἐπιστολὴ τῆς Ἐκκλησίας Σμύρνης, περὶ τῆς ὁποίας εἶπομεν.

Σᾶς ἐγράψαμεν, ἀδελφοί, τὰ σχετικὰ με τοὺς μάρτυρας καὶ τὸ τέλος τοῦ μακαρίου Πολυκάρπου, ὁ ὅποιος ὡσάν με σφραγίδα ἔκλεισε τοὺς διωγμοὺς. Ὅλα ὅσα ἔλαβον χώραν φανερώνουν μόνα τοὺς εἰς τὸ φῶς τοῦ Θεοῦ κατὰ ποῖον τρόπον μαρτυρεῖται τὸ Εὐαγγέλιον. Ὁ Πολύκαρπος αὐτὴν τὴν ὥραν ἐπερίμενε διὰ νὰ παραδοθῆ καὶ ὁ ἴδιος, κάμνοντας ὅ,τι εἶχε κάμει καὶ ὁ Κύριος, ὥστε νὰ τὸν μιμηθῶμεν καὶ ἡμεῖς, μὴ κυττῶντες μόνον τὸ ἰδικόν μας καλόν, ἀλλὰ πῶς νὰ ὠφελήσωμεν καὶ τοὺς πλησίον μας. Διότι γνώρισμα τῆς ἀληθινῆς καὶ βεβαίας ἀγάπης, εἶναι τὸ νὰ μὴ θέλῃ κανεὶς νὰ σώσῃ μόνον τὸν ἑαυτόν του, ἀλλὰ καὶ ὅλους τοὺς ἀδελφοὺς.

Υπῆρξαν, λοιπόν, μακάριοι καὶ γενναῖοι ὅλοι οἱ μάρτυρες πού ἔπεσαν πιστοὶ εἰς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἡμεῖς πρέπει με περισσοτέραν εὐλάβειαν τώρα νὰ ἐμπιστευώμεθα τὸ πᾶν εἰς τὸν ἐξουσιαστὴν τῶν πάντων Θεόν. Ποῖος, λοιπόν, δὲν θὰ θαυμάσῃ τὴν γενναίω-

τητα, τὴν ὑπομονὴν καὶ τὸν ἔρωτα πρὸς τὸν Κύριον, ποῦ εἶχαν ἐκεῖνοι; Μὲ τὸ μαστίγωμα τοὺς κατεξέσχισαν τὸ σῶμα, κάμνοντες νὰ φανοῦν οἱ φλέβες καὶ αἱ ἀρτηρίαι, ἀλλ' ἐκεῖνοι ἔδειξαν τόση καρτερίαν, ὥστε οἱ θεαταὶ νὰ αἰσθανθοῦν ἐμφοβὸν θαυμασμόν καὶ νὰ ἐκσπάσουν εἰς ὄδυρόν. Ἄλλοι μάρτυρες ἐφθασαν εἰς τοιοῦτον σημεῖον ἀνδρείας, ὅπου κανεῖς τῶν δὲν ἐστέναζε καὶ δὲν ἐξεφώνησε κἄν, δεικνύοντας οὕτω εἰς ὄλους μας ὅτι ἐκείνην τὴν ὥραν τῶν βασάνων ἀνέβαιναν εἰς τὸν Χριστὸν ἢ μᾶλλον ὁ ἴδιος ὁ Κύριος εἶχε κατέλθει καὶ συνομίλει μὲ αὐτοὺς. Κολλημένοι εἰς τὴν χάριν τοῦ Χριστοῦ, κατεφρόνουν τὰς βασάνους ποῦ ὑφίσταντο ἀπὸ τὸν κόσμον, ἐξαγοράζοντας μέσα εἰς ὀλίγας στιγμὰς ὀλόκληρον τὴν αἰωνίαν ζωὴν. Ἡ φωτιὰ ποῦ τοὺς ἔβαζαν οἱ δῆμιοι, ἦτο δι' αὐτοὺς δρόσος. Διότι ἐνώπιόν τῶν, ἕνα εἶχαν μέλημα. Πῶς νὰ ἐκφύγουν ἀπὸ τὸ αἰώνιον πῦρ, τὴν φωτιὰν ποῦ δὲν σβύνεται ποτὲ καὶ αἱ καρδίαι τῶν ἐπόθουν μὲ ἀνυπομονησίαν τὰ ἀγαθὰ «ἅ οὔτε οὕς ἤκουσεν οὔτε ὀφθαλμὸς εἶδε οὔτε ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου ἀνέβη». Αὐτὰ τὰ ἀγαθὰ τοὺς παρουσίαζεν ἤδη ὁ Κύριος καὶ δὲν ἦσαν πλέον ἀνθρώποι, ἀλλὰ ἄγγελοι. Ἐπίσης καὶ ἐκεῖνοι ποῦ ἐρρίφθησαν εἰς τὰ θηρία, ὑπέστησαν πολλὴν καὶ φοβερὰν δοκιμασίαν. Ἄλλοι ἔγιναν κομμάτια μὲ ἀκανθωτὰ κολαστήρια ὄργανα καὶ ἄλλοι τέλος μὲ ἄλλας χιλιοτρόπους ἐπινοήσεις βασάνων ἐτελειώθησαν. Ὅλους αὐτοὺς ὁ διάβολος ἐπροσπάθησε μὲ πολλὰς καὶ ποικίλας δοκιμασίας νὰ τοὺς παρασύρῃ εἰς τὴν ἄρνησιν, ἀλλὰ χωρὶς νὰ τὸ κατορθώσῃ.

Πολλὰ εἶναι ὅσα ἐμηχανεύθη ἐναντίον τῶν τὸ πονηρὸν πνεῦμα. Ἄλλὰ, δόξα τῷ Θεῷ, ὅλοι τὸ κατετρόπωσαν. Ὡς παράδειγμα δὲ ἐνισχυτικὸν εἶχον τὴν ὑπομονὴν ποῦ ἔδειξε ὁ γενναιότατος Γερμανικὸς ἕνας ἀπὸ τοὺς πρώτους μάρτυρας, ποῦ ἤθλησαν κατ' ἐκείνων τὴν ἐποχὴν εἰς τὴν Σμύρνην. Αὐτὸς ἀντιμετώπισε καὶ τὰ θηρία μέσα εἰς τὸ στάδιον. Ἐνῶ ὁ ἀνθύπατος ἐπάσχιζε νὰ τὸν μεταπέισῃ, λέγοντάς του νὰ λυπηθῇ τὰ νειᾶτα του, ἐπροκάλεσεν ὁ ἴδιος τὸ θηρίον νὰ τὸν κατασπαράξῃ, θέλοντας μίαν ὥραν ἄρχήτερα νὰ ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τὴν ἄνομον καὶ ἄδικον πολιτείαν τῶν εἰδωλολατρῶν. Μόλις, λοιπόν, ὁ ὄχλος εἶδε καὶ κατεπλάγη ἀπὸ τοῦτο τὸ δεῖγμα γενναιότητος τοῦ θεοφιλοῦς καὶ θεοσεβοῦς γένους τῶν χριστιανῶν, ἐξέσπασεν εἰς κραυγὰς.

— Νὰ λείψουν οἱ ἄθεοι ! Φέρετε ἐδῶ καὶ τὸν Πολύκαρπον !

Ἄσπον διὰ τὸν θαυμασιώτατον Πολύκαρπον, ὅταν ἤκουσε ὅτι ἐζήτουν νὰ τὸν συλλάβουν, δὲν ἐταράχθη, ἀλλὰ ἤθελε νὰ παραμείνῃ εἰς τὴν πόλιν. Ἄλλὰ οἱ ἀδελφοὶ τὸν ἔπεισαν νὰ κρυφθῇ. Ἐκρύβη, λοιπόν, εἰς ἕνα μικρὸν κτήμα, ποῦ δὲν ἀπῆχε πολὺ ἀπὸ τὴν πόλιν καὶ ἐκεῖ ἔμεινε μὲ ὀλίγους χριστιανούς, νύκτα καὶ ἡμέραν μὴ κάμνοντας τίποτε ἄλλο παρὰ νὰ προσεύχεται διὰ πάντας καὶ διὰ τὰς

Ἐκκλησίας τῆς οἰκουμένης πράγμα πού ἦτο ἡ συνήθειά του. Καί καθὼς προσήυχετο, τρεῖς ἡμέρας προτοῦ συλληφθῆ εἶδε μίαν ὀπτασίαν. Ὅτι τὸ προσκεφάλαιόν του εἶχε πάρει φωτιά. Καί ἐστράφη καί εἶπεν εἰς τοὺς συντρόφους του.

—Μέλλω νὰ καῶ ζωντανός.

Καθὼς δὲ αἱ ἔρευναι ἐγίνοντο πλέον ἐπίμονοι καί ἐπλησίαζον εἰς τὸν τόπον ὅπου ἐκρύπτετο, ὁ Πολύκαρπος ἔφυγε καί ἐπήγεν εἰς ἓνα ἄλλο ἀγρόκτημα. Καί μόλις ἔφυγε, κατέφθασαν οἱ ζητοῦντες αὐτόν. Καί μὴ εὐρίσκοντες αὐτόν, ἔπιασαν δύο παιδιὰ πού εἰργάζοντο εἰς τὸ κτῆμα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα τὸ ἓνα ὠμολόγησεν ἀφοῦ ἐβασανίσθη.

Καί ὁ Εἰρήναρχος πού εἶχε τὸ ἴδιον ὄνομα μὲ τὸν Ἅγιον καί τὸν ἔλεγαν ἐπίσης καί Ἡρώδη, ἐβιάζετο νὰ τὸν εἰσαγάγῃ εἰς τὸ στάδιον, οὕτως ὥστε ὁ μὲν Πολύκαρπος νὰ τελειωθῆ, γινόμενος κοινω- νὸς τοῦ Χριστοῦ, αὐτοὶ δὲ πού τὸν κατέδωσαν νὰ λάβουν τὴν τιμωρίαν τοῦ Ἰουδα.

Εἰς τὸν Πολύκαρπον, καθὼς εἰσῆρχετο εἰς τὸ στάδιον, ἠκούσθη φωνὴ ἔξ οὐρανοῦ λέγουσα.

—Ἰσχυε, Πολύκαρπε, καί ἀνδρίζου !

Καί ἐκεῖνον πού ὠμίλησεν, οὐδεὶς εἶδε, τὴν δὲ φωνὴν ἤκουσαν οἱ χριστιανοί. Ὅταν, λοιπόν, ὠδηγήθη ἐκεῖ, ἔγινε μεγαλυτέρα ἡ ὀχλοβοή, διότι ὁ λαὸς ἐπληροφορήθη ὅτι ὁ Πολύκαρπος εἶχε συλληφθῆ. Ἀφοῦ προσήχθη δέ, ὁ ἀνθύπατος ἤρχισεν νὰ τὸν ἀνακρίνῃ. Πρῶτον τὸν ἠρώτησεν ἂν ἦτο ὁ ἴδιος ὁ Πολύκαρπος καί ὡσάν ἐκεῖνος τὸ ἐβεβαίωσεν, ἐβάλθη ὁ ἀνθύπατος νὰ τὸν πείσῃ νὰ ἀρνηθῆ τὴν πίστιν, λέγοντας «Λυπήσου τὰ χρόνια σου», καθὼς καί ἄλλα πολλὰ πού συνηθίζουν οἱ εἰδωλολάτραι δικασταί, ὅπως «Ἄναγνωρίσον τὴν θεῖαν δύναμιν τοῦ Καίσαρος, ἄλλαξον γνώμην, εἰπέ. Νὰ λείψουν οἱ ἄθεοι».

Τότε ὁ Πολύκαρπος, μὲ γαλήνιον καί ἄτρομον ὄψιν, ἐγυρόφερε τὸ βλέμμα εἰς τὰς κερκίδας πού ἦσαν σκεπασμέναι ἀπὸ τοὺς ἀνόμους εἰδωλολάτραι, ἐσήκωσε τὸ χέρι ἐναντίον των μὲ τρομερὰν κίνησιν, ἀνεστέναξε καί βλέποντας τέλος εἰς τὸν οὐρανὸν εἶπε :

—Ἄς λείψουν οἱ ἄθεοι !

Καί καθὼς, ἐπιμένοντας, ὁ ἀνθύπατος τοῦ ἔλεγε :

—Ἐξόμωσε, ὕβρισε τὸν Χριστὸν καί σὲ ἐλευθερώνω, ἀπεκρίθη ὁ Πολύκαρπος

—Ὅγδοήκοντα ἕξ ἔτη τὸν ὑπηρετῶ καί εἰς τίποτε δὲν μὲ ἔβλαψε. Πῶς δύναμαι, λοιπόν, νὰ ὕβρισω τὸν Βασιλέα καί Σωτῆρα μου; Ἄλλ' ὁ ἀνθύπατος ἐπέμενε, λέγοντας.

Ἀναγνώρισον τὴν θεῖαν δύναμιν τοῦ Καίσαρος.

Ὁ δὲ Πολύκαρπος ἀπεκρίθη.

—Ζητεῖς νὰ ἀναγνωρίσω τὴν θεῖαν δύναμιν τοῦ Καίσαρος, καί

ὑποκρίνεσθαι ὅτι ἀγνοεῖς ποῖος εἶμαι. Ἄκουσον, λοιπόν, καθαρά τὴν ἀπάντησίν μου. Εἶμαι χριστιανός. Καὶ ἂν θέλῃς νὰ διδαχθῆς τὸν χριστιανισμόν, δός μου καιρὸν νὰ σοῦ τὸν μάθω.

Τοῦ λέγει ὁ ἀνθύπατος.

— Πείσον τὸν ὄχλον.

Ὁ δὲ Πολύκαρπος ἀποκρίνεται.

— Ἐσὲ σὲ ἀξίωσα τῶν λόγων μου. Διότι ἐδιδάχθημεν νὰ ἀποδίδωμεν εἰς τὰς ἀρχὰς καὶ ἐξουσίας πού ὑπάρχουν τιμὴν τόσῃ ὅση δὲν μᾶς ζημιώνει. Αὐτοὶ ἐδῶ ὅμως δὲν ἔχουν κανένα δικαίωμα νὰ ἀκούσουν τὴν ἀπολογίαν μου.

Καὶ ὁ ἀνθύπατος τοῦ λέγει.

— Ἐχω θηρία, εἰς αὐτὰ θὰ σὲ ρίψω, ἂν δὲν ἀλλάξης γνώμην.

Ὁ δὲ Πολύκαρπος :

— Φέρε τα. Ὁλίσιθμα δι' ἡμᾶς ἀπὸ τὰ καλύτερα εἰς τὰ χειρότερα δὲν ἐπιτρέπεται. Ἀπεναντίας δὲ ἀπὸ τὰ χαλεπὰ μᾶς ἀρέσει νὰ ἀναρριχώμεθα εἰς τὰ δίκαια.

Καὶ ὁ ἀνθύπατος πάλιν :

— Θὰ σὲ ἀνάψω ὡσὰν λαμπάδα, ἂν δὲν σοῦ φαίνωνται σκληρὰ τιμωρία τὰ θηρία καὶ μείνης ἀμετανόητος.

Ὁ δὲ Πολύκαρπος :

— Μὲ ἀπειλεῖς μὲ τὸ πῦρ πού καίει δι' ὀλίγην ὥραν καὶ ὕστερα σβέννυται. Ἄγνοεῖς δὲ τὸ πῦρ τῆς μελλούσης κρίσεως καὶ αἰωνίας κολάσεως, πού φυλάσσεται ἄσβυστον διὰ τοὺς ἀσεβεῖς. Ἄλλὰ τί ἀργοπορεῖς ; Κάμε ὅ,τι θέλεις.

Ταῦτα καὶ ἄλλα προσέτι λέγοντας, ἦτο πλημμυρισμένος ἀπὸ θάρρος καὶ χαρὰν, εἰς δὲ τὸ πρόσωπόν του ἔλαμπεν ἡ θεία χάρις. Ὅχι μόνον δὲν εἶχον καμίαν ἐπίδρασιν ἐπάνω του αἱ συμβουλαὶ καὶ αἱ ἀπειλαὶ πού ἤκουσεν, ἀλλ' ἐπεναντίας ἐσάστισεν ὁ ἀνθύπατος. Ἔστειλε τότε τοὺς κήρυκας εἰς τὴν μέσσην τοῦ σταδίου νὰ φωνάζουν τρεῖς φορές :

— Ὁ Πολύκαρπος ὠμολόγησεν ὅτι εἶναι Χριστιανός !

Μόλις τὸ ἤκουσεν ὁ ὄχλος τῶν εἰδωλολατρῶν καὶ τῶν Ἰουδαίων, πού εἶχον συναχθῆ ἑκεῖ ἀπὸ ὅλην τὴν Σμύρνην, μὲ ἀκατάσχετον θυμὸν καὶ κραυγὰς ἀγρίας ἐβόων :

— Οὗτος εἶναι ὁ διδάσκαλος τῆς Ἀσίας, ὁ πατὴρ τῶν χριστιανῶν, ὁ κρημνιστὴς τῶν θεῶν μας, ὁ ἄνθρωπος πού ἔμαθε πολλοὺς νὰ μὴ προσκυνοῦν καὶ νὰ μὴ θυσιάξουν.

Καὶ ἐφώναζον εἰς τὸν Ἀσιάρχην Φίλιππον νὰ ἀμολήσῃ ἐπάνω εἰς τὸν Πολύκαρπον ἓνα λέοντα.

Ἄλλ' ἐκεῖνος ἀπεκρίθη ὅτι δὲν εἶχε τοιοῦτον δικαίωμα, διότι παρόμοια θεάματα εἶχον ἤδη δοθῆ καὶ τελειώσῃ κατὰ τὰς προηγουμένας ἡμέρας.

Τότε ὅλοι ὁμοθυμαδὸν ἐζήτησαν νὰ καὶ ἑπάνω εἰς τὴν πυρὰν ὁ Πολύκαρπος. Διότι ἔμελλε νὰ ἐκπληρωθῆ ἡ ὀπτασία, ποῦ ὁ Ἅγιος Πολύκαρπος εἶχε ἴδει, ὅταν εἶδε τὸ προσκεφάλαιον νὰ καίεται καὶ ἐστράφη καὶ εἶπεν προφητικῶς εἰς τοὺς πιστοὺς ποῦ τὸν ἐτριγύριζον.

—Μέλλω νὰ καῶ ζωντανός.

Ἔλα δὲ συνέβησαν μὲ τοσαύτην ταχύτητα, ὥστε περισσοτέρων ὥραν θέλει κανεὶς διὰ νὰ τὰ διηγηθῆ. Οἱ ὄχλοι ἐμάζευσαν εὐθύς ξύλα καὶ φρύγανα ἀπὸ τὰ πλησίον ἐργαστήρια καὶ λουτρά, προπαντὸς δὲ οἱ Ἰουδαῖοι, οἱ ὅποιοι εἰς τοιαύτας περιστάσεις συνήθως εἶναι οἱ προθυμότεροι ἀπὸ ὅλους. Καὶ ὅταν ἠτοιμάσθη ἡ πυρὰ ὁ Πολύκαρπος ἔβγαλε ὅλα τὰ ἐνδύματά του, ἐξεζώσθη, καὶ ἔσκυψε διὰ νὰ βγάλῃ καὶ τὰ ὑποδήματα, πράγμα ποῦ ἔκαμνε διὰ πρώτην φοράν, διότι πάντοτε ἔσπευδον τὰ πνευματικὰ τέκνα του νὰ τὸν ὑπηρετοῦν εἰς αὐτό, ἀμιλλώμενα ποῖος πρῶτον νὰ τὸν ἐγγίση. Τόσον μεγάλη ἀρετὴ τὸν ἐστόλιζε πρὶν ἀπὸ τὸ μαρτύριον. Εὐθύς, λοιπόν, τὸν ἐτύλιξαν μὲ τὰ ὄργανα ποῦ χρησιμοποιοῦνται εἰς τοὺς καταδικασμένους νὰ ἀποθάνουν ἑπάνω εἰς τὴν πυρὰν. Ἐνῶ δὲ ἔμελλον καὶ νὰ τὸν καρφώσουν, εἶπε.

—Ἀφήσατέ με οὕτω. Αὐτὸς ποῦ μοῦ ἔδωσε τὴν δύναμιν νὰ ὑπομείνω τὴν πυρὰν θὰ μὲ ἀξιώσῃ καὶ χωρὶς τὰ ἰδικά σας καρφιά νὰ μείνω ἀσάλευτος ἑπάνω της.

Δὲν τὸν ἐκάρφωσαν, λοιπόν, ἀλλὰ μόνον τὸν προσέδεσαν. Αὐτὸς δὲ ἐνώνοντας πίσω εἰς τὴν ράχιν τὰς χεῖρας καὶ ἀφήνοντας νὰ τὰς δέσουν, ὡσὰν κάποιο διαλεκτὸν κριάρι ποῦ προσφέρεται ἀνάμεσα ἀπὸ ὀλόκληρον ποῖμιον ὀλοκαύτωμα εὐάρεστον εἰς τὸν Θεόν, ἐσήκωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ εἶπε :

—Κύριος ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ὁ πατὴρ τοῦ ἀγαπητοῦ καὶ εὐλογητοῦ σου υἱοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἀπὸ τὸν ὅποιον ἐπήραμε τὴν ἐπίγνωσίν σου, ὁ Θεὸς τῶν ἀγγέλων καὶ δυνάμεων καὶ πάσης τῆς κτίσεως καὶ ὅλων τῶν δικαίων ποῦ ζοῦν ἐνώπιόν σου, σ' εὐχαριστῶ ποῦ μὲ ἀξιῶνεις μὲ αὐτὴν τὴν ἡμέραν καὶ ὥραν, ὥστε νὰ συγκαταριθμηθῶ ἀνάμεσα εἰς τοὺς μάρτυρας σου, ποῦ ἔπιαν ἀπὸ τὸ ποτήριον τοῦ Χριστοῦ σου, εἰς ἀνάστασιν ζωῆς αἰωνίας τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος μέσα εἰς τὴν ἀφθαρσίαν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Εἶθε νὰ γίνω δεκτὸς ἀνάμεσα εἰς τοὺς μάρτυράς σου σήμερον εἰς θυσίαν πλουσίαν καὶ εὐπρόσδεκτον, καθὼς προητοίμασες καὶ προεφανέρωσες καὶ ἐξεπλήρωσες, ὁ ἀληθινὸς καὶ ἀπευδὴς Θεός. Διὰ τοῦτο καὶ δι' ὅλα σὲ αἰνῶ, σὲ εὐλογῶ, σὲ δοξάζω διὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἐπουρανοῦ ἀρχιερέως Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ ἀγαπητοῦ σου υἱοῦ, διὰ τοῦ ὁποίου ἔσω μετ' αὐτοῦ καὶ μετὰ τοῦ πνεύματος τοῦ Ἁγίου ἀπονέμεται δόξα καὶ τῶρα καὶ εἰς τοὺς μέλλοντας αἰῶνας. Ἀμήν.

Ἐποῦ δὲ ἀνέπεμψε τὸ Ἄμην, καὶ ἐτελείωσε τὴν εὐχὴν, ἔθεσαν πῦρ εἰς τὰ ξύλα καὶ εἰς τὰ φρύγανα. Τότε ἐξεπήδησε μεγάλη λάμψις καὶ εἶδομεν ἓνα θαῦμα, εἰς ὅσους ἀπὸ ἡμᾶς ἐδόθη νὰ τὸ εἶδωμεν. Οἱ ὁποῖοι καὶ ἐφυλάχθημεν σῶσι διὰ νὰ τὸ ἀναγγείλωμεν καὶ εἰς τοὺς λοιπούς. Αἱ φλόγες, λοιπόν, ἔφτιαξαν ἓνα εἶδος καμάρας, ὡσὰν πανὶ πλοίου φουσκωμένον ἀπὸ τὸν ἄνεμον καὶ περιετείχισαν κύκλωθεν τὸ Σῶμα τοῦ Μάρτυρος. Καὶ οὗτος ἦτο εἰς τὸ Κέντρον ὄχι ὡς σὰρξ καιομένη, ἀλλὰ ὡσὰν ἄρτος πού ψήνεται εἰς τὸν φουῦρον ἢ ὡσὰν χρυσὸς ἢ ἄργυρος πού πυρώνεται εἰς τὴν κάμινον. Καὶ μᾶς ἦλθεν τοιαύτη εὐωδία ὡσὰν ἀπὸ λιβάνι ἢ ἀπὸ κάποιον ἄλλο ἀκριβὸν θυμίαμα.

Εἰς τὸ τέλος δέ, βλέποντας οἱ ἄνομοι ὅτι τὸ σῶμά του δὲν τὸ ἐψηνεν ἢ φωτιά, ἐπρόσταξαν ἓνα κομφέκτορα νὰ τὸ κτυπήσῃ μὲ τὸ ξίφος του. Καὶ ὡς τὸν ἐκτύπησεν, ἔρρευσεν τόσον αἷμα πού ἔσβεσε τὴν πυρὰν καὶ ὁ ὄχλος ἐθαύμασεν τὴν τόσῃν διαφορὰν πού ὑφίσταται ἀνάμεσα εἰς τοὺς ἀπίστους καὶ τοὺς ἐκλεκτοὺς.

Αὐτὰ σχετικῶς μὲ τὸν μακάριον Πολύκαρπον, ὁ ὁποῖος μὲ ἐκεῖνους πού προήρχοντο ἀπὸ τὴν Φιλαδέλφειαν ἐμαρτύρησε δωδέκατος εἰς τὴν Σμύρνην, ἣ δὲ μνήμη του ξεχωρίζει ἀπὸ ὅλων τῶν ἄλλων καὶ ἀναφέρεται εἰς κάθε τόπον ἀκόμη καὶ ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς εἰδωλολάτρως.

Ὁ Πολύκαρπος δὲν ἐστάθη μόνον μέγας τῆς Ἐκκλησίας διδάσκαλος, ἀλλὰ καὶ μάρτυς περιφανῆς, τοῦ ὁποῖου τὸ μαρτύριον ὅλοι θέλουσι νὰ μιμηθοῦν, διότι ἐγινε συμφώνως πρὸς τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ. Ἐπολέμησεν δι' ὑπομονῆς τὸν ἄρχοντα τῆς ἀδικίας καὶ οὕτω, λαμβάνων τὸν στέφανον τῆς ἀφθαρσίας, μαζὶ μὲ τοὺς Ἀποστόλους καὶ ὅλους τοὺς δικαίους, ἀγάλλεται καὶ δοξάζει τὸν Θεὸν καὶ πατέρα παντοκράτορα καὶ εὐλογεῖ τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν σωτήρα τῶν ψυχῶν ἡμῶν καὶ κυβερνήτην τῶν σωμάτων ἡμῶν καὶ ποιμένα τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας, πού εἶναι ἡ-πλωμένη ἀνά τὴν οἰκουμένην.

Μᾶς ἐζητήσατε νὰ σᾶς διηγηθῶμεν λεπτομερῶς τὰ ὅσα συνέβησαν καὶ τὰ ὁποῖα σᾶς ἐκθέτομεν εἰς ταύτην τὴν ἐπιστολὴν, τὴν ὁποῖαν σᾶς ἀποστέλλομεν μὲ τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν Μαρκίωνα. Ἐποῦ, λοιπόν, τὴν ἀναγνώσατε καὶ μάθετε ὅσα ἀναφέρομεν, στείλετέ τὴν καὶ εἰς τοὺς πάρα πέρα ἀδελφούς, διὰ νὰ δοξάζουν καὶ αὐτοὶ τὸν Κύριον, ὁ ὁποῖος ἐκλέγει ἀνάμεσα εἰς τοὺς δούλους του.

Εἰς δὲ τὸν δυνάμενον νὰ εἰσαγάγῃ ἡμᾶς μὲ τὴν χάριν του καὶ τὴν δωρεάν του εἰς τὴν αἰώνιον βασιλείαν διὰ τοῦ μονογενοῦς Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅς εἶναι ἡ δόξα, ἡ τιμὴ, τὸ κράτος, ἡ μεγαλωσύνη εἰς τοὺς αἰῶνας. Χαιρετήσατέ μας ὅλους τοὺς ἀδελφούς. Σᾶς χαι-

ρετοῦν ὅλοι οἱ ἰδικοὶ μας καὶ ὁ Εὐάρεστος πού ἔγραψεν αὐτὴν τὴν ἐπιστολήν, με ὄλην του τὴν οἰκογένειαν.

«Ὁ Μακάριος Πολύκαρπος ἐμαρτύρησε κατὰ τὸν μῆνα Ξανθικόν, τὴν δευτέραν ἡμέραν, πρὶν ἀπὸ τὰς ἑπτὰ Μαρτίου καλάνδας, τὸ Μέγα Σάββατον καὶ ὥραν ὀγδόην. Συνελήφθη ἀπὸ τὸν Ἡρώδη, ἐπὶ ἀρχιερέως Τραλλιανοῦ Φιλίππου, ἀνθυπάτου Στατίου Κοδράτου, βασιλεύοντος δὲ εἰς τοὺς αἰῶνας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Εἰς τὸν ὅποιον ἡ δόξα, ἡ τιμὴ, ἡ μεγαλωσύνη, ὁ θρόνος ὁ αἰώνιος ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν. Ἀμήν».

Αὐτὰ διηγεῖται τὸ τιμαλφές τοῦτο καὶ ἱερώτατον κείμενον τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας περὶ τοῦ ἐνδόξου τέλους, ὅπερ ἔλαβεν ὁ Ἅγιος Πολύκαρπος.

Τοῦ Ἁγίου τούτου σώζεται μία ἐπιστολὴ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν τῶν Φιλιππησίων. Ἦσαν δὲ οἱ Φίλιπποι πόλις τῆς ἀρχαίας Μακεδονίας, πρὸς τοὺς χριστιανούς δὲ αὐτοὺς γράφει ὁ Πολύκαρπος μεταξὺ ἄλλων καὶ τὰ ἑξῆς, τὰ ἑποῖα παρουσιάζουν τὴν ταπεινοφροσύνην πού εἶχεν :

«Σᾶς τὰ γράφω αὐτὰ ἀδελφοί, ὄχι διότι ὁ ἴδιος τὸ ἐπέτρεψα εἰς τὸν ἑαυτόν μου, ἀλλ' ἐπειδὴ σεῖς μοῦ τὸ ἐζητήσατε. Οὔτε ἐγὼ οὔτε ἄλλος ὡσάν ἐμὲ ἡμπορεῖ νὰ συγκριθῆ κατὰ τὴν σοφίαν με τὸν μακάριον καὶ ἐνδοξον Παῦλον, πού ἤλθεν εἰς τὸν τόπον σας παλαιότερα αὐτοπροσώπως καὶ ἐδίδαξε με ἀκρίβειαν καὶ με βεβαιότητα τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, κατόπιν δὲ ὅταν, ἦτο μακρὰν ἀπὸ σᾶς, σᾶς ἔγραψεν ἐπιστολάς».

ΒΑΣ. ΜΟΥΣΤΑΚΗΣ

Ο ΠΑΡΑΚΛΗΤΙΚΟΣ ΚΑΝΩΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΥΠΕΡΑΓΙΑΝ ΘΕΟΤΟΚΟΝ

Ἄπασα ἡ Ἀκολουθία τοῦ Μικροῦ καὶ Μεγάλου Παρακλητικοῦ Κανόνος εἰς τὴν Ὑπεραγίαν Θεοτόκον. Ἀπαραίτητον ἀπόκτημα διὰ πάντα Κληρικὸν καὶ Λαϊκόν.

Σελίδες 52. Εἰς σχῆμα μικρὸν (τσέπη) μετ' ἐρυθρῶν καὶ μαύρων γραμμάτων. Ἐγχρωμος εἰκὼν τῆς Παναγίας.

Τιμᾶται δρχ. 2.

ΕΚΔΟΣΙΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Γ' ΙΕΡΑΤΙΚΟΝ ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ
ΤΟΥ ΕΦΗΜΕΡΙΑΚΟΥ ΚΛΗΡΟΥ ΤΗΣ Ι. ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ
ΣΙΣΑΝΙΟΥ ΚΑΙ ΣΙΑΤΙΣΤΗΣ

Ἀπὸ τῆς 10ης μέχρι τῆς 13ης Ἰουλίου ἐ.ξ. τῇ προσκλήσει τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Σισανίου καὶ Σιατίστης κ. Πολυκάρπου, συνήλθεν ἐν Σιατίστῃ τὸ Γ'. Συνέδριον τοῦ Ἐφημεριακοῦ Κλήρου.

Εἰς τὸ Συνέδριον τοῦτο προσήλθον 68 Ἐφημέριοι τῆς ὡς ἄνω Ἱερᾶς Μητροπόλεως, οἵτινες εὐχαρίστως ἐφιλοξενήθησαν ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου, ὅστις ἐφρόντισε διὰ τὴν ἄνετον καὶ κατὰ πάντα εὐχάριστον διαμονὴν αὐτῶν ἐν Σιατίστῃ.

Ἐπὶ τετραήμερον σχεδὸν διήλθον οἱ Ἐφημέριοι ἐν ἀδελφικῇ ἀγάπῃ καὶ ὡς ἐν κοινοβίῳ ὑπὸ τὴν αὐτὴν στέγην, τράπεζαν καὶ σὺνάξιν.

Αἱ ἐργασίαι τοῦ Συνεδρίου ἤρχισαν τὴν 10ην Ἰουλίου διὰ τῆς τελέσεως ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου, συμπαραστατουμένου ὑπὸ ἐξάδου Ἱερέων καὶ τοῦ Διακόνου, τῆς θείας λειτουργίας ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ τοῦ Ἁγίου Δημητρίου Σιατίστης. Κατὰ τὴν θείαν Λειτουργίαν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης ὠμίλησε πρὸς τοὺς εὐλαβεστάτους Συνέδρους καὶ πρὸς τοὺς πιστοὺς περὶ εὐσεβείας, ἀναφερθεὶς καὶ εἰς τὴν θείαν αὐτῶν ἀποστολήν.

Μετὰ τὴν θείαν Λειτουργίαν ἐν τῇ Αἰθούσῃ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, εἰς ἣν εἶχον προσέλθει ἐκτὸς τῶν εὐλαβεστάτων Συνέδρων καὶ αἱ Ἀρχαὶ τοῦ τόπου ὡς καὶ πλῆθος κόσμου, ἐγένετο ἡ ἑναρξὶς τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συνεδρίου ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου, ὅστις διὰ τοῦ ἐναρκτηρίου λόγου αὐτοῦ ἐχαίρετισε τοὺς Συνέδρους καὶ ἠψυχάρησεν τοὺς προσκεκλημένους, ἀναπτύξας καὶ τὴν σκοπὸν ὃν ἐπιδιώκει τὸ ὑπ' αὐτοῦ συγκληθὲν Συνέδριον. Ἐν συνεχείᾳ ἐκ μέρους τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου προσεφώνησε τὸν Σεβασμιωτάτον ὁ Πανσο. Ἀρχιμανδρίτης Χρυσόστομος Μουστάκας.

Μετ' αὐτὸν ὠμίλησεν ἐπιτυχῶς ὁ Ἱεροκλήρῃς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας κ. Ἰωάννης Χαριζόπουλος καὶ ἀκολούθως ἐχαίρετισε τὸ Συνέδριον ἐκ μέρους τῶν κατοίκων τῆς Πόλεως Σιατίστης ὁ Δήμαρχος κ. Μιλτιάδης Στρακαλῆς καὶ τέλος ἐκ μέρους τῶν Δημοδιδασκάλων τῆς Ἐπαρχίας Βοΐου ὁ Ἐπιθεωρητὴς Στοιχειώδους Ἐκπαιδεύσεως κ. Νικόλαος Καρλῆς.

Περὶ ὥραν 4.30' τῆς αὐτῆς ἡμέρας οἱ Συνέδρου ἐτέλεσαν, χοροστατοῦντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου, εἰς τὸ Ἡρῶν Σιατίστης ἐπιμημόσυνον δέξιν καταθέσαντες ἐν αὐτῷ καὶ στέφανον. Ἐν συνεχείᾳ ἐπηκολούθησε συγκέντρωσις τῶν Εὐλαβεστάτων Συνέδρων εἰς τὴν Αἴθουσαν τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, ἔνθα πρῶτος ὁ Σεβασμιωτάτος εἰσηγήθη τὸ θέμα «ἡ Ἐσωτερικὴ ζωὴ τοῦ Ἱερέως» καὶ δεύτερος ὁ Ἐντιμύτατος κ. Μιλτιάδης Στρακαλῆς Δήμαρχος τὸ θέμα «ἡ Κοινωνικὴ ἀποστολὴ τῆς Ἐκκλησίας».

Τὴν δευτέραν ἡμέραν τοῦ Συνεδρίου, 11ην Ἰουλίου ἐ.ξ. ἐτελέσθη ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου ἐν τῷ Ἱ. Ναῷ τοῦ Ἁγίου Νικολάου Κάτω Σιατίστης ὑποδειγματικὴ Θεία Λειτουργία, ἣν παρηκολούθησαν ἅπαντες οἱ Συνέδρου καὶ καθ' ἣν ὁ Σεβασμιωτάτος καὶ αὐθις ὠμίλησε πρὸς τοὺς Συνέδρους περὶ τῶν ἐκ τοῦ ἀξιώματος τῆς Ἱερωσύνης ἀπορρεόντων δικαιωμάτων καὶ καθηκόντων αὐτῶν. Μετὰ τὴν θείαν Λειτουργίαν ἐν τῇ Αἰθούσῃ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας καὶ μετὰ τὴν ψαλεῖσαν εἰδικὴν καὶ πρὸς τοῦτο ἐκπονηθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου ἀκολουθίαν ἐπηκολούθησε κριτικὴ ἐπὶ τῆς τελεσεύσεως λειτουργίας καὶ ἐν συνεχείᾳ ἡ εἰσηγήσις τοῦ

Πανος. Ἀρχιεπισκόπου Χρυσοστόμου Μουστάκα με θέμα «τὸ Μυστήριον τῆς Ἱερᾶς Ἐξομολογήσεως».

Τὴν αὐτὴν ἡμέραν καὶ περὶ ὥραν 4.30' ἐτελέσθη ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῶ ἐπιμνημόσυνος δέησις ὑπὲρ τῶν Ἀρχιερέων τῶν διατελεσάντων Μητροπολιτῶν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως καὶ τῶν λοιπῶν Κληρικῶν τῶν πρὸς Κύριον ἐκδημησάντων, καθ' ἣν ὠμίλησε διὰ τοὺς ὑπὲρ τῆς Πίστεως καὶ Πατρίδος ἀγῶνας τῶν Κληρικῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὁ Αἰδεσιμώτατος Ἀνδρέας Κοβατσαΐδης, υἱὸς τοῦ φονευθέντος ὑπὸ τῶν κομμουνιστοσυμμοριτῶν ἱερέως Σιδέρη Κοβατσαΐδη. Μετὰ δὲ τὴν ἐπιμνημόσυνον ταύτην δέησιν ἐπηκολούθησαν ἐν τῇ Αἰθούσῃ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας αἱ εἰσηγήσεις τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ Στοιχειώδους Ἐκπαιδευσεως Βοῦου κ. Νικολάου Καρλῆ με θέμα «ὁ Ἱερεὺς ὡς Ἐφημέριος καὶ Διδάσκαλος» καὶ τοῦ κ. Ἰωάννου Στυλιανᾶκη, μετεκπαιδευθέντος Δημοδιδασκάλου με θέμα «Πῶς θέλει τὸν Ἱερέα ἡ Κοινωνία».

Τὴν τρίτην ἡμέραν τοῦ Συνεδρίου, 12ην Ἰουλίου ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῶ Ἀγίας Τριάδος Ἄνω Σιατίστης, ἐτελέσθη καὶ αἰθις ὑποδειγματικῆ θεία λειτουργία ὑπὸ τοῦ Αἰδεσιμωτάτου ἱερέως Ἀνδρέου Λαζαροπούλου, καθ' ἣν ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης ἐκήρυξε καὶ τὸν θεῖον λόγον. Μετὰ τὴν θείαν λειτουργίαν ἐν τῇ Αἰθούσῃ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας ἐγένετο πρῶτον κριτικὴ ἐπὶ τῆς τελεσεθείσης ταύτης θείας λειτουργίας καὶ ἐν συνεχείᾳ ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης ἔκαμε τὴν δευτέραν αὐτοῦ εἰσηγήσιν με θέμα «Τὰ θεία Μυστήρια». Τὴν εἰσηγήσιν ταύτην ἐπηκολούθησεν ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῶ τοῦ Ἁγίου Δημητρίου ἡ ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου ὑποδειγματικὴ τέλεισι τοῦ μυστηρίου τοῦ Ἱεροῦ Βαπτίσματος διὰ τῆς βαπτίσεως νεογενήτου τινός.

Τὴν αὐτὴν ἡμέραν καὶ περὶ ὥραν 5.30' μετὰ τὴν συγκέντρωσιν τῶν Εὐλαβεστάτων Συνέδρων ἐν τῇ Αἰθούσῃ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας ἐπηκολούθησε πρῶτον κριτικὴ ἐπὶ τῆς τελέσεως τοῦ μυστηρίου τοῦ Ἱ. Βαπτίσματος καὶ ἐν συνεχείᾳ ἡ εἰσηγήσις τοῦ Ἱεροκήρυκος τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας κ. Ἰωάννου Χαριζοπούλου με θέμα «ὁ Ἱερεὺς καὶ αἱ ἀντιχριστιανικαὶ Προπαγάνδαι» καὶ τοῦ Θεολόγου Καθηγητοῦ κ. Εὐαγγέλου Καραδήμου με θέμα «ὁ Ἱερεὺς καὶ οἱ Νέοι».

Μετὰ ταῦτα καὶ περὶ ὥραν 9ην μ.μ. ἐν τῇ Αἰθούσῃ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας συνῆλθεν ὑπὸ τὴν Προεδρείαν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου κ. Πολυκάρπου ἡ Γενικὴ Συνέλευσις τοῦ Σωματείου Ἀλληλοβοηθείας τῶν Κληρικῶν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σισανίου καὶ Σιατίστης, ἥτις καὶ ἡσχολήθη με θέματα ἀφορῶντα τὸ Σωματεῖον.

Τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ Συνεδρίου, 13ην Ἰουλίου ἐ.ε. καὶ περὶ ὥραν 10ην ἐγένετο ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῶ ἡ ὑπὸ τοῦ Πανος. Ἀρχιεπισκόπου Χρυσοστόμου Ζαφειροπούλου εἰσηγήσις μετὰ περὶ καταστάσεως καὶ ἀνορθώσεως τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος θέμα.

Μετὰ τὴν εἰσηγήσιν ταύτην ἐπηκολούθησεν συγκέντρωσις τῶν Ἐφημερίων ἐν τῇ Αἰθούσῃ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, εἰς ἣν ἐξετάσθησαν ὑπὸ τοῦ Γραμματέως τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως θέματα ἀφορῶντα τὸν ὑπηρεσιακὸν καὶ διοικητικὸν τομέα.

Μετὰ ταῦτα παρετέθη τράπεζα πλουσία, εἰς ἣν παρεκάθησαν καὶ αἱ Ἀρχαὶ τοῦ τόπου καὶ καθ' ἣν ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης διὰ λόγων γεμάτων ἀγάπης καὶ στοργῆς ἀπεχαίρετισε τοὺς εὐλαβεστάτους Συνέδρους εὐχηθεὶς εἰς αὐτοὺς πλουσίαν τὴν πνευματικὴν καρποφορίαν ἐν τῷ ἀμπελῶνι τοῦ Κυρίου.

Ἀποχαιρετῶν δὲ ἕνα ἕκαστον ἐξ αὐτῶν ἐγκαρδιώτατα προσέφερεν εἰς αὐτοὺς ὡς ἀναμνηστικὸν τοῦ Συνεδρίου ἐν βιβλίον περιέχον τὴν εἰσηγήσιν αὐτοῦ.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Ἰπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐξεδόθη ἡ κάτωθι Ἐγκύκλιος :

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 1166

Ἰριθμ. { Πρωτ. 2157 Ἀθήνησι τῇ 18ῃ Ἰουλίου 1961
Διεκπ. 1070

Πρὸς

Τοὺς Σεβασμιωτάτους Ἱεράρχας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Συνοδικῇ ἐξουσιοδοτήσει, γνωστοποιούμεν πρὸς ὑμᾶς τοὺς κατὰ τὴν παρούσαν Συνοδικὴν περίοδον καταδικασθέντας εἰς διαφόρους Ἐκκλησιαστικὰς ποινὰς ὑπὸ τῶν Συνοδικῶν Δικαστηρίων, Πρωτοβαθμίου καὶ Δευτεροβαθμίου, κληρικούς καὶ Μοναχοὺς, ἵνα μὴ ἐξ ἀγνοίας ἐπιτρέπητε εἰς αὐτοὺς νὰ ἐκτελῶσιν ἱερατικὰ καθήκοντα.

Α' Ἰπὸ τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνοδικοῦ Δικαστηρίου.

- 1) Ἰερεὺς Χρυσάφης Ζλατίντσης, ἐφημέριος Ἰ. Μητροπόλεως Σιδηροκάστρου, εἰς καθάρεσιν καὶ ἀποσχηματισμόν.
- 2) Ἰερεὺς Ἀγγελοσ Γκαγκαβούζης, ἐφημέριος Ἰ. Μητροπόλεως Δράμας, εἰς μνησίαν ἀργίαν ἀπὸ πάσης ἱεροπραξίας.
- 3) Ἰερεὺς Κωνσταντῖνος Ἀντωνίου, ἐφημέριος Ἰ. Μητροπόλεως Νευροκοπίου καὶ Ζιγνῶν, εἰς καθάρεσιν καὶ ἀποσχηματισμόν.
- 4) Ἰερεὺς Εὐάγγελος Σκορδάς, ἐφημέριος Ἰ. Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης. Ἠθρώθη.
- 5) Ἰερεὺς Παναγιώτης Μακρίδης, ἐφημέριος Ἰ. Μητροπόλεως Κασσανδρείας, εἰς βμηνον ἀργίαν ἀπὸ πάσης ἱεροπραξίας.

Τὸ Συνέδριον ἐν ὁμοφῶνῳ ἀποφάσει αὐτοῦ ἀπέστειλε πρὸς τὴν Αὐτοῦ Παναγιότητα τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην κ. Ἀθναγόραν καὶ τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Θεόκλητον τηλεγράφημα δι' οὗ ἐξηγεῖτο τὰς θεοπειθεῖς αὐτῶν εὐχὰς καὶ εὐλογίας.

Ὡσαύτως ἀπέστειλε καὶ πρὸς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον, τὸν Πρόεδρον Κυβερνήσεως, Βουλὴν Ἑλλήνων, Ἰπουργὸν Οἰκονομικῶν, Παιδείας καὶ Ἰφυπουργὸν Οἰκονομικῶν τὸ κάτωθι τηλεγράφημα.

«Τρίτον Συνέδριον Ἐφημεριακοῦ Κλήρου Μητροπόλεως Σιατίστης ἀπευθύνεται Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν, ἵνα καὶ αὐθις παρακαλέσῃ ἐπίλυσιν μισθολογικοῦ θέματος.

Αὐτόχρημα δραματικὴ θέσις Ἐφημεριακοῦ Κλήρου ὑπάιθρου.

Ἐξαιτούμεθα οἶκτον καὶ δικαίαν μεταχείρισιν.

Θόρυβοι ὑπὲρ θυσίων ἱεροῦ Κλήρου εἰς ἀγῶνας ἐνδόξου Φυλῆς μας δὲν ἱκανοποιῶν αὐτὸν ἀφοῦ διαρκῶς ἐξευτελίζεται οὗτος ἀφιέμενος εἰς τὴν διάθεσιν μαστιχοῦσης αὐτὸν πενίας.»

Τέλος δὲ ἀπεφάνθη ὅτι ἅπαντες οἱ Σύεδροι ἀποδέχονται τὰ εἰσηγηθέντα καὶ λεχθέντα ὡς ἐποικοδομητικὰ λίαν καὶ ὑπόσονται πίστιν καὶ ἀφοσίωσιν εἰς τὰς Ὁρθοδόξους Ἀρχὰς καὶ τὰ διδάγματα τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας καὶ ὑπακοὴν εἰς τὸ θεῖον τοῦ Θεοῦ θέλημα πρὸς δόξαν Αὐτοῦ καὶ πρὸς σωτηρίαν τῶν ψυχῶν αὐτῶν καὶ τοῦ εἰς αὐτοὺς ἐμπεπιστευμένου λογικοῦ Ποιμίνου.

- 6) Διάκονος Ἰωάννης Πανέρης, εἰς καθαίρεσιν καὶ ἀποσχηματισμὸν. Ὁ ἐν λόγῳ ἤσκησεν ἔφρσιν.
- 7) Ἱερεὺς Κωνσταντῖνος Οἰκονόμου, ἐφημέριος Ἱ. Μητροπόλεως Κυθήρων, εἰς καθαίρεσιν καὶ ἀποσχηματισμὸν.
- 8) Ἱερεὺς Μιχαὴλ Πατσιᾶς, ἐφημέριος Ἱ. Μητροπόλεως Δράμας, εἰς ἐνιαύσιον ἀργίαν ἀπὸ πάσης ἱεροπραξίας. Ὁ ἐν λόγῳ ἤσκησεν ἔφρσιν.
- 9) Μοναχὸς Δαμιανὸς Μούτσης, Ἱ. Μονῆς Πεντέλης τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς, εἰς μηνιαῖον σωματικὸν περιορισμὸν εἰς Ἱ. Μονὴν Χοζοβιωτίσσης-Θήρας.

Β' Ὑπὸ τοῦ Δευτεροβαθμίου Συνοδικοῦ Δικαστηρίου.

- 1) Ἱερομόναχος Διονύσιος Καβατζᾶς, ἐφημέριος Ἱ. Μητροπόλεως Κασσανδρείας εἰς καθαίρεσιν, ἀποσχηματισμὸν καὶ ἐπιναφορὰν εἰς τὴν τῶν λαϊκῶν τάξιν.
- 2) Ἱερεὺς Γεώργιος Σταματᾶκος, ἐφημέριος Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς, εἰς καθαίρεσιν καὶ ἀποσχηματισμὸν.
- 3) Ἱερεὺς Κωνσταντῖνος Βαλῆς, ἐφημέριος τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς, εἰς 3ετῆ ἀργίαν ἀπὸ πάσης ἱεροπραξίας.
- 4) Ἱερεὺς Γεώργιος Παπανικολάου, ἐφημέριος τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς, εἰς 2ετῆ ἀργίαν ἀπὸ πάσης ἱεροπραξίας. Ἐδόθη χάρις διὰ τὸ ὑπόλοιπον τῆς ποινῆς.
- 5) Διάκονος Πέτρος Καρατροῦπκος, τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης. Ἠθιώθη.
- 6) Ἱερεὺς Νικόλαος Ράζος, ἐφημέριος Ἱ. Μητροπόλεως Χαλκίδος, εἰς 7 1/2 ἐτῶν ἀργίαν ἀπὸ πάσης ἱεροπραξίας.
- 7) Ἱερεὺς Ἀριστ. Παπαθανασίου, εἰς καθαίρεσιν καὶ ἀποσχηματισμὸν.
- 8) Ἱερεὺς Κωνσταντῖνος Βαρζός, ἐφημέριος Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς, εἰς καθαίρεσιν καὶ ἀποσχηματισμὸν.
- 9) Ἀρχιμ. Γερμανὸς Κεφαλᾶς, εἰς καθαίρεσιν καὶ ἀποσχηματισμὸν.
- 10) Ἱερεὺς Θεόφ. Καλλιανώτης, ἐφημέριος τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Καρυστίας, εἰς 3μηνον ἀργίαν ἀπὸ πάσης ἱεροπραξίας.
- 11) Διάκονος Χριστ. Σγοῦρος, τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου, εἰς καθαίρεσιν καὶ ἀποσχηματισμὸν.
- 12) Ἱερεὺς Βασίλειος Δαγρές, ἐφημέριος τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Κορινθίας, εἰς 2ετῆ ἀργίαν ἀπὸ πάσης ἱεροπραξίας.

† Ὁ Ἀθηνῶν Θεόκλητος, Πρόεδρος

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς

Ἀρχιμ. Θεόκλητος Φιλιππαῖος.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΕΘΝ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΣΙΣ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Ἄριθ. Πρωτ. 57568

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 129

Ἐπείγουσα

Ἐν Ἀθήναις τῇ 5 Ἰουνίου 1961.

Πρὸς

τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν, Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας τῆς Ἐπικρατείας, Θεοφιλεστάτους Ἐπισκόπους τοῦ Κράτους, Γενικούς Ἐπιθεωρητάς Μέσης καὶ Διευθυντάς Σχολείων Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκπαιδεύσεως.

Θέμα: Ὅδηγίαι διὰ τὰς εἰσιτηρίους ἐξετάσεις τῶν σχολείων τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκπαιδεύσεως.

Ἐχομεν τὴν τιμὴν νὰ παράσχωμεν ὑμῖν κατωτέρω ὀρισμέναις πληροφορίας ἀφορώσας εἰς τὰς εἰσιτηρίους ἐξετάσεις τῶν σχολείων τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκπαιδεύσεως καὶ νὰ παρακαλέσωμεν ὑμᾶς, ὅπως ἐνδιαφερθῆτε ἰδιαίτερος διὰ τὴν ὅσον τὸ δυνατὸν εὐρεῖαν δημοσιότητα τούτων καὶ λάβητε τὰ κατὰ τὴν κρίσιν ὑμῶν, ἐνδεικνύμενα μέτρα, πρὸς παρότρυνσιν τῶν νέων τῶν ἐχόντων ἔφεσιν πρὸς ἱερατεῖαν καὶ κρινομένων καταλλήλων, νὰ προσέλθωσι πρὸς ἐγγραφὴν καὶ φοίτησιν εἰς τὰ σχολεῖα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκπαιδεύσεως καὶ εἰς ἀριθμὸν μεγαλύτερον τοῦ σημειωθέντος κατὰ τὰ δῶο παρελθόντα σχολικὰ ἔτη ἰδίᾳ εἰς τὰς ἐξεταζίους Ἐκκλησιαστικὰς Σχολὰς.

Ὅδηγίαι

Α) Διὰ τὴν Ἀνωτέραν Ἐκκλησιαστικὴν Σχολὴν Θεσσαλονίκης.

1) Εἰσιτήριοι ἐξετάσεις

Αἱ εἰσιτήριοι ἐξετάσεις εἰς τὴν Σχολὴν ταύτην θέλουσι διενεργηθῆ κατὰ τὸ ἀπὸ 15-20 Σεπτεμβρίου ἐ.ἔ. χρονικὸν διάστημα.

Πρὸς τοῦτο οἱ ὑποψήφιοι δεόν νὰ ὑποβάλωσι τὴν σχετικὴν αἴτησιν τῶν εἰς τὴν Διεύθυνσιν τῆς Σχολῆς τὸ βραδύτερον μέχρι τῆς 13 Σεπτεμβρίου ἐ.ἔ. συνοδουμένην ὑπὸ τῶν κάτωθι δικαιολογητικῶν.

1) Ἀπολυτηρίου ἢ ἐνδεικτικοῦ αὐτοῦ: α) Ἐπταεξίου ἢ ἑξαεξίου Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς β) Σχολεῖου Μέσης Ἐκπαιδεύσεως ἢ ἀνεγνωρισμένου ὡς ἰσοτίμου πρὸς δημόσιον σχολεῖον Μέσης Ἐκπαιδεύσεως παρέχον δικαίωμα συμμετοχῆς του εἰς τὰς εἰσιτηρίους ἐξετάσεις τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τῶν Πανεπιστημίων τοῦ Κράτους μετὰ διαγωγὴν «Κοσμιωτάτην».

2) Πιστοποιητικοῦ Δήμου ἢ Κοινότητος ἐμφαινόντος ὅτι ὁ ὑποψήφιος ἔχει τὴν ὑπὸ τοῦ ἀρθροῦ 2 τοῦ Ν.Δ. 3885/1958 προβλεπομένην ἡλικίαν ἥτοι οὐχὶ κατωτέραν τῶν 23 ἐτῶν καὶ οὐχὶ ἀνωτέραν τῶν 28 ἐτῶν καὶ ὅτι εἶναι Χριστιανὸς Ὁρθόδοξος.

3) Σημειώματος τῆς οἰκείας Ἀστυνομικῆς Ἀρχῆς ὅτι ὁ ὑποψήφιος ὑπέβαλεν αἴτησιν ἐκδόσεως πιστοποιητικοῦ περὶ τῆς νομιμοφροσύνης του, ἐπιτρεπούσης τὴν ἐγγραφὴν του.

4) Συμμεταρτυρίας πνευματικοῦ καὶ συστατικοῦ γράμματος τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου.

5) Πιστοποιητικού τῆς Α/θμίου Ὑγειονομικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς ἔδρας τῆς Α.Ε. Σχολῆς Θεσ/νίκης περὶ τῆς πλήρους ὑγείας καὶ ἀρτιμελείας τοῦ ὑποψήφιου κατὰ τὰς περὶ καθορισμοῦ τῶν νόσων καὶ σωματικῶν βλαβῶν, αἰτίνες ἀποτελοῦν κώλυμα διορισμοῦ εἰς δημοσίας Ἐκπαιδευτικὰς θέσεις, ἐκάστοτε ἰσχυοῦσας διατάξεις.

6) Πιστοποιητικῶ τοῦ οἰκείου Στρατολογικῶ Γραφείου ὅτι ὁ ὑποψήφιος ἐξεπλήρωσε τὰς στρατιωτικὰς του ὑποχρεώσεις ἢ νομίμως ἀπηλλάγη τούτων.

Οἱ ὑποψήφιοι δέον νὰ ἔχωσιν ὑπ' ὄψιν, ὅτι διὰ τὴν εἰσαγωγὴν των εἰς τὴν Α.Ε. Σχολὴν Θεσ/νίκης, θὰ ὑποβληθῶσιν εἰς εἰσητήριοι ἐξέτασιν συμφώνως πρὸς τὰ καθοριζόμενα ἐν τῷ ἄρθρῳ 7 τοῦ ἀπὸ 13/22/9/1959 Β.Δ. ἀπερὶ ἐνάρξεως καὶ λήξεως τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ σχολικοῦ διδακτικοῦ ἔτους κ.λ.π. τῶν σχολείων τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκπαιδύσεως ὡς ἀκολούθως:

1) Εἰς ἐξέτασιν τῆς Μουσικῆς των ἰκανότητος.

2) Εἰς γραπτὴν ἐξέτασιν: α) Εἰς τὴν ἔκθεσιν Ἰδεῶν β) ἐν τῇ Ἱερᾷ Κατηχήσει γ) τῇ Ἱστορίᾳ δ) τῇ Πρακτικῇ ἀριθμητικῇ καὶ τῇ Πρακτικῇ Γεωμετρίᾳ ε) τῇ Ἀνθρωπολογίᾳ καὶ στ) εἰς γραπτὴν ἐρμηνεῖαν ὑπαγορευομένου ἀδιδάκτου κειμένου 15-20 στίχων ἀρχαίου χριστιανικοῦ κειμένου ἢ πεζοῦ συγγραφῆος τῆς Ἀττικῆς διαλέκτου κ.λ.π. ὡς λεπτομερῶς ἐκτίθενται ἐν τῷ προηθῆντι ἄρθρῳ τοῦ ὡς ἄνω ἀπὸ 13/22/9/1959 Β.Δ/τος.

Τὰ ἀποτελέσματα τῶν εἰσιτηρίων ἐξετάσεων θὰ ἐκδοθῶσι μέχρι τῆς 25 Σεπτεμβρίου ἐ.ἔ. αἱ δὲ ἐγγραφαὶ θὰ διενεργοῦνται κατὰ σειρὰν ἐπιτυχίας τῶν ὑποψηφίων μέχρι τῆς 20 Ὀκτωβρίου ἐ.ἔ. τὸ βραδύτερον. Οἱ ἐπιτυγχάνοντες καὶ ἐγγραφόμενοι εἶναι ὑπότροφοι τοῦ Κράτους.

Ὁδηγία

Β) Διὰ τὰ Ἀνώτερα Ἐκκλησιαστικὰ Φροντιστήρια.

Οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ λάβωσι μέρος εἰς τὰς εἰσιτηρίους ἐξετάσεις διὰ τὴν ἐγγραφὴν εἰς τὰ Ἀνώτερα Ἐκκλησιαστικὰ Φροντιστήρια δέον νὰ ὑποβάλωσι τὸ βραδύτερον μέχρι τῆς 13ης Σ/βρίου ἐ.ἔ. εἰς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Φροντιστηρίου τῆς προτιμησέως των, σχετικὴν αἴτησιν εἰς ἣν θὰ ἐπισυνάπτονται:

1) Ἀπολυτήριο ἢ ἀποδεικτικὸν τούτου Γυμνασίου ἢ ἀνεγνωρισμένου ὡς ἰσοτίμου πρὸς δημόσιον ἢ Δημοσίας Μέσης Ἐμπορικῆς Σχολῆς ἢ Διδασκαλείου Δημοτικῆς Ἐκπαιδύσεως μετὰ διαγωγὴν («Κοσμιωτάτην»).

2) Πιστοποιητικὸν Δήμου ἢ Κοινότητος ἐμφαίνον ὅτι ὁ ὑποψήφιος ἔχει τὴν κατὰ τὸ ἄρθρον 23 τοῦ Ν. Δ. 3885/58 ἡλικίαν ἥτοι οὐχὶ κατωτέραν τῶν 22 ἐτῶν καὶ οὐχὶ ἀνωτέραν τῶν 30 ἐτῶν προκειμένου περὶ λαϊκῶν, οὐχὶ δὲ ἀνωτέραν τῶν 40 ἐτῶν προκειμένου περὶ Κληρικῶν καὶ ὅτι ὁ ὑποψήφιος εἶναι Χριστιανὸς Ὁρθόδοξος.

3) Σημεῖωμα τῆς οἰκείας Ἀστυνομικῆς Ἀρχῆς ὅτι ὑπέβαλεν αἴτησιν ἐκδόσεως πιστοποιητικῶ περὶ τῆς νομιμοφροσύνης του.

4) Πιστοποιητικὸν τῆς Α/θμίου Ὑγειονομικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς ἔδρας τοῦ Φροντιστηρίου περὶ τῆς πλήρους ὑγείας καὶ ἀρτιμελείας του.

5) Πιστοποιητικὸν τοῦ οἰκείου Στρατολογικῶ Γραφείου ὅτι ἐξεπλήρωσε τὰς στρατιωτικὰς του ὑποχρεώσεις ἢ νομίμως ἀπηλλάγη τούτων.

6) Ὁ μὲν λαϊκός, συμμαρτυρίαν πνευματικοῦ καὶ συστατικὸν γράμμα τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου, ὁ δὲ ἐκκλησιαστικὸς δι' ἐφημεριακὴν θέσιν ἢ ὁ διατελὼν ἐφημέριος, βεβαίωσιν τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου περὶ τῆς ἐκλογῆς του ὡς ἐφημερίου ἢ τῆς ἐφημεριακῆς του ιδιότητος.

Αἱ εἰσιτήριοι ἐξετάσεις εἰς τὰ Ἀνώτερα Ἐκκλησιαστικὰ Φροντιστήρια διενεργοῦνται κατὰ τὸν αὐτὸν γρόνον καθ' ὃν καὶ αἱ τῆς Ἀνωτέρας Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς Θεσ/νίκης ἦτοι ἀπὸ 15-20 Σεπτεμβρίου ἐ.ἔ.

Αί εξετάσεις αὐταί εἶναι γραπταί καὶ συνίστανται:

α) Ἀρχαῖα Ἑλληνικά. Εἰς γραπτὴν ἑρμηνεῖαν 15-20 στίχων ὑπαγορευομένου ἀδιδάκτου κειμένου πεζοῦ συγγραφῆος Ἀττικῆς διαλέκτου ἢ τῶν πατέρων τῆς Ἐκκλησίας ἀπλοῦ καὶ ἀναλόγου πρὸς τὰς δυνάμεις τῶν ὑποψηφίων λαμβανομένου διὰ κληρώσεως ἐξ 6 ἀποσπασμάτων.

β) Εἰς τὴν Ἐκθεσιν Ἰδεῶν καὶ

γ) Εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἱστορίαν (Βλέπε λεπτομερείας εἰς τὸ ἄρθρον 17 τοῦ ἀπὸ 13/22/9/1959 σχετικοῦ Β. Δ/τος).

Ἡ προθεσμία ἐγγραφῆς τῶν ἐπιτυχανόντων εἰς τὰς εἰσιτηρίους ἐξετάσεις, λήγει τὴν 30ην Ὀκτωβρίου ἐ.ἔ. τηρουμένης αὐστηρῶς τῆς σειρᾶς ἐπιτυχίας τούτων.

Οἱ ἐπιτυχάνοντες ὡς γνωστὸν εἶναι ὑπότροφοι τοῦ Κράτους ἐνδιαιτώμενοι εἰς τὰ Οἰκοτροφεία τῶν Φροντιστηρίων.

Ὁδηγίαι

Γ) Διὰ τὰς ἐξαταξίους Ἐκκλησιαστικὰς Σχολὰς.

Αἱ εἰσιτήριου ἐξετάσεις εἰς τὰς Ἑξαταξίους Ἐκκλησιαστικὰς Σχολὰς διενεργοῦνται ἀπὸ 10-15 Σεπτεμβρίου ἐ.ἔ., τὰ δὲ ἀποτελέσματα ἐκδίδονται μέχρι 20 Σ/βρίου ἐ.ἔ.

Αἱ σχετικαὶ αἰτήσεις τῶν ὑποψηφίων πρὸς συμμετοχὴν εἰς τὰς ἐν λόγῳ ἐξετάσεις ὑποβάλλονται εἰς τὴν Διεύθυνσιν ἐκάστης Σχολῆς μέχρι τῆς 9ης Σεπτεμβρίου ἐ.ἔ. τὸ βραδύτερον.

Εἰς τὰς αἰτήσεις των οἱ ὑποψήφιοι δεόν νὰ ἐπισυνάπτωσι τὰ κάτωθι δικαιολογητικά:

1) Ἐνδεικτικὸν προαγωγῆς ἐκ τῆς Β' πρὸς τὴν Γ' τάξιν τοῦ ἐξαταξίου γυμνασίου ἢ τῆς Δης πρὸς τὴν Ε' τάξιν τοῦ 8/ξίου γυμνασίου καὶ διαγωγὴν «Κοσμοειδήτην».

2) Πιστοποιητικὸν Δήμου ἢ Κοινότητος ἐμφαίνον ὅτι ὁ ὑποψήφιος ἔχει ἡλικίαν οὐχὶ ἀνωτέραν τῶν 17 ἐτῶν καὶ ὅτι εἶναι Χριστιανὸς Ὀρθόδοξος.

3) Πιστοποιητικὸν περὶ τῆς χρηστοθηθείας καὶ τοῦ πρὸς ἱερατεῖαν ζήλου τοῦ ὑποψηφίου, ὑπογεγραμμένον ὑπὸ τοῦ ἐφημερίου τῆς ἐνορίας του καὶ τοῦ Προέδρου τῆς Κοινότητός του, ἐπικυρωμένον ὑπὸ τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου.

4) Βεβαίωσιν τοῦ σχολιάτρου τῆς ἑδρας τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς ἢ τοῦ ἱατροῦ τοῦ μετέχοντος τῆς Ἐφορείας τῆς Σχολῆς περὶ τῆς ὑγείας καὶ ἀρτιμελείας τοῦ ὑποψηφίου.

Αἱ εἰσιτήριου ἐξετάσεις εἶναι γραπταί καὶ συνίστανται:

α) Εἰς τὴν γραπτὴν ἔκθεσιν Ἰδεῶν.

β) Εἰς τὰ Ἀρχαῖα Ἑλληνικά: Εἰς γραπτὴν ἑρμηνεῖαν ὑπαγορευομένου τεμαχίου ἐκ 10-15 στίχων ἐκ τῆς διδακτέας ὕλης εἰς τὴν Δ' τάξιν τοῦ 8/ξίου γυμνασίου ἢ Β' τάξιν τοῦ ἐξαταξίου γυμνασίου.

γ) Εἰς τὰ Μαθηματικά: Εἰς τὴν λύσιν δύο ἐκ τεσσάρων προβλημάτων λαμβανομένων ἐκ τῆς διδακτέας ὕλης εἰς τὴν Δ' τάξιν 8/ξίου ἢ Β' τάξιν 6/ξίου γυμνασίου λαμβανομένων διὰ κληρώσεως ἐκ τριπλασίου ἀριθμοῦ προβλημάτων.

δ) Εἰς τὰ Ἐρωτηματικά: Εἰς τὴν ἀπόκρισιν εἰς τρία ἐξ ἑξ (6) ἐρωτημάτων ἐκ διδακτέας ὕλης τῆς Δ' τάξεως 8/ξίου γυμνασίου ἢ τῆς Β' τάξεως 6/ξίου γυμνασίου λαμβανομένων διὰ κληρώσεως ἐκ τριπλασίου ἀριθμοῦ θεμάτων.

Δ) Περισσότερας λεπτομερείας περὶ τοῦ τρόπου ἐλέγχου τῶν δικαιολογητικῶν τῶν ὑποψηφίων, περὶ τρόπου βαθμολογίας εἰς τὰς ἐξετάσεις τῶν ὑποψηφίων διὰ τὰ ὡς ἄνω σχολεῖα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκπαιδεύσεως,

του αριθμού εισακτέων εις έκαστον σχολεῖον κ.λ.π. περιέχονται εἰς τὸ ἀπὸ 13/22/9/1959 Β.Δ/γμα «περὶ ἐνάρξεως καὶ λήξεως Ἀκαδημαϊκοῦ σχολικοῦ καὶ διδασκτικοῦ ἔτους κ.λ.π. τῶν σχολείων τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκπαιδεύσεως».

Ὁδηγία

Ε) Διὰ τὸ Ἱεροδιδασκαλεῖον Βελλᾶς

Αἱ αἰτήσεις τῶν ὑποψηφίων διὰ τὸ Ἱεροδιδασκαλεῖον Βελλᾶς δέον νὰ υποβληθῶσιν εἰς τὴν Δ/σιν τοῦ Ἱεροδιδασκαλείου ἐμπροσθέντος ἤτοι μέχρι 10 Σ/βρίου ἐ.ξ.

Οἱ ὑποψήφιοι συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθρου 2 τοῦ Α.Ν. 887/1937 δέον νὰ ἔχωσιν ἡλικίαν οὐχὶ ἀνωτέραν τῶν 16 ἐτῶν καὶ ἐνδεικτικὸν προαγωγῆς ἐκ τῆς Δ' τάξεως 8/ξίου γυμνασίου ἢ Β' τάξεως ἐξαταξίου γυμνασίου μετὰ διαγωγὴν «Κοσμιωτάτην».

Τὰ μετὰ τῆς αἰτήσεως ὑποβλητέα δικαιολογητικά τῶν ὑποψηφίων εἶναι τὰ αὐτὰ πρὸς τὰ διὰ τὰς Ἐκκλησιαστικὰς Σχολὰς.

Ὁ Γεν. Διευθυντῆς

Β. ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΤΟΥ Τ.Α.Κ.Ε.

Κατωτέρω δημοσιεύομεν στατιστικούς Πίνακας τῶν συνταξιούχων τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. κατὰ αἰτίαν ἀπονομῆς συντάξεως. Τὰ ἐν λόγῳ στατιστικὰ δεδομένα ἐξεδόθησαν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἤδη συνταξιοδοτουμένων κατὰ τὴν 15-6-1961.

Ι. Ἀριθμητικὸς πίναξ.

ἀμέσων συνταξιούχων παλαιοῦ ὑπολογισμοῦ κατ' αἰτίαν ἀπονομῆς συντάξεως μέχρι 15-6-1961.

Αἰτία	Ἐφη- μέριοι	Διά- κονοι	Ἱερο- ψάλται	Ἵπαλ- ληλοι ΤΑΚΕ	Ἵπαλ- ληλοι Ἱ.Μ.	Σύνο- λον	ποσο- στὸν ἐπὶ %
α) Γήρατος	67	—	7	—	1	75	2,441
β) Ἀναπηρίας	83	1	3	—	1	88	2,859
γ) Πολυετοῦς ὑπηρ.	3	—	1	—	—	4	0,128
δ) Καταργήσεως θέσεως	—	—	—	—	—	—	—
ε) Παραιτήσεως	—	—	—	1	—	1	0,032
Σύνολον	153	1	11	1	2	168	5,460

ΙΙ. Ἀριθμητικὸς Πίναξ

ἀμέσων συνταξιούχων νέου ὑπολογισμοῦ κατ' αἰτίαν ἀπονομῆς συντάξεως μέχρι 15-6-1961.

α) Γήρατος	505	—	13	2	7	527	16,833
β) Ἀναπηρίας	213	2	4	1	1	221	7,068
γ) Πολυετοῦς ὑπηρ.	106	—	1	—	1	108	3,374
δ) Καταργ. θέσ.	—	—	—	—	3	3	0,097
ε) Παραιτήσεως	—	—	—	3	5	8	0,258
Σύνολον	824	2	18	6	17	867	27,630

IV. 'Αριθμητικός Πίναξ

έμμέσων συν/χων νέου ύπολογισμού κατ' αίτιαν άπονομής συντάξεως
μέχρι 15-6-1961

α) Γήρατος	143	-	6	1	-	150	4,755
β) 'Αναπηρίας	62	-	1	-	-	63	2,025
γ) Πολυετ. ύπηρ.	9	-	-	-	-	9	0,290
δ) Προώρ. θαν.	405	2	4	2	6	419	13,460
ε) Παραιτήσεως	-	-	-	-	-	-	-
στ) Καταργ. θέσ.	-	-	-	-	-	-	-
Σύνολον	619	2	11	3	6	641	20,530

III. 'Αριθμητικός Πίναξ

έμμέσων συν/χων παλαιού ύπολογισμού κατ' αίτιαν άπονομής
συντάξεως μέχρι 15-6-1961.

α) Γήρατος	218	-	5	-	1	224	7,132
β) 'Αναπηρίας	138	-	7	-	1	146	4,690
γ) Πολυετ. ύπηρ.	1	-	-	-	-	1	0,032
δ) Προώρ. θαν.	999	3	13	-	4	1019	32,766
ε) Παραιτήσεως	-	-	-	-	-	-	-
στ) Καταργ. θέσ.	-	-	-	-	-	-	-
Σύνολον	1356	3	25	-	6	1390	44,620

V. Πίναξ πολεμικών συντάξεων μέχρι 15-6-1961

Σύνολον 49 | 1,565

VI. Πίναξ προσωποπαγών βοηθημάτων μέχρι 15-6-1961

Σύνολον 6 | 0,195

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Αίδεσ. Νικόλαον Λειβαδιώτην, Καλάνδρα Χαλκίδος. 'Η αίτησις έγκρεμεύ εις τὸ Τ.Α.Κ.Ε. έλλείψει πιστώσεων. — Αίδεσ. Κων/ον Παρασκευόπουλον. Σχετικῶς μετὴν υπόθεσίν σας θά σῶς ένημερώσωμεν προσεχῶς. 'Η διαπίστωσις τῆς έπανεγγραφῆς σας δύναται νά γίνη καί παρ' ἡμῶν εκ τῆς κρατήσεως ἢ μη ασφαλίστρων. — Πανος. 'Ιωάννην Γιαννουχακλίδην 'Εξοχήν Δράμας. Δύνασθε νά εξαγοράσετε προϋπηρεσίαν εκ τῆς πρό τῆς ιδρύσεως τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. έφημεριακῆς τοιαύτης. Διά τὴν συμπλήρωσιν 35ετοῦς συμμετοχῆς εις τὸ Τ.Α.Κ.Ε. θά πρέπει νά εξαγοράσετε περι τὰ 4 ἔτη. Νά υποβάλετε σχετικὴν αίτησιν εις τὸ Τ.Α.Κ.Ε. διά τῆς ὁποίας νά ζητῆτε τὴν εξαγορὰν τοῦ απαιτούμενου διά τὴν συμπλήρωσιν 35 έτοῦς συμμετοχῆς εις τὸ Τ.Α.Κ.Ε., χωρὶς νά αναφέρετε συγκεκριμένον χρόνον. Μαζὶ νά υποβάλετε πιστοποιητικὸν τῆς 'Ι. Μητροπόλεως σας, εις τὸ ὁποῖον νά αναφέρεται ὅτι ἀπὸ τῆς χειροτονίας μέχρι τῆς ιδρύσεως τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. ὑπηρετούσατε ὡς έφημέριος κατὰ τὸν πρὸς εξαγορὰν χρόνον. 'Εάν εξαγοράσετε προϋπηρεσίαν ἢ σύνταξίν σας θά ανέλθῃ εις 990 δραχμὰς μηνιαίως τὸ δὲ ἐφ' ἄπαξ περι τὰς 13.000 δραχμὰς. — Αίδεσ. 'Εφημέριον Βαρνάβα. Δύνασθε νά συνταξιοδοτηθῆτε λόγω πολυετοῦς ὑπηρεσίας. 'Εάν εξαγοράσετε περι τὰ 4 ἔτη καὶ συμπληρώσετε 35 ἔτων

συμμετοχὴν εἰς τὸ Τ.Α.Κ.Ε. θὰ λάβετε σύνταξιν περὶ τὰς 990 δραχμὰς μηνιαίως, ἐφ' ἅπαξ δὲ περὶ τὰς 13.000. Ἐὰν παραμείνετε μέχρις συμπληρώσεως τοῦ ὁρίου ἡλικίας ἀσφαλῶς θὰ βελτιωθῆτε συνταξιοδοτικῶς. Πόση ὅμως θὰ εἶναι ἡ σύνταξις σας μετὰ δετῶν καὶ πόσον τὸ ἐφ' ἅπαξ δὲν εἴμεθα εἰς θέσιν νὰ τὸ γνωρίζομεν ἀπὸ τοῦδε. — Αἰδεσ. Ἐμμανουήλ Παπαδημητρίου, Σιταριάν. Πρὸ τῆς ὑποβολῆς τῶν δικαιολογητικῶν συντάξεως λόγῳ ἀσθενείας εἶχατε ἤδη ἀπαλλαγῆ τῆς ἐφημεριακῆς ὑπηρεσίας. Μόνον κατόπιν ἀνακλήσεως τοῦ ἀπολυτηρίου ἐγγράφου ὑπὸ τῆς Ἰ. Μητροπόλεως εἶναι δυνατὴ ἡ παραπομπή σας εἰς τὴν Ἀνωτάτην Ὑγειονομικὴν Ἐπιτροπὴν. Σχετικῶς θὰ λάβετε ἐγγράφον τοῦ Τ.Α.Κ.Ε., εἰς τὸ ὁποῖον ἀναγράφονται λεπτομερῶς τὰ τῆς περιπτώσεως σας. — Αἰδεσ. Ἀναστάσιον Ἀνδρομηδόν. Ἰέρακο Σπάρτης. Εἰς τὸ Τ.Α.Κ.Ε. δὲν ἔχουν ὑποβληθῆ δικαιολογητικὰ διὰ συνταξιοδοτήσιν, τὰ ὁποῖα ἀπαιτοῦνται διὰ τὴν συνταξιοδοτήσιν σας, αἰτινες καὶ σᾶς ἐστάλθασαν. Ὅταν τὰ δικαιολογητικὰ ὑποβληθοῦν εἰς τὸ Τ.Α.Κ.Ε. γράψατέ μας διὰ νὰ παρακολουθήσωμεν τὴν ὑπόθεσιν σας. — Ἐφημέριον Ὁσσης Λαγκαδᾶ. Πρὸς τὸ παρὸν μόνον διὰ λόγους ὑγείας δύνασθε νὰ συνταξιοδοτηθῆτε, δεδομένου ὅτι οὔτε τὸ ὄριον ἡλικίας (75) συνεπληρώσατε οὔτε ἔχετε 35 ἐτῶν ἐφημεριακὴν ὑπηρεσίαν. Θὰ πρέπει λοιπὸν διὰ νὰ συνταξιοδοτηθῆτε ἢ νὰ ἀναμείνετε τὴν συμπλήρωσιν 35 ἐτῶν ἢ νὰ ἐπικαλεσθῆτε λόγους ὑγείας, ἐάν ὑπάρχουν τοῦτοι. Ἐξερχόμενος τῆς ὑπηρεσίας τώρα θὰ λάβετε περὶ τὰς 880 δραχμὰς μηνιαίως ὡς σύνταξιν, ἐφ' ἅπαξ δὲ περὶ τὰς 13.000 δραχμὰς. Ἐὰν ὅμως ἐξαγοράσετε πρὸ τῆς ἐξόδου ἐκ τῆς ὑπηρεσίας σας τὴν ἀπὸ 29/8/27 ἕως τὸν Ἰούνιον 1930 (ἔτος ἰδρύσεως τοῦ Τ.Α.Κ.Ε.) χρόνον ἐφημεριακῆς ὑπηρεσίας καὶ παραμείνετε εἰσέτι ἓν ἔτος, ὥστε νὰ συμπληρώσατε 35 ἐτῶν συμμετοχὴν εἰς τὸ Τ.Α.Κ.Ε., ἡ σύνταξις σας θὰ ἀνέλθῃ εἰς 990 δραχμὰς μηνιαίως, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν σημερινῶν δεδομένων. — Αἰδεσ. Γεωργιον Σηφιακίαν, Ροδάκινον Ρεθύμνης. Ἐὰν ἐξέλθετε σήμερον τῆς ὑπηρεσίας θὰ λάβετε, ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν τῆς συμπληρώσεως 35 ἐτοῦς συμμετοχῆς εἰς τὸ Τ.Α.Κ.Ε., περὶ τὰς 990 δραχμὰς μηνιαίως ὡς σύνταξιν, ἐφ' ἅπαξ δὲ περὶ τὰς 13.000 δραχμὰς.

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Ἄρ. Πανώτης, Ἡ Θεοτόκος εἰς τὴν Ὁρθόδοξην παράδοσιν. — **Εὐαγγέλιον Θεοδώρου**, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Ἡ ἰδιοκτησία καὶ ὁ πλοῦτος ἐξ ἐπόψεως χριστιανικῆς. — Ἄρχιμ. **Εὐθυμίου Ἐλευθεριάδου**, Προσλαλιά εἰς τὴν ἀναβαίνουσαν εἰς τοὺς οὐρανοὺς Παρθένον Μαρίαν. — **Κωνστ. Ἀθανασιάδου**, Ὁ ἄνθρωπος τῆς ἐποχῆς μας. — Ἀποσπάσματα ἀπὸ τὴν «Φιλότηον Ἀδολεσχίαν» τοῦ Εὐγενίου Βούλγαρη (Μετάφρ. **Θεοδ. Σπεράντσα**). — **Βασ. Ἡλιάδης**, Ὅταν ἡ καμπάνα σημαίῃ τὸν ἔσπερινόν. — Ὁ παρακλητικὸς κανὼν γύρω ἀπὸ τὴν μεγάλην Μητέρα. — Ἀποσπάσματα ἀπὸ τὸν «Ἐυεργετινόν» (Ἀπόδοσις **Ἀνθίμου Θεολογίτη**). — **Βασ. Μουστάκη**, Ὁ ἀρχιμάρτυς τῆς Σμύρνης. — Γ' Ἱερατικὸν Συνέδριον τῆς Ἰ. Μητροπόλεως Σισανίου καὶ Σιατιστής. — Εἰδήσεις. — Εἰδήσεις τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. — Ἀλληλογραφία.

Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας. Ἰασοῦ 1. Ἀθήναι.